© Института Wәлгәр’андьна К’ьтеба Пироз, Москва, 2011

МЬЗГИНИЙА ЛЬ ГОРА МӘТТА

Пешготьн

Ль гора р’езкьрьна к’ьтебед Пәймана[ф] Ну, «Мьзгинийа[ф] Иса[ф] Мәсиһә[ф] ль гора Мәтта» к’ьтеба пешьн (ә’wльн) ә. Бь фькьра зана әва к’ьтеба сәдсалийа пешьнда ль Әнтакйайе һатийә ньвисаре. Жь һьнгеда һ’әта ньһа әва к’ьтеба буйә ч’ә’вканик бона wан мәрьвед[ф] кӧ дьхwазьн р’астийа Хwәде нас кьн, аwа готи Иса Мәсиһ. Ль гора шә’дәтийа щьвина[ф] сәдсалийа дӧдада, хӧдане ве к’ьтебе Мәттайе шанди[ф] буйә, йе кӧ һе бәри р’астһатьна Иса хәрщгьр[ф] бу, кӧ жер’а «Леwи[ф]» жи дьготьн (Марqос 2:14; Луqа 5:27).

Әва к’ьтеба мьзгинийа ве йәке дьдә, кӧ Иса йә Хьлазкьр[ф] у П’адшайе жь Хwәдеда создайи. Әва мьзгинийа дьбежә, кӧ Иса нә т’әне Хьлазкьре мьләте щьһуйа[ф] йә, ле йе мьләтед т’әмамийа дьнйайе йә жи.

Мьзгинийа Мәтта жь һәр се Мьзгинийед майин зедәтьр бә’са Пәймана[ф] Кәвьн дькә, чьмки мәрәме ве к’ьтебе әв ә, wәки избат кә, кӧ Иса һәма хут Хwәха йә әw Хьлазкьре создайи у бь ви аwайи ньвисаред щьһуйайә пироз[ф] (аwа готи ньвисаред Пәймана Кәвьн) һатьнә сери. Мәтта к’ьтеба хwәда жь чьл щара зедәтьр бә’са wан ньвисаред Пәймана Кәвьн дькә. Жь wан щийа гәләк аһа ньвисар ьн: «Әв йәк аһа qәwьми, кӧ әw готьна Хӧданә[ф] бь заре[ф] п’ехәмбәр[ф] һатьбу готьне бе сери...» (1:22; 2:15, 17-18, 23; 4:14-16; 8:17; 12:17-21 у йед майин). Ӧса жи Мәтта гәләк щара дьньвисә, кӧ Иса чаwа «Кӧр’е[ф] Даwьд» те һ’әсабе, чьмки Мәсиһе создайи wе жь р’ьк’ьнйата[ф] Даwьд[ф] п’адша бьһата (1:1, 20; 9:27; 12:23; 15:22; 20:30-31; 21:9, 15; 22:41-45).

Әв Мьзгини жь һәрсекед майин бь ви аwайи жи бәрч’ә’в дьбә, кӧ дәwса наве «Хwәде» гәләк щара хәбәра «Ә’зман» һатийә хәбате,

сәбәб әw бу кӧ щьhуйа нәдьхwәстьн hәр гав наве Хwәде банина сәр заре хwә, чьмки пироз ә, ләма жи Мәтта дурва дьhат. Мәсәлә, дәwса «П'адшатийа^ф Хwәде» 33 щара «П'адшатийа^ф Ә'змана» ньвисар ә, ле «П'адшатийа Хwәде» т'әне пенщ щара ньвисар ә.

Ньвиск'аре к'ьтебе сәрhатийа Иса бь hур-гьли дьньвисә. Әw жь р'ьк'ьнйат у буйина Исада дәстпедькә, паше дьньвисә Әw чаwа пе аве те ньхӧмандьне^ф (ьматкьрьне), те щер'ьбандьне^ф, паше дәрhәqа кьред Wийә Щәлиледа^ф дьньвисә, чаwа даннасин кьр, hин кьр у нәхwәш qәнщ кьрьн. Паше дьньвисә кӧ Әw чаwа жь Щәлиле те Оршәлиме^ф, р'ожед h'әфтийа Хwәйә хьлазийе ль wьр чаwа дәрбаз дькә у чаwа hатә хачкьрьне^ф у жь мьрьне р'абу.

Мьзгинийа Мәттада Иса чаwа дәрсдарәки^ф мәзьн к'ьфш дьбә, йе кӧ h'ӧкӧме Wи hәйә Qануна^ф Муса^ф шьровәкә у бона П'адшатийа Хwәде даннасин кә. Ӧса жи дьдә к'ьфше кӧ Әw wәк'иле Qануна Хwәде у пәйманейи амьн ә, кӧ мәрәме Хwәде дьqәдинә у тинә сери. Мьзгинийа Мәттада hинкьрьнед Иса п'ар-п'ар дийар дьбьн у әв п'ар бь ве р'езкьрьне бәрч'ә'в дьбьн:

1. Даннасинийа сәре ч'ийе бәр мәрьвайе вәдькә, кӧ зар'ед П'адшатийа Хwәде чьqаси хwәзьли нә у гәрәке р'абун-р'уньштьн, борщ у жийина хwәда жи чаwа бьн (сәре 5-а h'әта 7-а).

2. Т'әмийед бона шагьрта^ф, wәки qӧльхе шандитийа хwәда чаwа П'адшатийа Хwәде даннасин кьн (сәре 10-а).

3. Сӧр'а П'адшатийа Хwәде у h'әфт мәсәлә (13-а).

4. Ль сәр ве дьне зар'ед П'адшатийа Хwәде, аwа готи баwәрмәндед Иса Мәсиh гәрәке hьндава hәвда чаwа бьн (сәре 18-а).

5. Һинкьрьнед ль сәр р'ожед ахьрийе у hатьна П'адшатийа Хwәде (сәре 24-а у 25-а).

Сәрәщәма фькьра к'ьтебе

Р'ьк'ьнйата Иса у буйина wи (1:1–2:23)
Qӧльхе Йуh'әннайе^ф ньхӧмдар^ф (3:1-12)
Ньхӧмандьн у щер'ьбандьна Иса (3:13–4:11)
Даннасини у шьхӧлед Исайә ль Щәлиледа (4:12–18:35)
Р'ийа Исайә жь Щәлиле h'әта Оршәлиме (19:1–20:34)

Һ’әфтийа Исайә хьлазийе ль Оршәлиме у дор-бәред wеда (21:1–27:66)

Р’абуна Иса жь мьрьне у шагьртава хӧйабуна Wи (28:1-20)

Р’ьк’ьнйата Иса

(Луqа 3:23-38)

1 [1] Әв ә р’әqәма р’ьк’ьнйата[ф] Иса[ф] Мәсиһ[ф], р’ьк’ьнйата Даwьд[ф], р’ьк’ьнйата Бьраһим[ф]:
2 Бьраһимр’а Исһаq[ф] бу,
Исһаqр’а Аqуб[ф] бу,
Аqубр’а Щьһуда[ф] у бьрава бун,
3 Щьһудар’а Перес у Зәра бун, (наве дийа wан Т’амар бу),
Пересрʼа Һәсрун бу,
Һәсрунр’а Р’ам* бу,
4 Р’амр’а Аминадав бу,
Аминадавр’а Нәһшон бу,
Нәһшонр’а Сәлмон бу,
5 Сәлмонр’а Боwаз бу, (наве дийа wи Р’әхаб[ф] бу),
Боwазр’а Овед бу, (наве дийа wи Р’ут’ бу),
Оведр’а Йеша[ф] бу
6 у Йешар’а Даwьд п’адша бу.

Даwьд п’адшар’а Сьлеман[ф] бу, (дийа wи бәре к’ӧлфәта[ф] Урийа бу),
7 Сьлеманр’а Р’әһобоwам бу,
Р’әһобоwамр’а Әбийа бу,
Әбийар’а Асаф* бу,
8 Асафр’а Йеһошәфат бу,
Йеһошәфатр’а Йорам бу,
Йорамр’а Узийа бу,
9 Узийар’а Йотам бу,
Йотамр’а Аһаз бу,
Аһазр’а Һьзqийа бу,
10 Һьзqийар’а Мьнашә бу,
Мьнашәр’а Амос бу,
Амосрʼа Йошийа бу
11 у Йошийар’а Йәхонийа у бьрава бун. Wи чахи щьмә’т сьргун[ф] чу Бабилоне[ф].

12 Ле пәй сьргунчуйина Бабилонеда,
жь Йәхонийар’а Шалтийел бу,
Шалтийелр’а Зәрубабәл бу,
13 Зәрубабәлр’а Абийуд бу,
Абийудр’а Елйаqим бу,
Елйаqимр’а Азур бу,
14 Азурр’а Садоq бу,
Садоqр’а Ахин бу,
Ахинр’а Елйуд бу,

* 1:3 Нав дәстньвисаред һьнәкада дәwса «Р’ам» «Арам» һәйә.
* 1:7 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «Асаф» «Аса» һәйә.

15 Елйудр’а Елазар бу,
Елазарр’а Мәтан бу,
Мәтанр’а Аԛуб бу,
16 Аԛубр’а Усьв[ф] бу, мере Мәр-
йәме[ф], йа кӧ Иса[ф] жь wе
wәльди, кӧ Мәсиh[ф] те
готьне.
17 Аwа жь Бьраhим h’әта
Даwьд чардәh ньсьл[ф] дәрбаз
бьбун, жь Даwьд h’әта сьр-
гунчуйина Бабилонеда чар-
дәh ньсьл у жь сьргунчуйина
Бабилонеда h’әта Мәсиh диса
чардәh ньсьл бун.

Буйина Иса

(Луԛа 2:1-7)

18 Буйина Иса Мәсиh бь
ви тьhәри бу. Мәрйәма дийа
Wи Усьвр’а нишанкьри бу, ле
дәргистийа хwәда Мәрйәм бь
h’ӧкӧме Р’ӧh’е[ф] Пироз h’әмлә
к’ьфш бу. 19 Ле Усьве дәргис-
тийе wе кӧ мәрьвәки[ф] р’аст бу,
нәхwәст wе р’ур’әш кә, фькьри
кӧ дьзива wе бәр’дә. 20 Чахе
Усьв hе сәр ве йәке дьфькь-
ри, ва мьлйак’әтәки[ф] Хӧдан[ф]
хәwнеда wива хӧйа бу у готе:
«Усьве кӧр’е Даwьд! Нәтьрсә,
кӧ дәргистийа хwә Мәрйәме
бьстини. Әwи кӧ wе жь wе
бьбә, әw жь Р’ӧh’е Пироз ә.
21 Әwе кӧр’әки бинә у те наве
Wи Иса* дайни, чьмки Әwе
щьмә’та Хwә жь гӧнед wан
хьлаз[ф] кә».
22 Әв hәр тьшт аhа ԛәwьми,
wәки әw готьна Хӧданә бь заре[ф]
п’ехәмбәр[ф] бе сери кӧ дьбежә:
23 «Ва ԛиза бьк’ьр[ф] wе h’әмлә
бә, кӧр’әке жер’а бьбә у наве
Wи Иммануйел wе дайньн»*,
кӧ те фә’мкьрьне: «Хwәде т’әви
мә йә»**.
24 Гава Усьв жь хәwе h’ьшйар
бу, әwи ль гора готьна мьлйа-
к’әте Хӧдан кьр, дәргистийа
хwә станд. 25 Ле сәре хwә wер’а
данәни, h’әта кӧ әw кӧр’* жер’а
бу. У наве Wи Иса дани.

Стәйрнасед р’оhьлате

2 1 Гава Иса Бәйтләh’ма[ф]
Щьhустанеда[ф], р’ожед п’ад-
шатийа Һеродәсда бу, hьнге

* 1:21 «Иса» бь зьмане ибрани[ф] аhа те фә’мкьрьне: «Хӧдан хьлаз дькә», йан «хьлазкьр», йан жи «азабун».
* 1:23 Ишайа 7:14.
** 1:23 Ишайа 8:8, 10.
* 1:25 Нав hьнәк дәстньвисарада «кӧр’е wейи ньхӧри» hәйә.

чәнд стәйрнас жь р’оhьлате
hатьнә Оршәлиме[ф] 2 у готьн:
«К’ане П’адше щьhуйайи[ф] кӧ
гәрәке ббуйа? Мә стәйрка Wи
ль р’оhьлате дит у әм hатьнә,
кӧ сәре хwә ль бәр Wи дайньн».

3 Гава Һеродәс п’адша әв йәк
бьhист, т’әвиhәв бу у т’әмами-
йа Оршәлиме жи пер’а. 4 Һьнге
әwи h’әму qанунзанед[ф] щьмә’те
у сәрәкед к’аhина[ф] щьвандьн у
жь wан пьрси: «К’идәре гәрә-
ке Мәсиh ббә?» 5 Wана жер’а
гот: «Бәйтләh’ма Щьhустанеда,
чьмки бь дәсте п’ехәмбәра аhа
ньвисар ә:

6 ‹Йа Бәйтләh’ма wәлате Щь-
hуда,
тӧ ль нав сәрwеред Щьhуда-
йеда нә йе hәри бьч’ук и,
чьмки Сәрwерәке жь тә
р’абә,
кӧ шьвантийе щьмә’та Мьн
Исраеле[ф] бькә›*».

7 Һьнге Һеродәс дьзива гази
стәйрнаса кьр у wәхте хӧйабу-
на стәйрке жь wан пе h’әсийа.
8 Паше әw шандьнә Бәйтләh’ме
у гот: «Һәр’ьн бона Кӧр’ьк ә’сә-
йи пе бьh’әсьн. Чахе кӧ hун Wи
ббиньн, мьнр’а бежьн, кӧ әз жи
бем сәре хwә ль бәр дайньм».

9 Гава wана әв тьшт жь п’адше
бьhист, чун. У ва йә әw стәйрка
кӧ ль р’оhьлате дитьбун пешийа
wан чу, h’әта сәр wи щийе к’ӧ
Кӧр’ьк ле бу сәкьни. 10 Гава
wана әw стәйрк дит, гәләки
әшq у ша бун, 11 чунә hьндӧр’,
Кӧр’ьк т’әви дийа Wи Мәрйәме
дитьн, ль бәр Wи дәвәр’у чун,
сәре хwә ль бәр данин у хьзнед
хwә вәкьрьн, п’ешк’ешед[ф] зер’,
бьхуре[ф] ә’рәби у зьмьр[ф] данә
Wи. 12 Ле wан хәwнеда ә’мьр
станд, кӧ вәнәгәр’ьнә щәм
Һеродәс, әw иди р’екә дьнва
чунә wәлате хwә.

Р’әва бәр бь Мьсьре[ф]

13 Гава кӧ әw жь wьр чун, ва
мьлйак’әтәки Хӧдан хәwнеда
Усьвва хӧйа бу у готе: «Р’абә
Кӧр’ьк у дийа Wи hьлдә бьр’әвә
Мьсьре[ф]. Ль wьр бьминә h’әта
кӧ әз тәр’а бежьм, чьмки Һе-
родәсе Кӧр’ьк бьгәр’ә, кӧ Wи
бькӧжә».

14 Усьв жи р’абу Кӧр’ьк у дийа
Wи hьлдан, шәв чунә Мьсьре
15 у h’әта мьрьна Һеродәс әwа-
на ль wьр ман. Әв йәк аhа бу,
кӧ әw готьна Хӧданә бь заре
п’ехәмбәр hатьбу готьне бе

* 2:6 Миха 5:2.

сери: «Мьн жь Мьсьре гази
Кӧр’е Xwә кьр»*.

Qьр’а зар’ока

16 Гава Һеродәс дит кӧ әw
жь стәйрнаса һатә хапандьне,
гәләки һерс к’әт. Әwи ә’мьр
кьр кӧ һ’әму зар’окед кӧр’инә
ль Бәйтләһ’ме у дор-бәре we,
йед дӧ сали у жь wан бьч’уктьр
һәбун, кӧ бенә кӧштьне, ль гора
wи wәхте кӧ жь стәйрнаса пе
һ’әсийа бу. 17 Һьнге әw готьна
бь заре Йерәмийа[ф] п’ехәмбәр
һатә сери:

18 «Жь Р’амайе дәнгәк һат,
дәнге гьри у шина гьран,
Р’аһел бона зар’окед хwә
дьгьрийа
у нәдьхwәст кӧ бәр дьлада
бен,
чьмки иди зар’ок нәмабун»*.

Һатьна жь Мьсьре

19 Гава Һеродәс мьр, ва мьл-
йак’әтәки Хӧдан ль Мьсьре
хәwнеда Усьвва хӧйа бу 20 у готе:
«Р’абә, Кӧр’ьк у дийа Wи һьлдә
у һәр’ә wәлате Исраеле, чьмки
әwед пәй Кӧр’ьк к’әтьбун кӧ
бькӧштана мьрьнә».
21 Усьв жи р’абу, Кӧр’ьк у дийа
Wи һьлдан, вәгәр’ийанә wәлате
Исраеле. 22 Ле гава Усьв бьһист
wәки Архелайо[ф] дәwса баве хwә,
Һеродәс сәр Щьһустане буйә
п’адша, тьрсийа кӧ һәр’ә wьр.
Һьнге хәwнеда ә’мьр станд,
кӧ һәр’ә алийе qәза Щәлиле[ф].
23 Әw жи чунә бажаре кӧ жер’а
Ньсрәт дьготьн ле һеwьрин. Әв
йәк аһа бу, кӧ әw готьна бь заре
п’ехәмбәра бе сери кӧ дьбежә:
«Әwе ньсрәти бе готьне».

Даннасинийа Йуһ’әннайе[ф] ньхӧмдар[ф]

(Марqос 1:1-8; Луqа 3:1-18; Йуһ’әнна 1:19-28)

3 1 Wан р’ожада Йуһ’әнна-
йе[ф] ньхӧмдар[ф] р’абу нава
бәр’ийа[ф] Щьһустане даннасин
кьр 2 у гот: «Жь гӧнәкьрьне
вәгәр’ьн[ф], чьмки П’адшатийа[ф]
Ә’змана незик буйә». 3 Йуһ’әнна
әw бу, бона к’ижани Ишайа[ф]
п’ехәмбәр готьбу:

«Дәнгәк бәр’ийеда дькә
гази:
‹Р’ийа Хӧдан һазьр бькьн
у шьвәр’ийед[ф] Wи р’аст бь-
кьн›»*.

---

* 2:15 Һосейа 11:1.
* 2:18 Йерәмийа 31:15.
* 3:3 Ишайа 40:3.

4 К’ьнще Йуһ’әнна жь пьр’ч’а
дәве бу у qайишәкә ч’әрм ль
пьште бу. Хwарьна wи жи кö-
ли[ф] у һьнгьве чоле бу. 5 Һьнге
щьмә’та Оршәлиме у т’әмами-
йа Щьһустане у һ’әму алийед
ч’әме Урдöне дьһатьнә щәм
wи, 6 гöнед хwә дьданә р’уйе
хwә у жь wи ч’әме Урдöнеда
дьһатьнә ньхöмандьне[ф].
7 Гава Йуһ’әнна дит кö жь
ферьси[ф] у садуqийа[ф] жи гәләк
һатьнә wәки бенә ньхöмандь-
не, әwи готә wан: «Ч’ежькед[ф]
мә’ра! К’е wәр’а гот, кö һун жь
хәзәба те бьр’әвьн? 8 Дә бь кьред
qәнщ бьдьнә к’ьфше, кö һун
жь гöнәкьрьне вәгәр’ийанә.
9 У нав хwәда нәфькьрьн нә-
бежьн: ‹Бьраһим баве мә йә›.
Әз wәр’а дьбежьм, кö Хwәде
жь ван кәвьра жи дькарә за-
р’а Бьраһимр’а дәрхә. 10 Ва йә
бьвьр[ф] ль сәр р’аwе[ф] даре йә.
Һәр дара кö бәре qәнщ нәйнә,
wе бе бьр’ине у авитьне нава
егьр. 11 Әз wә бона гöнәвәгә-
р’андьне бь аве дьньхöминьм,
ле Йәки жь мьн qәwаттьр wе бе.
Әз нә һежа мә чарьхе Wи жи
бьгьрьмә дәсте хwә. Әwе wә пе
Р’öһ’е Пироз у егьр бьньхöми-
нә. 12 Мәлһ’әба Wи дәсте Wида
йә. Әwе бедәра Хwә паqьж кә,
гәньме Хwә бькә ә’мбаре, ле
кайе wе бь агьре кö натәмьрә
бьшәwьтинә».

Иса те ньхöмандьне

(Марqос 1:9-11; Луqа 3:21-22)

13 Һьнге Иса жь Щәлиле
һатә Урдöне, щәм Йуһ’әнна,
кö жь wи бе ньхöмандьне.
14 Ле Йуһ’әнна бона ве йәке
Wир’а qайл нәдьбу у готә Wи:
«Әз һ’әwщә мә кö бь дәсте Тә
бемә ньхöмандьне у Тö тейи
щәм мьн?» 15 Иса ле вәгәр’анд
у готе: «Ньһа бьһелә, чьмки ль
мә дьк’әвә кö әм һ’әму р’асти-
йе аһа бииньнә сери[ф]». Паше
Йуһ’әнна qайл бу.
16 Һәма чаwа Иса һатә нь-
хöмандьне у жь аве дәрк’әт,
ньшкева ә’зман вәбун у әwи
дит кö Р’öһ’е Хwәде мина кә-
воткәке һатә хwаре у сәр Wи
дани. 17 У ва дәнгәк жь ә’змана
һат: «Әв ә Кöр’е Мьни дәлал,
кö әз жь Wи р’ази мә».

Щер’ьбандьна[ф] Иса

(Марqос 1:12-13; Луqа 4:1-13)

4 1 Һьнге Р’öһ’ Иса бьрә бә-
р’ийе[ф], кö жь Мирещьн[ф] бе
щер’ьбандьне[ф]. 2 Әwи чьл р’ож
у чьл шәви р’ожи[ф] гьрт, пәйр’а
бьр’чи бу. 3 Йе кö дьщер’ьбинә

незики Wи бу у готе: «Һәгәр Тӧ
Кӧр’е[ф] Хwәде йи, дә бежә ван
кәвьра кӧ бьбьнә нан». 4 Ле Иса
ле вәгәр’анд у готе: «Ньвисар
ә: ‹Инсан т’әне бь нен нажи,
ле бь һәр хәбәра кӧ жь дәве
Хwәде дәрдьк’әвә›*».
5 Һьнге мирещьн Әw бьрә
Бажаре Пироз[ф], сәр бьльнд-
щийа бане п’арьстгәһе[ф] да сә-
кьнандьне 6 у готә Wи: «Һәгәр
Тӧ Кӧр’е Хwәде йи, дә Хwә
бавежә хwаре, чьмки ньвисар
ә: ‹Хwәде we т’әмийа Тә бьдә
мьлйак’әтед Хwә у we Тә сәр
дәсте Хwә бьгьрьн, wәки ньге
Тә кәвьр нәк’әвә›*». 7 Иса го-
те: «Әв жи ньвисар ә: ‹Хӧдан
Хwәдейе хwә нәщер’ьбинә›*».
8 Һьнге мирещьн Әw бьр
р’акьрә сәр ч’ийаки гәләки
бьльнд у һ’әму п’адшатийед
дьнйайе, р’әwша wанва ни-
шани Wи дан 9 у готә Wи:
«Һәгәр Тӧ дәвәр’уйа бейи,
сәре Хwә ль бәр мьн дайни,
әзе ван һ’әмуйа бьдьмә Тә».
10 Һьнге Иса готе: «Дури Мьн
һәр’ә, щьно[ф]! Чьмки ньвисар ә:
‹Сәре хwә ль бәр Хӧдан Хwә-
дейе хwә дайнә у т’әне Wир’а
хӧламтийе бькә!›*»
11 Wи чахи мирещьн Әw һьшт
чу у ва мьлйак’әт һатьн жер’а
бәрдәсти кьрьн.

Иса qәза Щәлиледа дәст бь к’аре Хwә дькә

(Марqос 1:14-15; Луqа 4:14-15)

12 Гава Иса бьһист, wәки Йу-
һ’әнна һатә гъртьне, Әw р’абу
чу Щәлиле. 13 Әwи Ньсрәт
һьшт, чу Кәфәрнаһума дәве
гола Щәлиле, ль нав синоре
Зәбулоне у Нәфтәлийе щи-wap
бу. 14 Әв йәк аһа бу, кӧ әw го-
тьна бь заре Ишайа п’ехәмбәр
бе сери:

15 «Wәлате Зәбулоне у wәлате
Нәфтәлийе,
ль сәр р’ийа бәрбь голе, wи
алийе Урдӧне,
Щәлила нәщьһуйа[ф],
16 әw щьмә’та кӧ нав тә’рис-
танийеда р’уньштьбу,
р’онайикә мәзьн дит
у әwед кӧ ль wәлат у сийа
мьрьнеда р’уньштьбун,

* 4:4 Qануна Дӧщари 8:3.
* 4:6 Зәбур 91:11-12.
* 4:7 Qануна Дӧщари 6:16.
* 4:10 Qануна Дӧщари 6:13.

р’онайи жь wанар’а дәр-
к’әт»*.
17 Жь һьнгева Иса дәст бь
даннасинийе кьр у гот: «Жь
гӧнәкьрьне вәгәр’ьн, чьмки
П’адшатийа Ә’змана[ф] незик
буйә».

Иса гази һәр чар мә’сигьра дькә

(Марqос 1:16-20; Луqа 5:1-11)

18 Чахе Иса ль дәве гола
Щәлиле дьгәр’ийа, р’асти дӧ
бьра һат, Шьмһ’уне[ф] кӧ жер’а
Пәтрус[ф] дьһатә готьне у Ән-
драwьсе бьре wи. Wана т’ор’
давитә голе, чьмки мә’сигьр
бун. 19 Иса wанар’а гот: «Пәй
Мьн wәрьн, Әзе wә бькьмә
неч’ирванед мәрьва». 20 Wана
жи һәма wе дәме т’ор’ед хwә
һьштьн у пәй Wи чун.
21 Гава Иса жь wи щийи һь-
нәки пешда чу, р’асти дӧ бьред
дьн жи һат, Аqубе[ф] Зәбәди у
Йуһ’әннайе[ф] бьре wи. Wана
т’әви баве хwә, Зәбәди qәйь-
кеда т’ор’ед хwә һивез дькьрьн.
Иса гази wан жи кьр. 22 Wана
жи һәма wе дәме qәйьк у баве
хwә һьштьн у пәй Wи чун.

Иса даннасин дькә, һин дькә у qәнщ дькә

(Луqа 6:17-19)

23 Иса ль т’әмамийа Щәлиле
дьгәр’ийа, к’ьништед[ф] wан-
да һин дькьр у Мьзгинийа[ф]
П’адшатийе дьда у һәр щур’ә
еш у нәхwәши жи кӧ нав щьм-
ә’теда һәбун qәнщ дькьрьн.
24 Нав-дәнге Wи ль т’әмамийа
Сурйайе бәла бу, щьмә’те һәр
щур’ә мәрьвед нәхwәш анинә
щәм Wи, йед кӧ щур’ә-щур’ә
еш у щәфада бун: Йед щьна-
к’әти[ф], һивк’әти[ф], шьлушә’т у
Әwи әw һ’әму жи qәнщ кьрьн.
25 Гәләк ә’лаләт жи жь Щәлиле,
жь qәза Декаполисе*, жь Ор-
шәлиме, жь Щьһустане у жь
wи алийе Урдӧнейи р’оһьлате
пәй Wи дьчун.

Даннасинийа сәре ч’ийе

5 1 Чахе Иса ә’лаләт дит,
һьлк’ьшийа ч’ийе, р’уньшт
у шагьртед[ф] Wи һатьнә щәм

---

* 4:15-16 Ишайа 9:1-2.

* 4:25 «Декаполис» бь зьмане йунани те фә’мкьрьне: «Дәһә Бажар», чьмки әва qәза бәреда бь йәктийа дәһә бажара һатийә чекьрьн.

Wи. 2 Әwи дәст бь һинкьрьна
Хwә кьр у wанр'а гот:

Һинкьрьна бона хwәзьлийа р'аст

(Луqа 6:20-23)

3 «Хwәзи ль р'öһ'фәqира*,
чьмки П'адшатийа Ә'змана
йа wан ә.
4 Хwәзи ль һ'әзнийа,
чьмки бәр дьлед wанда wе
бе һатьне.
5 Хwәзи ль шкәстийа,
чьмки ә'рде п'ара wан бә.
6 Хwәзи ль wан, кö т'и у бьр'-
чийе р'астиqәдандьне нә,
чьмки әwе т'ер бьн.
7 Хwәзи ль дьлр'ә'ма,
чьмки әwе р'ә'ме ббиньн.
8 Хwәзи ль дьлпаqьжа,
чьмки әwе Хwәде ббиньн.
9 Хwәзи ль wан, кö ә'дьлайийе
дькьн,
чьмки әwе зар'ед Хwәде бенә
һ'әсабе.
10 Хwәзи ль wан, кö бона р'асти-
qәдандьне тенә зерандьне,
чьмки П'адшатийа^ф Ә'змана
йа wан ә.
11 Хwәзи ль wә, гава бона
наве Мьн wә беһöрмәт кьн,
бьзериньн у һәр щур'ә бöхдан
ль wә бькьн. 12 Әшq у ша бьн,
чьмки һәqе wә ль ә'змана гәләк
ә. Бь ви щур'әйи п'ехәмбәред
кö бәри wә һәбун, зерандьн.

Хwе у р'онайи

(Марqос 9:50; Луqа 14:34-35)

13 Һун хwейа ә'рде нә. Ле һәгәр
хwе тә'ма хwә öнда кә, паше
әwе бь чь тә'ме бьстинә? Иди
wе кери тьштәки нәйе. We бь-
гьрьн бавежьнә нав дәст-п'ийа.
14 Һун р'онайа дьнйайе нә.
Һәгәр бажарәк сәре ч'ийе йә,
найе вәшартьне. 15 Кәсәк жи
ч'ьре венахә у накә бьне фь-
раqе, ле датинә сәр п'еч'ьре^ф,
кö р'онайе бьдә һ'әмуйед кö
маледа нә. 16 Öса жи бьра р'о-
найа wә бәр мәрьва шәwq бьдә,
кö әwана кьрьнед wәйә qәнщ
ббиньн у пәсьне Баве^ф wәйи
ә'змана бьдьн.

Һинкьрьна бона Qануне

17 Нәфькьрьн кö Әз һатьмә
ньвисаред п'ехәмбәра у Qануне
хьраб кьм. Әз нәһатьм кö хьраб
кьм, ле wан һ'әмуйа биньмә
сери. 18 Әз р'аст wәр'а дьбежьм,

* 5:3 Бь готьнәкә дьн: «Р'öһ'к'әсиба», аwа готи р'öһ'е wан һ'әwще Хwәде йә, бәр Хwәде шкәсти нә.

бәри дәрбазбуна ә’рд у ә’зман,
дәqәк йан жи һ’әрфәкә бьч’ук
жь Qануне wе т’ӧ щар ӧнда
нәбә, һ’әта кӧ һ’әму бенә сери.
19 Аwа к’и жь ван т’әмийа йәкә
һәрә бьч’ук хьраб кә у мәрьва
ӧса һин кә, әwе П’адшатийа
Ә’змана да жь һ’әмуйа бьч’уктьр
бе һ’әсабе. Ле к’и кӧ wана пек
бинә у һин бькә, әwе П’адша-
тийа Ә’змана да мәзьн бе һ’ә-
сабе. 20 Ләма Әз wәр’а дьбежьм,
һәгәр р’астийа wә жь р’астийа
qанунзан у ферьсийа зедәтьр
нибә, һун т’ӧ щар нак’әвьнә
П’адшатийа Ә’змана.

Һинкьрьна дәрһәqа һерсе у меркӧштьнеда

21 Wә бьһистийә кӧ пешийар’а
һатийә готьне: ‹Нәкӧжә!* К’и
кӧ бькӧжә, диwана wи wе бе
кьрьне›. 22 Ле Әз wәр’а дьбежьм,
к’и сәр бьре хwә һерс к’әвә*,
wе бьбә дәйндаре диwане у к’и
бежә бьре хwә: ‹Бе аqьл›, әwе
бьбә дәйндаре диwана щьвина
гьрәгьра у к’и кӧ бежә: ‹Ахмах›,
wе бьбә дәйндаре агьре доже[ф].
23 Аwа һәгәр тӧ һ’әдийа[ф] хwә
бини сәр горигәһе[ф] у ль wьр бе
бира тә, кӧ дьле бьре тә жь тә
майә, 24 һ’әдийа хwә wе дәре ль
бәр горигәһе бьһелә у пешийе
һәр’ә бьре хwәр’а ль һәв wәрә
у паше wәрә һ’әдийа хwә бьдә.
25 Чахе нәйаре тә тә к’аши
щәм һ’акьм дькә, р’еда т’әви wи
зу ль һәв wәрә. Һәгәр на, әwе
тә бьдә дәсте һ’акьм, һ’акьме
жи тә бьдә дәсте бәрдәстийе
хwә у тә бавежә кәле. 26 Әз р’аст
тәр’а дьбежьм, тӧ жь wьр т’ӧ
щар дәрнак’әви һ’әта поле[ф]*
пашьн нәди.

Һинкьрьна дәрһәqа зьнек’арийеда

27 Wә бьһистийә кӧ һатийә
готьне: ‹Зьнийе нәкә›*. 28 Ле
Әз wәр’а дьбежьм, к’и бь тәме
хьраб жьнәке бьньһер’ә, әwи
дьле[ф] хwәда иди т’әви wе зь-
нек’ари кьр. 29 Аwа һәгәр ч’ә’ве
тәйи р’асте тә жь р’е дәрдьхә,
wи дәрхә у жь хwә бавежә. Бо-

* 5:21 Дәрк’әтьн 20:13; Qануна Дӧщари 5:17.
* 5:22 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «К’и кӧ щики бе сәбәб сәр бьре хwәда һерс к’әвә».
* 5:26 «Пол» п’әре һәри һур ә.
* 5:27 Дәрк’әтьн 20:14; Qануна Дӧщари 5:18.

на тә ће qәнщ ә кö әндәмәки
тә öнда бә, ле бәдәна тә пева
нәк’әвә щә’ньме[ф]. 30 У ћәгәр
дәсте тәйи р’асте тә жь р’е
дәрдьхә, wи жекә у бавежә.
Тәр’а ће qәнщ ә кö әндәмәки
тә öнда бә, ле бәдәна тә пева
нәк’әвә щә’ньме.

Һинкьрьна дәрћәqа жьнбәр’данеда

(Мәтта 19:9; Марqос 10:11-12; Луqа 16:18)

31 Әв жи ћатийә готьне: ‹К’и
к’öлфәта хwә бәр’дә, бьра к’а-
хаза жьнбәр’дане бьдә wе›*.
32 Ле Әз wәр’а дьбежьм, к’и кö
бе сәбәбийа qавийе[ф] жьна хwә
бәр’дә, әw дьбә сәбәбе зьне-
кьрьна wе, ћәгәр диса әw мер
кә* у к’и кö йәкә мербәр’дайи
бьстинә, әw зьнийе дькә.

Һинкьрьна бона сонде

33 Wә әв жи бьћистийә кö
пешийар’а ћатийә готьне: ‹Дә-
рәw сонд нәхwә у сонде хwә ль
бәр Хöдан бинә сери›*. 34 Ле Әз
wәр’а дьбежьм, т’ö щар сонд
нәхwьн, нә бь ә’змен, чьм-
ки әw т’әхте Хwәде йә, 35 нә
жи бь ә’рде, чьмки әw щийе
бьн п’ийед Wи йә, нә жи бь
Оршәлиме, чьмки әw бажаре
П’адше мәзьн ә 36 у нә жи бь
сәре хwә сонд бьхwә, чьмки тö
нькари муки сьпи ки йан р’әш
ки. 37 Ле бьра готьна wә бьбә
‹бәле-бәле› йан жи ‹на-на›.
Жь ве зедәтьр жь мирещьн ә*.

Һинкьрьна дәрћәqа ћ’әйфћьлданеда

(Луqа 6:29-30)

38 Wә бьћистийә кö ћатийә
готьне: ‹Ч’ә’в жь бәр ч’ә’вва,
дьран жь бәр дьранва›*. 39 Ле
Әз wәр’а дьбежьм, мьqабь-
ли хьраба нәсәкьньн. Һәгәр
йәк шәмаqәке ль р’уйе тәйи
р’асте хә, йе дьн жи бьдә бәр.
40 У ћәгәр йәк тә к’аши бәр

---

* 5:31 Qануна Дöщари 24:1-4.
* 5:32 Әв хәбәра «ћәгәр диса әw мер кә» йунанида т’öнә. Әвана мә’на зьнек’арийе шьровәдькьн, чьмки ә’дәте щьћуйада[ф] изьна жьна мербәр’дайи т’öнәбу диса мер кьра, ћ’әта мере wе сах буйа.
* 5:33 Qануна К’аћинтийе 19:12; Жьмар 30:2.
* 5:37 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аћа йә: «Жь йе хьраб ә».
* 5:38 Дәрк’әтьн 21:24; Qануна К’аћинтийе 24:20; Qануна Дöщари 19:21.

диwане кә у бьхwазә кьрасе тә
жь тә бьстинә, п’оте хwә жи
жер’а бьһелә. 41 У һәгәр йәки
qӧльхеда зоре ль тә бькә, wәки
километьрәке* тә бьбә, т’әви
wи дӧда һәр’ә. 42 Бьдә wи, к’и
жь тә дьхwазә у бәре хwә жь
wи нәгӧһезә, йе кӧ дьхwазә жь
тә дәйн бькә.

Дьжмьнед хwә һ’ьз бькьн

(Луqа 6:27-28, 32-36)

43 Wә бьһистийә кӧ һатийә
готьне: ‹Һәвале хwә һ’ьз бькә*
у бьжәнә дьжмьне хwә›. 44 Ле
Әз wәр’а дьбежьм, дьжмьнед
хwә һ’ьз бькьн у бона wан дӧа
бькьн, йед кӧ wә дьзериньн*,
45 wәки һун бьбьнә зар’ед Баве
хwәйи Ә’змана. Чьмки Әw тә’ва
Хwә дәрдьхә һьн сәр qәнща,
һьн жи сәр хьраба у баране дь-
баринә һьн сәр р’аста, һьн жи
сәр нәр’аста. 46 Һәгәр һун wан
һ’ьз бькьн, к’ижан кӧ wә һ’ьз
дькьн, һуне чь һәq бьстиньн?
Нә хәрщгьр[ф] жи ӧса дькьн? 47 У
һәгәр һун т’әне сьлаве бдьнә
бьред хwә, иди һун чь тьшти
жь әwед дьн зедәтьр дькьн?
Нә п’утп’арьст[ф] жи ӧса дькьн?
48 Аwа к’амьл бьн, чаwа кӧ Баве
wәйи Ә’змана к’амьл ә.

Һинкьрьна бона херкьрне

6 1 Һаш жь хwә һәбьн, кӧ һун
qәнщийед хwә бәр мәрь-
ва нәкьн, wәки жь wан бенә
к’ьфше. Йан на, һун жь Баве
хwәйи Ә’змана һәq настиньн.
2 Аwа чахе тӧ хера дьки, пе-
шийа хwә бор’ийе нәхә, чаwа
дӧр’у к’ьништ у к’учада дькьн,
wәки мәрьв пәсьне wан бьдьн.
Әз р’аст wәр’а дьбежьм, кӧ wана
һәqе хwә иди стандийә. 3 Ле
чахе тӧ хера дьки, бьра дәсте
ч’әпе ньзаньбә дәсте р’асте чь
хер кьр, 4 кӧ херед тә дьзива
бьн. У Баве тәйи тьштед кӧ тӧ
дьзива дьки дьбинә, wе һәqе
тә бьдә тә.

Һинкьрьна бона дӧа

(Луqа 11:2-4)

5 Гава һун дӧа дькьн, мина
дӧр’уйа нәбьн. Әw һ’ьз дькьн
к’ьништ у мәйданада бьсәкь-

* 5:41 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Миләк». Мила Р’оме[ф] (Итал-йа) 1 478.5 метьр бу.
* 5:43 Әв р’ез «Һәвале хwә һ’ьз бькә» жь Qануна К’аһинтийе 19:18 йә.
* 5:44 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «...бона йед кӧ ньфьр’а wә дькьн, дӧа бькьн у хернәхwазед[ф] хwәр’а qәнщийе бькьн».

ньн дӧа бькьн, кӧ бәр мәрьва
бенә к'ьфше. Әз р'аст ԝәр'а
дьбежьм, иди ԝана һәqе хԝә
стандийә. 6 Ле чахе тӧ дӧа дьки,
бьк'әвә ода хԝә, дәри ль хԝә
бьгьрә у Баве хԝәр'а кӧ найе
дитьне дӧайе хԝә бькә. У Баве
тәйи тьштед кӧ тӧ дьзива дьки
дьбинә, ԝе һәqе тә бьдә тә.

7 Гава кӧ һун дӧа дькьн, мина
п'утп'арьста п'ьр'хәбәр нәбьн.
Wана т'ьре[ф] бона п'ьр' хәбәр-
дана ԝан дӧайед ԝане бенә
бьһистьне. 8 Һун мина ԝан нә-
бьн, чьмки бәри хԝәстьна ԝә,
Баве ԝә занә чь ԝәр'а лазьм ә.

9 Ле һун аһа дӧа бькьн:
‹Баве мәйи Ә'змана! Наве Тә
пироз[ф] бә*,
10 П'адшатийа Тә бе, ә'мьре
Тә бә, чаԝа ль ә'змен, ӧса
жи ль сәр ә'рде.
11 Нане мәйи р'оже р'ож бь
р'ож бьдә мә.
12 Дәйнед мә бьбахшинә, ча-
ԝа кӧ әм дьбахшиньнә
дәйндаред хԝә.
13 У мә нәбә щер'ьбандьне[ф],
ле мә жь йе хьраб* хьлаз
кә, чьмки п'адшати, qә-
ԝат у р'умәт йед Тә нә,
һ'әта-һ'әтайе. Амин[ф]**›.

14 Һәгәр һун нәһәqийед мә-
рьвайә һьндава ԝәда кӧ дькьн
бьбахшиньн, Баве ԝәйи Ә'зма-
на жи ԝе ԝә бьбахшинә. 15 Ле
һәгәр һун нәһәqийед мәрьва
нәбахшиньн, Баве ԝә жи нә-
һәqийед ԝә набахшинә.

Һинкьрьна бона р'ожийе

16 Гава кӧ һун р'ожи дьгьрьн,
мина дӧр'уйа мә'дәкьри нибьн.
Әԝ мә'де хԝә дькьн, ԝәки мәрьв
бьзаньбьн кӧ әԝ р'ожи нә. Әз
р'аст ԝәр'а дьбежьм, кӧ ԝана
һәqе хԝә стандийә. 17 Ле чахе
тӧ р'ожи дьгьри, сәрч'ә'ве хԝә
бьшо, сәре хԝә шә кә*, 18 ԝәки
мәрьв ньзаньбьн кӧ тӧ р'ожи
йи, ле т'әне Баве тәйи кӧ найе
дитьне заньбә. У Баве тәйи
тьштед кӧ тӧ дьзива дьки дь-
бинә, ԝе һәqе тә бьдә тә.

* 6:9 Бь готьнәкә дьн: «Бьра инсан qәдьре наве Тәйи пироз бьгьрә».
* 6:13 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Жь мирещьн».
** 6:13 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда әв йәк т'ӧнә: «Чьмки п'адшати, qәԝат у р'умәт йед тә нә, һ'әта-һ'әтайе. Амин».
* 6:17 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сәре хԝә р'ун[ф] кә», чаԝа нишана шайийе.

Хьзна ә'змана

(Луqа 12:33-34)

19 Ль сәр дьне хьзне хwәр'а
нәщьвиньн. Ль ве дәре зәнг у
бьзуз хьраб дькьн у дьз дәрә-
вәдькьн дьдьзьн. 20 Ле хьзне
хwәр'а ль ә'змен бьщьвиньн.
Ль we дәре зәнг у бьзуз хьраб
накьн у дьз жи дәрәвәнакьн
надьзьн. 21 Чьмки хьзна тә
к'идәре бә, дьле тә жи we ль
we дәре бә.

Ч'ьра бәдәне

(Луqа 11:34-36)

22 Ч'ьра бәдәне ч'ә'в ә. Һә-
гәр ч'ә'ве тә п'ак ә, т'әмамийа
бәдәна тәйе р'онайи бә. 23 Ле
һәгәр ч'ә'ве тә хьраб ә, т'ә-
мамийа бәдәна тәйе тә'ри бә.
Аwа һәгәр әw р'онайа кӧ нав
тәда йә тә'ри йә, тә'ри we чь-
qас зедә бә!

Хwәде у һәбука[ф] дьнйайе

(Луqа 16:13)

24 Т'ӧ кәс нькарә дӧ ахар'а
хӧламтийе бькә, чьмки йан
we һ'иле wи жь йәки һәр'ә у
йе дьне һ'ьз бькә, йан жи we
qәдьре йәки бьгьрә у йе дьне
беһӧрмәт кә. Һун нькарьн һьн
Хwәдер'а, һьн жи һәбукер'а[ф]*
хӧламтийе бькьн.

Һинкьрьна дәрһәqа хәмкьрьнеда

(Луqа 12:22-31)

25 Ләма әз wәр'а дьбежьм,
бона ә'мьре хwә хәма нәкьн,
кӧ һуне чь бьхwьн у чь вәхwьн,
нә жи бона бәдәна хwә, кӧ һу-
не чь ль хwә кьн. Нә ә'мьр жь
хwарьне qимәттьр ә у бәдән
жи жь к'ьнща? 26 Дина хwә бь-
дьнә тәйрәдед ә'змен. Әwана
нә дьр'әшиньн, нә дьдьрун у
нә жи ә'мбарада дьщьвиньн,
ле Баве wәйи Ә'змана р'ьсqе
wан дьгьһинә. Нә һун жь wан
qимәттьр ьн? 27 Иди жь wә к'и
дькарә бь хәмед хwә дәqәке
сәр ә'мьре хwәда зедә кә?*
28 У бона к'ьнща һун чьма
хәм дькьн? Дина хwә бьдьнә
сосьнед чоле, чаwа шин дьбьн,
нә дьхәбьтьн у нә жи дьр'есьн.
29 Ле әз wәр'а дьбежьм, кӧ Сь-
леман жи ль нава т'әмамийа

* 6:24 Хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Мамон». Мә'на ве әв ә: Мале дьне, п'ә-рә, дәwләтийа ве дьне.
* 6:27 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Бьһӧстәке ль сәр бәжьна хwә дьреж кә».

we хер-хьзна хwəда мина жь
wан йəке хwə нəкьр. 30 Һəгəр
гиһайе чоле, кӧ иро һəйə у
сьбе давежьнə нава егьр, Хwə-
де ӧса дьхəмьлинə, ле чьqас
зедə we ль wə кə, кембаwəрно?
31 Иди хəм нəкьн у нəбежьн:
‹Əме чь бьхwьн?› йан: ‹Чь
вəхwьн?› йан жи: ‹Чь ль хwə
кьн?› 32 Пʼутпʼарьст ль пəй wан
һʼəму тьшта дькʼəвьн, ле Ба-
ве wəйи Əʼзмана занə кӧ һун
һʼəwще wан һʼəму тьшта нə.
33 Ле бəре пешьн ль Пʼадша-
тийа[ф] Хwəде бьгəрʼьн у бькьн
кӧ рʼастийа Wи бьqəдиньн у
əw һʼəмуйе wəрʼа бенə дайине.
34 Иди бона рʼожа сьбе хəма
нəкьн, чьмки рʼожа сьбе we
бона хwə хəма бькə. Хəмед
рʼоже бəси we нə.

Һинкьрьна дəрһəqа ломəкьрьнеда[ф]

(Луqа 6:37-38, 41-42)

7 1 Ломა нəкьн, кӧ ломə[ф] ль
wə нəбьн. 2 Һун чь лома
бькьн, əw ломə жи we ль wə
бьбьн у һун бь чь чапе бьпи-
вьн, бь we чапе жи wəрʼа we
бе пиване. 3 Тӧ чьма qьршьке
чʼəʼве бьре хwəда дьбини, ле
кʼеране чʼəʼве хwəда набини?
4 Йан жи чаwа тӧ дькари бежи
бьре хwə: ‹Бьһелə кӧ əз qьршьк
жь чʼəʼве тə дəрхьм›, ле ва йə
кʼеран чʼəʼве тəда һəйə? 5 Дӧ-
рʼу! Пешийе кʼеране чʼəʼве хwə
дəрхə. Паше те qəнщ бьбини
кӧ чаwа qьршьк жь чʼəʼве бьре
хwə дəрхи.

6 Тьште бӧһӧрти нəдьнə са
у нə жи дӧрʼед[ф] хwə бавежьнə
бəр бəраза. Һəгəр на, бəразе
wан бьн ньгед хwəда пʼепəс
кьн у сəйе жи вəгəрʼьн wə
бьдьрʼиньн.

Бьхwазьн, бьгəрʼьн, дəри хьн

(Луqа 11:9-13)

7 Бьхwазьн һуне бьстиньн,
бьгəрʼьн һуне бьбиньн, дəри
хьн we бəр wə вəбə. 8 Чьмки
кʼи кӧ дьхwазə дьстинə, кʼи
кӧ дьгəрʼə дьбинə у кʼи кӧ
дəри дьхə бəр вəдьбə. 9 Жь
wə кʼижан ə əw мəрьв, кӧ
кӧрʼе wи нан же бьхwазə, əw
кəвьр бьде? 10 Йан жи мəʼси
бьхwазə, əw мəʼр бьде? 11 Һун
кӧ хьраб ьн, заньн тьштед
qəнщ бьдьнə зарʼед хwə, ле
Баве wəйи Əʼзмана we чьqас
тьштед qəнщ бьдə əwед кӧ жь
Wи дьхwазьн.

Qануна зер’

12 Һәр чь кӧ һун дьхwазьн
мәрьв бона wә бькьн, һун жи
ӧса wанар’а бькьн. Әв ә мә’на
һинкьрьна Qануне у п’ехәм-
бәра.

Дәре тәнг

(Луqа 13:24)

13 Дәре тәнгр’а бьк’әвьнә һьн-
дӧр’, чьмки фьрә йә әw дәри у
бәр ә әw р’ийа кӧ дьбә бәрбь
ӧндабуне у гәләк ьн әwед кӧ
wеда дьчьн. 14 Ле гәләки тәнг ә
әw дәри у зә’мәт ә әw р’ийа кӧ
дьбә бәрбь жийине у һьндьк
ьн әwед кӧ wе р’ейе дьбиньн.

Дар у бәре wе

(Луqа 6:43-45)

15 Һ’әвза хwә жь п’ехәмбәред
дәрәw бькьн. Әwе бь п’осте пез
бенә щәм wә, ле һьндӧр’ва гӧред
п’әр’ани нә. 16 Һуне wана жь бә-
ред wан нас бькьн. Гәло кәсәк
жь стьрийа тьрийа дьчьнә, йан
жи жь дьр’ийа һежира? 17 Дара
qәнщ бәре qәнщ дьдә, ле дара
хьраб бәре хьраб дьдә. 18 Дара
qәнщ нькарә бәре хьраб бьдә,
нә жи дара хьраб дькарә бәре
qәнщ бьдә. 19 Һәр дара кӧ бәре
qәнщ надә те бьр’ин у авитьне
нава агьр. 20 Аwа һуне wана жь
кьред wан нас бькьн.

К’и һежайи П’адшатийа Ә’змана йә

(Луqа 13:26-27)

21 Нә кӧ әwе Мьнр’а дьбежә:
‹Хӧдан! Хӧдан!› wе бьк’әвә
П’адшатийа Ә’змана, ле әwе
бьк’әве, йе кӧ ә’мьре Баве Мьни
Ә’змана дьqәдинә. 22 We Р’оже
гәләке Мьнр’а бежьн: ‹Хӧдан!
Хӧдан! Нә мә бь наве Тә п’е-
хәмбәртиф кьрьн у бь наве Тә
щьнф дәрхьстьн у бь наве Тә
гәләк к’әрәмәт кьрьн?› 23 Һьнге
Әзе ашкәрә wанр’а бежьм: ‹Жь
Мьн дур к’әвьн, нәһәqно! Мьн
һун т’ӧ щар нас нәкьрьнә›.

Мала йе сәрwахт у мала йе бефә’м

(Луqа 6:47-49)

24 Аwа к’и кӧ ван готьнед Мьн
дьбьһе у wан дьqәдинә, әw мина
мәрьвәки сәрwахт ә, кӧ мала
хwә сәр кевьр чекьр. 25 Баран
бари, ба у лейиф р’абун, wе мале
хьстьн, ле әw мал һьлнәшийа,
чьмки һ’име wе сәр кевьр бу.
26 Ле к’и кӧ ван готьнед Мьн
дьбьһе у наqәдинә, әw мина
мәрьвәки бефә’м ә, кӧ мала
хwә сәр qуме чекьр. 27 Баран

бари, ба у лейи р’абун, wе мале
хьстьн у әw мал һьлшийа, лап
wеран бу чу».

Һ’ököме Иса

28 Гава Иса әв готьнед Хwә
сәр һәвда ани, ә’лаләт сәр
һинкьрьна Wи зәндәгьрти[ф]
ман, 29 чьмки Әwи мина йәки
хwәйиһ’ököм әw һин дькьрьн,
нә кö мина qанунзанед wан.

Иса йәки жь к’отибуне[ф] паqьж дькә

(Марqос 1:40-45; Луqа 5:12-16)

8 1 Паше Иса жь ч’ийе һатә
xwаре, ә’лаләтәкә гьран да
пәй Wи чу. 2 Һьнге йәки к’оти[ф]
һат хwә авитә бәр Wи у готе:
«Хöдан! Һәгәр бьхwази, Тö
дькари мьн паqьж ки*».
3 Иса дәсте Хwә дьреж кьре
ле к’әт у готе: «Әз дьхwазьм.
Паqьж бә!» У дәстхwәда әw
жь к’отибуне паqьж бу. 4 Һьн-
ге Иса жер’а гот: «Бьньһер’ә,
т’ö кәсир’а тьштәки нәбежи,
ле һәр’ә хwә нишани к’аһин
кә у һ’әдийа кö Муса[ф] т’әми
дайә бьдә, wәки һ’әмуйар’а
бьбә шә’дәти».

Иса хöламе сәрсәдәки[ф] qәнщ дькә

(Луqа 7:1-10; Йуһ’әнна 4:43-54)

5 Гава Иса к’әтә Кәфәрна-
һуме, сәрсәдәк[ф] һатә щәм Wи,
һиви же кьр у готе: 6 «Хöдан,
хöламе мьн шьлушә’т малда
п’алдайә, гәләки щәфе дьби-
нә». 7 Иса готә wи: «Әзе бем
wи qәнщ кьм». 8 Сәрсәд ле
вәгәр’анд у готе: «Хöдан, әз
нә һежа мә кö Тö бейи мала
мьн. Ле т’әне хәбәрәке бежә у
хöламе мьне бь wе хәбәре qәнщ
бә. 9 Әз хwәха жи мәрьвәки бьн
һ’ököмда мә у бьн дәсте мьн-
да жи әскәр һәнә. Әз йәкир’а
дьбежьм: ‹Һәр’ә›, дьчә, йәки
дьнр’а дьбежьм: ‹Wәрә›, те у
хöламе хwәр’а дьбежьм: ‹Ви
тьшти бькә›, дькә».
10 Гава Иса әв йәк бьһист,
зәндәгьрти ма у готә әwед кö
пәй wи дьчун: «Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, Исраеледа жи Мьн ба-
wәрикә[ф] аһа йәкида нәдитийә.
11 Әз wәр’а дьбежьм, кö гәләке
жь р’оһьлате у жь р’оавайе бен у
шайийа П’адшатийа Ә’зманада
т’әви Бьраһим, Исһаq у Аqуб

* 8:2 Ль гора Qануна[ф] Муса[ф] мәрьвед к’оти һ’әрам[ф] бун. Дәрһәqа мә-
рьвед к’отида ван сәрийа бьхуньн: Qануна К’аһинтийе 13-14.

р’унен, 12 ле зар’ед П’адшати-
йе we бенә авитьне тә’рийа
дәрва. Ль wьр we ббә гьри у
ч’ьркә-ч’ьрка дьрана». 13 Паше
Иса сәрсәдр’а гот: «Һәр’ә! Бьра
ль гора баwәрийа тә тәр’а бә».
У we дәме хöламе wи qәнщ бу.

Иса гәләк нәхwәша qәнщ дькә

(Марqос 1:29-34; Луqа 4:38-41)

14 Гава Иса һатә мала Пәтрус,
хwәсийа wи т’айеда п’алдайи
дит. 15 Әwи дәсте Хwә да дәс-
те we у т’айе же бәр’да, р’абу
бәрдәсти Wир’а кьр.

16 Гава р’о чу ава, гәләк щь-
нак’әти анинә щәм Wи. Әwи
бь хәбәре р’öһ’ед[ф] һ’әрам дәр-
хьстьн у һ’әму нәхwәш qәнщ
кьрьн. 17 Әв аһа бу, кö әw готьна
бь заре Ишайа п’ехәмбәр бе
сери, кö ньвисар ә: «Әwи нә-
хwәшийед мә һьлдан у ешед
мә бьрьн»*.

Щабдарийа йед кö пәй Иса дьчьн

(Луqа 9:57-62)

18 Чахе Иса ә’лаләт дора Хwә
дит, ә’мьр ль шагьрта кьр кö
һәр’ьнә wи бәри голе. 19 Һьнге
qанунзанәк незики Wи бу у
готе: «Дәрсдар[ф]! Тö к’öда жи
һәр’и, әзе пәй Тә бем». 20 Иса
готә wи: «Р’увийар’а qöл һәнә,
тәйрәдед ә’зменр’а жи һелин,
ле бона Кöр’е[ф] Мерьв щик т’öнә
кö сәре Хwә ле дайнә».

21 Шагьртәки Wи готе: «Хö-
дан! Изьне бьдә мьн кö әз пе-
шийе һәр’ьм баве хwә дәфьн
кьм». 22 Ле Иса жер’а гот: «Тö
пәй Мьн wәрә. Бьра мьри мь-
рийе хwә дәфьн кьн».

Иса фьртоне[ф] дьсәqьр’инә

(Марqос 4:35-41; Луqа 8:22-25)

23 Гава Иса к’әтә qәйьке,
шагьртед Wи т’әви Wи чун.
24 Ньшкева фьртонәкә[ф] мәзьн
ль голе р’абу, öса кö qәйьк пе-
лада öнда дьбу. Ле Әw р’азайи
бу. 25 Һьнге шагьрт незики Wи
бун, әw һ’ьшйар кьрьн у готь-
не: «Хöдан! Мә хьлаз кә! Әм
öнда дьбьн!» 26 Иса готә wан:
«Чьма һун öса тьрсонәк ьн
кембаwәрно?» We дәме р’абу ль
байе у голе һьлат[ф] у һ’әму тьшт
сәqьр’ин. 27 Мәрьвед т’әви Wи
ә’щебмайи ман у готьн: «Әв
к’и йә, кö ба у гол жи ельми[ф]
Wи дьбьн?»

* 8:17 Ишайа 53:4.

Иса дö щьнак'әтийа qәнщ дькә

(Марqос 5:1-20; Луqа 8:26-39)

28 Гава Иса дәрбази wи али-
йе т'опрахед Гәрдарине бу, дö
щьнак'әти жь нав гор'ьстана
дәрк'әтьн у р'асти Wи һатьн.
Әw öса һар бун, кö кәсәк нь-
карьбу wе р'ер'а дәрбаз буйа.
29 Wана кьрә qир'ин у готьн:
«Тö чь жь мә дьхwази, Кöр'е
Хwәде? Жь wәхт зутьр һати
щәфе бьди мә?» 30 Жь wана
wедатьр сурики бәразайи мә-
зьн дьч'ерийа. 31 Щьна р'әща
жь Wи кьр у готьне: «Һәгәр Тö
мә дәрдьхи, бьһелә әм һәр'ьн
бьк'әвьнә нава сурийе бәраза».
32 Әwи готә wан: «Һәр'ьн!» Әw
жи дәрк'әтьн чун к'әтьнә нава
бәраза у әw сури пева жорда
р'әви, хwә жь кәнделда авить-
нә голе у хәньqин. 33 Бәразван
р'әвин чунә бажер, чь кö һа-
тьбу сәре щьнак'әтийа готьн.
34 Һьнге һ'әму мәрьвед бажер
дәрк'әтьнә пешийа Иса у гава
Әw дитьн, р'әща жь Wи кьрьн
кö жь ә'рде wан һәр'ә.

Иса шьлушә'тәки qәнщ дькә у гöнед wи дьбахшинә

(Марqос 2:1-12; Луqа 5:17-26)

9 1 Иса к'әтә qәйьке пашда
вәгәр'ийа һатә бажаре Хwә*.
2 We дәре шьлушә'тәк ньвине-
да п'алдайи анинә щәм. Гава
Иса баwәрийа wан дит, готә йе
шьлушә'т: «Лаwо, сәр хwә бә!
Гöнед тә һатьнә бахшандьне».
3 Һьнге жь qанунзана һьнәк
нав хwәда фькьрин: «Әва ньге
Хwә Хwәдер'а давежә»*. 4 Фь-
кьред wан Исава ә'йан бун
у гот: «Һун чьма дьле хwәда
тьште хьраб дьфькьрьн? 5 К'и-
жан р'ьһ'әт те готьне: ‹Гöнед
тә һатьнә бахшандьне›, йан
‹Р'абә у бьгәр'ә›? 6 Ле wәки һун
бьзаньбьн кö һ'öкöме Кöр'е
Мерьв һәйә ль сәр дьне гöна
бьбахшинә», һьнге готә йе
шьлушә'т: «Р'абә ньвина хwә
һьлдә, һәр'ә мала хwә!» 7 Әw
жи р'абу чу мала хwә. 8 Гава
ә'лаләте әв йәк дит, хофе әw
гьртьн у шькьри данә Хwәде,
кö әв һ'öкöм дайә мәрьва.

* 9:1 Ль гора Мәтта 4:13, бажаре Wи Кәфәрнаһум бу.

* 9:3 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Әва к'ьфьрийа дькә» йан «Әва наве Хwәде беһöрмәт дькә».

Иса гази Мәтта дькә

(Марqос 2:13-17; Луqа 5:27-32)

9 Иса жь wьр пешда чу, йәки
кӧ наве wи Мәтта бу ль щийе
хәрщһьлдане р'уньшти дит у
готе: «Пәй Мьн wәрә». Әw жи
р'абу пәй Иса чу.

10 Гава Иса мала Мәттада
сәр сьфре р'уньштьбу, гәләк
хәрщгьр у гӧнәк'аред[ф] дьн һа-
тьн т'әви Иса у шагьртед Wи
р'уньштьн. 11 Чахе ферьсийа
әв йәк дит, шагьртед Wир'а
готьн: «Чьма Дәрсдаре wә т'ә-
ви хәрщгьр у гӧнәк'ара дьхwә
у вәдьхwә?» 12 Ле гава Иса әв
йәк бьһист wанар'а гот: «Сах-
ләм нә һ'әwще һ'әким ьн, ле
нәхwәш. 13 Һәр'ьн мә'на ван
хәбәра һин бьн: ‹Әз р'ә'ме дь-
хwазьм, нә кӧ qӧрбане[ф]›*. Әз
нәһатьмә гази йед р'аст кьм,
ле гази гӧнәк'ара».

Пьрса р'ожигьртьне

(Марqос 2:18-22; Луqа 5:33-39)

14 Һьнге шагьртед Йуһ'әнна
һатьнә щәм Wи у готьне: «Чьма
әм у ферьси гәләк щара р'ожи
дьгьрьн, ле шагьртед Тә р'ожи
нагьрьн?» 15 Иса готә wан: «Qәт
дьбә кӧ хwәндийед дә'wате ши-
не бькьн, һ'әта кӧ зә'ва т'әви
wан ә? Ле р'оже бен, гава зә'ва
жь wан бе һьлдане, һьнге wе
р'ожи бьгьрьн.

16 Кәсәк пе п'арч'е ну к'ьн-
ща кәвьн п'инә накә, чьмки
п'арч'е к'ьнща кәвьнва дьрути
wе зоре ль к'ьнща кәвьн бькә
у щийе qәльши wе һе ль бәр
һәв һәр'ә. 17 Нә жи шәрава ну
дькьнә мәшкед кәвьн. Һәгәр
ӧса бә, мәшке бьт'әqьн, шәраве
бьр'ьжә у мәшке жи хьраб бьн.
Ле шәрава ну дькьнә мәшке ну
у һәр дӧ жи тенә хwәйикьрьне».

Qизька мьри у к'ӧлфәтәкә нәхwәш

(Марqос 5:21-43; Луqа 8:40-56)

18 Гава Иса һе әв йәка wана-
р'а дьгот, һәма һьнге сәрwерәк
һат хwә авитә бәр ньге Wи у
готе: «Qиза мьн һежа мрийә.
Ле wәрә дәсте хwә дайнә сәр
wе у әwе бьжи».

19 Иса р'абу т'әви шагьртед
Хwә да пәй wи чу. 20 У ва к'ӧл-
фәтәкә нәхwәш, кӧ донздәһ
салед wе бун сәр хуне вәбь-
бу, пьштева һат у р'ишийед
к'ьнще Иса к'әт. 21 Әwе нета

* 9:13 Һосейа 6:6.

xwәда данибу: «Һәгәр әз т’әне
к’ьнще Wи к’әвьм, әзе qәнщ
бьм». 22 Иса сәр мьле Xwә-
ва вәгәр’ийа әw дит у готе:
«Ә’вде! Сәр xwә бә! Баwәрийа
тә тӧ qәнщ кьри». У we дәме
әw к’ӧлфәт qәнщ бу.

23 Гава Иса гьһиштә мала
сәрwер, дина Xwә дайе, we
qар’ә-qар’а ә’лаләте йә у бь-
лурван жи зәлули ле дьхьн 24 у
готә wан: «Дәрк’әвьн! Qизьк
нәмьрийә, ле һеньжийә». Wана
qәрфе[ф] xwә Пе дькьрьн. 25 Ле
гава щьмә’т дәрхьстьнә дәрва,
Иса чу һьндӧр’ дәсте we гьрт
у qизьк р’абу сәр xwә. 26 Әва
дәнг-бә’са т’әмамийа wи wә-
латида бәла бу.

Иса дӧ кора qәнщ дькә

27 Гава Иса жь wьр дәрк’әт чу,
дӧ мәрьвед кор danә пәй Wи
кьрьнә qир’ин у готьн: «Кӧр’е[ф]
Даwьд! Мә wәрә р’ә’ме!»

28 Гава кӧ гьһиштьнә мале,
әw һәр дӧ кор һатьнә щәм Wи.
Иса жь wан пьрси у гот: «Һун
баwәр дькьн, кӧ Әз дькарьм
али wә бькьм?» Wана гот: «Бә-
ле Хӧдан». 29 Һьнге Иса дәсте
Xwә да ч’ә’вед wан у гот: «Ль
гора баwәрийа wә wәр’а бә».
30 We дәме ч’ә’вед wан вәбун.
Иса һ’ьшк т’әми ль wан кьр
у гот: «Һаш жь xwә һәбьн, кӧ
т’ӧ кәс ве йәке нәһ’әсә». 31 Ле
әw дәрк’әтьн, т’әмамийа wи
wәлатида нав у дәнге Wи бә-
ла кьрьн.

Иса лал qәнщ дькә

32 Чахе әwана дәрк’әтьн чун,
һьнәка щьнак’әтики лал ани
щәм Иса. 33 Гава Әwи щьн дәр-
хьст, йе лал хәбәр да. Ә’лаләт
ә’щебмайи ма у гот: «Ль Исра-
еле жи тьштәки аһа т’ӧ щар
нәqәwьмийә». 34 Ле ферьсийа
гот: «Әw бь һ’ӧкӧме сәрwере
щьна щьна дәрдьхә».

Гӧне Иса ль щьмә’те те

35 Иса һ’әму гӧнд у бажара
дьгәр’ийа, к’ьништед wанда
һин дькьр, Мьзгинийа П’адша-
тийе даннасин дькьр у ль нав
щьмә’те һ’әму щур’ә нәxwәши
qәнщ дькьрьн. 36 Гава Әwи
ә’лаләт дит, гӧне Wи ль wан
һат, чьмки әwана мина пәзе бе
шьван, бәр’әдайи у бәлабуйи
бун. 37 Һьнге Әwи шагьртед
Xwәр’а гот: «Нандьрун[ф] гәләк
ә, ле п’алә һьндьк ьн. 38 Аwа
һиви жь Xwәйе дьруне бькьн,
wәки п’ала нандьруна Xwәр’а
бьшинә».

Навед һәр дорздәһ шандийа[ф]

(Марqос 3:13-19; Луqа 6:12-16)

10 1 Иса һәр донздәһ шагьрт
гази щәм Хwә кьрьн у
һ'öкöм да wан кö р'öһ'ед һ'әрам
дәрхьн, һ'әму еш у нәхwәшийа
жи qәнщ кьн. 2 Наве һәр донз-
дәһ шандийа[ф] әв ьн: Йе пешьн
Шьмһ'ун, кö Пәтрус те готьне
у бьре wи Әндраwьс, Аqубе
Зәбәди у бьре wи Йуһ'әнна,
3 Филипо у Бәртоломәйо, Т'у-
ма у Мәттайе хәрщгьр, Аqубе[ф]
Һалфаwо у Тәдайо* 4 Шьмһ'уне
wәлатп'арьст[ф]* у Щьһудайе
Исхәрйоти[ф], әwе кö нәмами-
йа[ф] Иса кьр.

Шандьна һәр донздәһа

(Марqос 6:7-13; Луqа 9:1-6)

5 Иса әв һәр донздәһ шандьн,
т'әми ль wан кьр у гот: «Нәчь-
нә нава нәщьһуйа у нәк'әвьнә
бажаред Самәрйайе[ф]. 6 Ле пе-
шийе һәр'ьнә нав пәзед мала
Исраелейә öндабуйи. 7 Гава
һун һәр'ьн, даннасин кьн у
бежьн: ‹П'адшатийа Әʼзмана
незик буйә›. 8 Нәхwәша qәнщ
кьн, мьрийа сах кьн, к'отийа
паqьж кьн, щьна дәрхьн. Wә
беһәq стандийә, беһәq жи бь-
дьн. 9 Ль бәр пьшта хwәда т'ö
тьшти һьлнәдьн: Нә зер', нә
зив, нә сьфьр, 10 нә турьк бона
р'е, нә дö дәст кьрас, нә чарьх,
нә шьвдар, чьмки п'алә һежайи
р'ьсqе хwә йә.

11 Чь бажар йан гöнде кö һун
бьк'әвьне, маләкә һежа бьби-
ньн у ль wьр бьминьн, һ'әта кö
һун жь wьр дьчьн. 12 Гава һун
һәр'ьнә мале, сьлаве бьдьнә
we у бежьн: ‹Ә'дьлайи ве ма-
лер'а›. 13 У һәгәр әw мал һежа
йә, бьра сьлава wә ль сәр we
бә, ле һәгәр нә һежа йә, бьра
сьлава wә ль wә вәгәр'ә. 14 Ле
к'и кö wә qәбул нәкә у гöһда-
рийа хәбәред wә нәкә, гава кö
һун жь we мале, йан жи жь wи
бажари дәрдьк'әвьн, т'оза нь-
гед хwә даwшиньн. 15 Әз р'аст
wәр'а дьбежьм, Р'ожа[ф] Ахрәте
һ'але wәлате Содом[ф] у Гоморайе
we жь йа wи бажари четьр бә.

* 10:3 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «Тәдайо» «Леwи[ф]» һәйә, йан жи «Леwи кö Тәдайо һатә бәрнавкьрьне».
* 10:4 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Шьмһ'уне жь Qанане».

Мина пез ль нав гӧра

(Марqос 13:9-13;
Луqа 21:12-17)

16 Ва Әз wə дьшиньм чаwа
пəз нава гӧра. Иди мина мə'ра
сəрwахт бьн у мина кəвотка
дьлсах. 17 Ле һ'əвза хwə жь мə-
рьва бькьн, əwe wə бьбьнə бəр
диwана у к'ьништед хwəда wə
бьдьнə бəр qамчийа. 18 Р'уйе
Мьнда we wə бьбьнə бəр wə-
лийа[ф] у п'адша, кӧ һун бəр wан
у нəщьһуйа шə'дəтийе бьдьн.
19 Ле чахе wə бьбьнə бəр ди-
wана, хəм нəкьн кӧ һуне чаwа
йан чь хəбəр дьн. Тьштед кӧ
һуне хəбəр дьн, we дəме wə-
р'а we бе дайине. 20 Чьмки нə
кӧ һуне хəбəр дьн, ле Р'ӧһ'е
Баве wəйи кӧ нава wəда йə
we хəбəр дə.

21 Бьра we бьре хwə бьдə
кӧштьне, баве жи кӧр'е хwə
у зар' жи we һьмбəри де у
баве хwə р'абьн у wан бьдьнə
кӧштьне. 22 Бона наве Мьн
һуне бəр ч'ə'ве һ'əмуйа р'əш
бьн. Ле к'и кӧ һ'əта хьлазийе
тəйах кə əwe хьлаз[ф] бə. 23 У
гава нав ви бажарида wə бь-
зериньн, бьр'əвьнə бажарəки
дьн. Әз р'аст wəр'а дьбежьм,
һ'əта һатьна Кӧр'е Мерьв, һун
һ'əму бажаред Исраеле пер'а
нагьһиньн бьгəр'ьн.

24 Шагьрт жь дəрсдаре хwə
нə мəстьр ə у нə жи хӧлам жь
ахайе хwə. 25 Бəси шагьрт ə,
wəки мина дəрсдаре хwə бə у
хӧлам жи мина ахайе хwə бə.
Һəгəр малхе малер'а ‹Бəлзə-
бул[ф]› готьн, һьнге нəфəред
wир'а we чь бежьн?

Бьзаньбьн
кӧ тьрса wə жь к'е һəбə

(Луqа 12:2-7)

26 Аwа иди т'ӧ щар жь мəрьва
нəтьрсьн. Тьштəки дьзива т'ӧнə
кӧ дəрнəйе у нə жи вəшарти
кӧ к'ьфш нəбə. 27 Чь кӧ Әз
тə'рийеда wəр'а дьбежьм, əwи
нав р'онайеда бежьн у чь кӧ
һун гӧһада дьбьһен, сəр бана
бькьнə дəнги. 28 У жь wан нəтьр-
сьн йед кӧ бəдəне дькӧжьн, ле
нькарьн р'ӧһ' бькӧжьн. Ле һун
жь Wи бьтрсьн, Йе кӧ дькарə
р'ӧһ' у бəдəне щə'ньмеда ӧнда
кə. 29 Нə дӧ ч'ьвик бь дьравəки
чарqӧр'уше тенə фьротане? Ле
йəк жи жь wан бейи ə'мьре
Баве wə нак'əвə ə'рде. 30 Ле
чь ль wə дьк'əвə, һəр т'елəки
п'ор'ед сəре wə жьмарти нə.
31 Иди нəтьрсьн. Һун жь гəлəк
ч'ьвика qимəттьр ьн.

Иqрар[ф] у инк’аркьрна[ф] Иса

(Луqа 12:8-9)

32 К’и кӧ Мьн бәр мәрьва
иqрар[ф] кә, Әзе жи wи бәр Баве
Хwәйи Ә’змана иqрар кьм. 33 Ле
к’и кӧ Мьн бәр мәрьва инк’ар[ф]
кә, Әзе жи wи бәр Баве Хwәйи
Ә’змана инк’ар кьм.

Шур у ә’дьлайи

(Луqа 12:51-53; 14:26-27)

34 Нәфькьрьн кӧ Әз һатьмә
дьне ә’дьлайийе биньм. Әз
нәһатьм ә’дьлайийе биньм,
ле шур. 35 Чьмки Әз һатьм кӧр’
жь баве, qизе жь де у буке жь
хwәсийе бьqәтиньм 36 у дьжмь-
нед мерьв wе жь мала wи бьн*.
37 Әwе кӧ баве хwә йан дийа
хwә жь Мьн зә’фтьр һ’ьз дькә,
нә һежайи Мьн ә. Әwе кӧ кӧ-
р’е хwә йан qиза хwә жь Мьн
зә’фтьр һ’ьз дькә, нә һежайи
Мьн ә. 38 Әwе кӧ хаче[ф] хwә
һьлнадә пәй Мьн найе, әw нә
һежайи Мьн ә. 39 К’и ә’мьре
хwә бьгәр’ә, әwе ӧнда кә, ле
к’и ә’мьре хwә бона Мьн ӧнда
кә, әwе бьбинә.

Һәqстандьн

(Марqос 9:41)

40 Әwе кӧ wә qәбул дькә,
Мьн qәбул дькә у әwе кӧ Мьн
qәбул дькә, Йе кӧ Әз шандьмә
qәбул дькә. 41 Әwе кӧ п’ехәмбәр
qәбул дькә чаwа п’ехәмбәр, wе
һәqе п’ехәмбәр бьстинә у әwе
кӧ мәрьвәки р’аст qәбул дькә
чаwа мәрьве р’аст, wе һәqе йед
р’аст бьстинә. 42 У әwе кӧ т’асә
ава сар жи дьдә йәки жь ван
бьч’ука, бона хатьре wе йәке
кӧ әw шагьрте Мьн ә, Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, әwе т’ӧ щар
һәqе хwә ӧнда нәкә».

Иса щаба пьрса Йуһ’әннайе ньхӧмдар дьдә

(Луqа 7:18-35)

11 1 Чахе Иса т’әмийед кӧ
данә һәр донздәһ ша-
гьртед Хwә хьлаз кьрьн, жь wи
щийи чу нав бажаред wан, кӧ
һин кә у даннасин кә.
2 Гава Йуһ’әнна кәледа бона
шьхӧлед Мәсиһ бьһист, чәнд
шагьртед* хwә шандьнә щәм
Wи 3 у же пьрсин: «Тӧ Әw и,
Йе кӧ гәрәке бьһата, йан әм

* 10:35-36 Миха 7:6.

* 11:2 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «чәнд шагьрт» «дӧ шагьрт» һәйә.

һивийа йәки дьн бьн?» 4 Иса
щаба wан да у гот: «Һәр’ьн,
чь кӧ һун дьбиньн у дьбьһен
Йуһ’әннар’а бежьн. 5 Кор дь-
биньн, сәqәт дьгәр’ьн, к’оти
паqьж дьбьн, кәр’ дьбьһен,
мьри р’адьбьн у фәqирар’а жи
Мьзгини те дайине. 6 У хwәзи
ль wи, кӧ жь Мьн п’ьшк набә».
7 Гава әwана чун, Иса бона
Йуһ’әнна ә’лаләтер’а дәстпекьр
гот: «Һун дәрк’әтьнә бәр’ийе
чь бьбиньн? Qамишәки[Ф] кӧ
жь байе дьһ’әжә? 8 Йан һун
дәрк’әтьн чь бьбиньн? Мә-
рьвәки к’ьнще назьк[Ф] ль хwә
кьри? Нә әwед кӧ к’ьнще назьк
ль хwә дькьн, әw малед п’ад-
шада нә? 9 Йан һун дәрк’әтьн
чь бьбиньн? П’ехәмбәрәки?
Бәле әз wәр’а дьбежьм, жь
п’ехәмбәрәки жи мәстьр ә.
10 Әва әw ә, бона к’ижани
ньвисар ә: ‹Ва йә Әзе qасьде
Хwә пешийа Тәва бьшиньм.
Әwе р’ийа Тә пешийа Тәва
һазьр кә›*. 11 Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, жь нава әwед кӧ жь
к’ӧлфәта дьне к’әтьнә, т’ӧ
кәс жь Йуһ’әннайе ньхӧмдар
мәстьр нәбуйә. Ле П’адшати-
йа Ә’зманада йе һәри бьч’ук
жь wи мәстьр ә. 12 Жь р’ожед
Йуһ’әннайе ньхӧмдар һ’әта
ньһа П’адшатийа Ә’змана бь
зорбәтийе те һ’ьщумкьрьне у
йед зорбә дькьн кӧ зәфти хwә
кьн*. 13 Чьмки һ’әму п’ехәмбәра
у Qануне һ’әта Йуһ’әнна бона
П’адшатийа Ә’змана шә’дәти
дан*. 14 У һәгәр һун дьхwазьн ве
йәке qәбул кьн, әw ә Елйасе[Ф]
кӧ гәрәке бьһата*. 15 Гӧһе к’е
һәйә бьра бьбьһе.

16 Ньһа Әз ви ньсьли мина
чь бьшьбиньм? Әw мина wан
зар’а нә, йед кӧ базарада р’у-
ньшти нә, гази һәвалед хwә
дькьн 17 у дьбежьн: ‹Мә бона
wә зӧр’не хьст, һун нәр’әqьсин
у бона wә бәйт’[Ф] готьн, wә шин
нәкьр›. 18 Йуһ’әнна һат, нә
дьхwар, нә вәдьхwар у дьго-
тьн: ‹Щьн wида һәйә›. 19 Кӧр’е

* 11:10 Малахи 3:1.
* 11:12 Аһа жи те фә’мкьрьне: «П’адшатийа Ә’змана бь qәwате пешда дьчә у йед зорбә дәст дьхьн».
* 11:13 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Чьмки һ’әму п’ехәмбәра у Qануне һ’әта Йуһ’әнна п’ехәмбәрти кьрьн».
* 11:14 Малахи 4:5.

Мерьв һат, дьхwә у вәдьхwә,
бона Wи дьбежьн: ‹Ва Әw йәки
пәй хwарьн у вәхwарьне к’эти
йә, досте хәрщгьр у гöнәк’ара
йә›. Ле сәрwахти[ф] бь ә’мәлед*
хwә к’ьфш дьбә кö әw р’аст ә».

Бажаред нәбаwәр

(Луqа 10:13-15)

20 Һьнге Иса дәстпекьр ль
wан бажара һьлат, к’ижанада
гәләк к’әрәмәтед Wи qәwьми-
бун, чьмки әw жь гöнәкьрьне
вәнәгәр’ийан. 21 «Wәй ль тә
Хоразин! Wәй ль тә Бәйтсайда!
Һәгәр әw к’әрәмәтед кö нава
wәда бун, Сур у Сайдеда бь-
буна, әwанайе зува бь к’öрх[ф]
у к’озийе[ф] т’обә[ф] бькьрана.
22 Ле Әз wәр’а дьбежьм, Р’ожа
Ахрәте, һ’але Суре у Сайде wе
жь һ’але wә четьр бә. 23 У тö
Кәфәрнаһум, тә т’ьре те һ’әта
ә’зман бьльнд би? Ле те һ’әта
дийаре[ф] мьрийа һәр’и хwаре!
Һәгәр әw к’әрәмәтед кö нав
тәда qәwьмин Содомеда бь-
qәwьмийана, әwе һ’әта р’ожа
иройин бьма. 24 Ле Әз wәр’а
дьбежьм, Р’ожа Ахрәте һ’але
wәлате Содоме wе жь һ’але тә
четьр бә».

Wәрьн щәм мьн у һеса бьн

(Луqа 10:21-22)

25 Һьнге Иса гот: «Шькьр
наве Тә бә Баво, Хöдане ә’рд у
ә’зман, кö Тә әв тьшт жь зана
у билана[ф] вәшартьн у ль бәр
зар’а вәкьрьн. 26 Бәле Баво,
чьмки аһа ль Тә хwәш һат.

27 Һәр тьшт жь Баве Мьн
Мьнр’а һатийә дайине. Кә-
сәк Кöр’ нас накә пештьри
Баве у кәсәк Баве нас накә
пештьри Кöр’ у к’ижанар’а кö
Кöр’ бьхwазә wанва Баве бьдә
наскьрьне.

28 Wәрьнә щәм Мьн һ’әмуйед
wәстийайи у баргьран у Әзе
р’ьһ’әтийе бьдьмә wә. 29 Нире
Мьн һьлдьнә сәр хwә у жь Мьн
һин бьн, чьмки Әз шкәсти мә
у дьлмьлаһим ьм у һуне хwәр’а
р’ьһ’әтийе бьбиньн. 30 Чьмки
нире Мьн р’ьһ’әт ә у баре Мьн
сьвьк ә».

Пьрса р’ожа[ф] шәмийе

(Марqос 2:23-28; Луqа 6:1-5)

12 1 Һьнге Иса р’ожәкә шә-
мийе нава зәвийар’а дәр-
баз бу, шагьртед Wи бьр’чи бун
у дәстпекьрьн сьмбьлед гәньм

* 11:19 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «ә’мәл» «зар’» һәйә.

чьнин у хwарьн. 2 Гава ферь-
сийа әв йәк дит, Wир’а готьн:
«Һәла бьньһер’ә, шагьртед Тә
тьште нәщайизи р’ожа[ф] шәми-
йе дькьн».
3 Иса wанар’а гот: «Wә нә-
хwәндийә кӧ Даwьд чь кьр, гава
әw у йед пер’а бьр’чи бун? 4 Нә
әw к’әтә Хана[ф] Хwәде у нане[ф]
Хwәдер’а дайи хwар, әw нан нә
wир’а щайиз бу бьхwара, нә жи
әwед т’әви wир’а, ле т’әне к’аһи-
нар’а?* 5 Йан жи wә Qанунеда
нәхwәндийә, кӧ к’аһин р’ожед
шәмийе п’арьстгәһеда шәмийе
дьһ’әр’ьминьн у диса бе сущ ьн?
6 Ле Әз wәр’а дьбежьм, кӧ ль вьр
Йәки жь п’арьстгәһе мәстьр һә-
йә. 7 Һәгәр wә заньбуйа мә’на ве
хәбәре чь йә кӧ те готьне: ‹Әз
р’ә’ме дьхwазьм, нә кӧ qӧрбане›*,
һьнге wәйе йед бесущ гӧнәк’ар
нәкьрана. 8 Чьмки Кӧр’е Мерьв
Хӧдане р’ожа шәмийе йә».

Иса р’ожа шәмийе мәрьве кӧ дәсте wи к’ьшийабу qәнщ дькә

(Марqос 3:1-6; Луqа 6:6-11)

9 Иса жь wьр р’абу чу, һатә
к’ьништа wан. 10 Мәрьвәк ль
wьр һәбу, кӧ дәсте wи к’ьши-
йабу. Һьнәка дьхwәст кӧ хәйба
Иса бькьрана, жь Wи пьрсин у
готьне: «Щайиз ә кӧ мәрьв р’ожа
шәмийе нәхwәша qәнщ бькьн?»
11 Әwи жи wанар’а гот: «Әw
жь wә к’и йә, кӧ пәзәкә wи
һәбә у р’ожа шәмийе бьк’әвә
ч’ә’ле, wе нәгьрә у дәрнәхә?
12 Ле инсан чьqас жь пез qи-
мәттьр ә! Аwа р’ожа шәмийе
qәнщикьрьн щайиз ә». 13 Һьнге
wи мәрьвир’а гот: «Дәсте хwә
дьреж кә». Әwи жи дьреж кьр
у мина дәсте дьн qәнщ бу. 14 Ле
ферьси дәрк’әтьнә дәрва бона
Иса ль һәв шеwьрин кӧ чаwа
Wи бьдьнә кӧштьне.

Хӧламе Хwәдейи бьжарти[ф]

15 У гава Иса пе һ’әсийа, жь
wе дәре чу, гәләк ә’лаләт жи
пәй Wи чу. Әwи һ’әму жи qәнщ
кьрьн 16 у т’әми да wан кӧ бона
Wи нәкьнә дәнги. 17 Әва аһа бу
кӧ әw готьна бь заре Ишайа
п’ехәмбәр бе сери:
18 «Ва йә хӧламе Мьн, йе кӧ
Мьн бьжартийә[ф]
у һ’ьзкьрийе Мьни кӧ Мьн
бәгәм кьрийә.

* 12:4 Qануна К’аһинтийе 24:9; П’адшати I, 21:1-6.
* 12:7 Һосейа 6:6.

Әзе Р’öh’е Xwә дайньмә сәр Wи
у Әwе мьләтар’а hәqийе ә’лам кә.
19 Әwе нә бьк’әвә h’öщәте, нә бькә qар’ә-qар’
у нә жи йәке дәнге Wи мәйданада бьбьhе.
20 Әw qамише п’әрч’ьqи hур накә,
п’ьлта дьч’ьрусә венасинә,
h’әта кö hәqийе бьгьhинә сери.
21 У h’әму мьләт wе гöмана xwә дайньнә сәр наве Wи»*.

Иса у Бәлзәбул
(Марqос 3:20-30; Луqа 11:14-23; 12:10)

22 Һьнге щьнак’әтики кори
лал анинә щәм Wи у Әwи әw
qәнщ кьр, öса кö әwи hьн дит
у hьн жи хәбәр да. 23 У т’әма-
мийа ә’лаләте зәндәгьрти ма у
гот: «Гәло Әв ә кöр’е Даwьд?»
24 Ле гава ферьсийа бьhист
готьн: «Әва бь h’öкöме сәрwере
щьна Бәлзәбул щьна дәрдьхә».
25 Ле нетед дьле wан Исава ә’йан бун у wанар’а гот: «Һәр п’адшатийа кö нав wеда т’ьфаqф т’öнәбә wе wеран бә у hәр бажар йан мала кö ль нава wеда т’ьфаq т’öнәбә әw наминә.
26 Һәгәр мирещьн
xwәха xwә дәрдьхә, кö öса йә
нава п’адшатийа wида бет’ьфаqи hәйә, иди п’адшатийа
wи wе чаwа бьминә? 27 Һәгәр
Әз бь h’öкöме Бәлзәбул щьна
дәрдьхьм, ле йед кö пәй wә
тен бь чь дәрдьхьн? Wәки
öса йә әwе бьбьнә h’акьмед
wә. 28 Ле hәгәр Әз бь h’öкöме
Р’öh’е Xwәде щьна дәрдьхьм,
иди П’адшатийа Xwәде гьhиштийә wә. 29 Йан чаwа йәк
дькарә бьк’әвә мала мерхасәки у hәбука wи т’алан кә, hәгәр пешийе wи мерхаси гьренәдә? Гава гьреда, hьнге wе бькарьбә мала wи т’алан кә.
30 К’и кö нә т’әви Мьн ә,
мьqабьли Мьн ә у к’и кö т’әви
Мьн т’оп накә, бәла дькә. 31 Бона ве йәке Әз wәр’а дьбежьм,
hәр гöнә у готьнед хьраб wе
ль мәрьва бенә бахшандьне,
ле әwе кö готьнәкә хьраб мьqабьли Р’öh’ бежә, ль wи найе
бахшандьне. 32 К’и тьштәки
мьqабьли Кöр’е Мерьв бежә,
wе бе бахшандьне, ле hәгәр йәк
hьндава Р’öh’е Пирозда бежә,

* 12:18-21 Ишайа 42:1-4.

ль wи найе бахшандьне, нә ве
дьне нә жи wе дьне.

Дар у бәре wе

(Луqа 6:43-45)

33 Һәгәр дар qәнщ ә, бәре wе
жи qәнщ ә, һәгәр дар хьраб
ә, бәре wе жи хьраб ә, чьмки
дар жь бәре хwә те наскьрьне.
34 Ч'ежькед мә'ра! Һун чаwа дь-
карьн qәнщ хәбәр дьн, һәгәр
һун хьраб ьн? Чьмки дьл чьва
т'ьжи йә зар жи әwе дьбежә.
35 Мәрьве qәнщ, жь хьзна хwә-
йә qәнщ qәнщийе дәрдьхә, ле
мәрьве хьраб, жь хьзна хwәйә
хьраб хьрабийе дәрдьхә. 36 Әз
wә'ра дьбежьм, Р'ожа Ахрәте
мәрьв бона һәр хәбәрәкә п'уч'
кӧ хәбәр дьдьн wе щабдар бьн.
37 Чьмки һуне бь хәбәред хwә
бесущ бьн у бь хәбәред хwә
гӧнәк'ар бьн».

К'әрәмәтәке чаwа нишан дьхwазьн

(Марqос 8:11-12;
Луqа 11:29-32)

38 Һьнге һьнәка жь qанун-
зан у ферьсийа Wир'а готьн:
«Дәрсдар! Әм дьхwазьн кӧ
нишанәке жь Тә бьбиньн».
39 Әwи ль wан вәгәр'анд у
гот: «Ньсьле хьраб у хальфи[ф]
нишанәке дьхwазә, ле жер'а
нишанәкә дьн найе дайине
пештьри нишана Уньс[ф] п'е-
хәмбәр. 40 Чаwа кӧ Уньс се р'ож
у се шәва зьке һ'утда ма*, Кӧр'е
Мерьв жи ӧса wе се р'ож у се
шәва нава к'урайийа ә'рдеда
бьминә. 41 Мәрьвед Нинәwа-
йе[ф] wе Р'ожа Ахрәте р'абьн у
ви ньсьли нәһәq кьн, чьмки
әwана бь даннасинийа Уньс
жь гӧнәкьрьне вәгәр'ийан у
ва Йәки жь Уньс мәстьр ль
вьр һәйә. 42 П'адша Башуре[ф]*
Р'ожа Ахрәте wе р'абә ви
ньсьли нәһәq кә, чьмки әwа
жь сәре дьне һат, кӧ сәрwах-
тийа Сьлеман бьбьһе у ва йә
Йәки жь Сьлеман мәстьр ль
вьр һәйә.

Пашда һатьна р'ӧһ'е һ'әрам

(Луqа 11:24-26)

43 Чахе р'ӧһ'е һ'әрам жь ме-
рьв дәрте, щийе бе ав дьгәр'ә
кӧ р'ьһ'әтийе бьбинә. Ле гава

* 12:40 Уньс 1:17.

* 12:42 П'адшати III, 10:1-13. Әw п'адша жь Шәба Ә'рәбьстане һатә щәм Сьлеман п'адша.

набинә, 44 һьнге әw дьбежә:
‹Әз вәгәр’ьмә wе мала хwәйә
кö же дәрк’әтьмә›. Гава әw те,
дьбинә wе мал вала, паqьж-
кьри у һәвдайи йә. 45 Һьнге
дьчә һ’әфт щьнед дьнә жь хwә
хьрабтьр жи тинә, дьк’әвьнә
wьр дьжин. У ахьрийа wи
мәрьви жь пешийе хьрабтьр
дьбә. Öса жи wе бе сәре ви
ньсьле хьраб».

Де у бьрайед Иса

(Марqос 3:31-35; Луqа 8:19-21)

46 Һе Әwи ә’лаләтер’а хәбәр
дьда, ва дийа Wи у бьрайед Wи
ль дәрва сәкьнин, дьхwәстьн
т’әви Wи хәбәр дана. 47 Йәки
жер’а гот: «Ва дийа Тә у бьрайед
Тә дәрва нә у дьхwазьн т’әви
Тә хәбәр дьн». 48 Әwи жи ль wи
вәгәр’анд у готе: «К’и йә дийа
Мьн у к’и нә бьрайед Мьн?»
49 Һьнге дәсте Хwә дьрежи
шагьртед Хwә кьр у гот: «Ва
нә де у бьрайед Мьн! 50 Чьмки
к’и кö хwәстьна Баве Мьни
ә’змана бинә сери, әw ә бьре
Мьн, хушка Мьн у дийа Мьн».

Мәсәла т’охьмр’әш[ф]

(Марqос 4:1-9; Луqа 8:4-8)

13 1 Wе р’оже Иса жь мале
дәрк’әт, ль дәве голе
р’уньшт. 2 У һаqас ә’лаләт һатә
щәм Wи, кö Әw к’әрба к’әтә
qәйьке р’уньшт у т’әмамийа
ә’лаләте дәве голе сәкьни.
3 Әwи гәләк тьшт бь мәсәла әw
һин кьрьн у гот: «Т’охьмр’әш[ф]
р’абу чу кö т’охьм бьр’әшинә.
4 Гава дьр’әшанд, һьнәк жь
wан к’әтьнә дәве р’е, тәйрәдә
һатьн у әw хwарьн. 5 Һьнәкед
дьн к’әтьнә сәр ә’рде кәвьри,
кö ль wьр хwәли кем бу. Әw
зу шин бун, чьмки тәлаше
хwәлийе нә к’ур бу. 6 Ле чахе
тә’в дәрк’әт, әw ч’ьлмьсин
у чьмки р’аwед wан т’öнә-
бун, һ’ьшк бун. 7 Һьнәкед дьн
к’әтьнә нава стьрийа, стьри
р’абун у әw хәньqандьн. 8 Ле
һьнәкед дьн жи к’әтьнә нава
ә’рде qәнщ у бәр дан, йе сәд,
йе шест у йе си. 9 Гöһе к’е һәйә
бьра бьбьһе!»

Иса чьма бь мәсәла хәбәр дьдә

(Марqос 4:10-12; Луqа 8:9-10)

10 Wе гаве шагьртед Wи незик
буне у готьне: «Чьма бь мә-
сәла Тö wанар’а хәбәр дьди?»
11 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Wәр’а һатийә дайине кö һун
сöр’ед П’адшатийа Ә’змана
бьзаньбьн, ле wанар’а нәһати-

йә дайине. 12 Чьмки к’ер’а кӧ
һәйә, wе һе ле зедә бә у сәрда
бьр’ьжә у к’ер’а кӧ т’ӧнә, чь
һәйә жи wе же бе стандьне.
13 Әз бона wе йәке бь мәсәла
wанр’а хәбәр дьдьм, кӧ әwана
дньһер’ьн у набиньн, дьбь-
һен, ле гӧһе хwә надьнә сәр
у фә’м накьн. 14 Ль сәр wан
п’ехәмбәртийа Ишайа те сери
кӧ дьбежә:

‹Һуне бьбьһен у гӧһ бьдьне,
ле фә’м нәкьн,
һуне бньһер’ьн у дина хwә
бьдьне, ле нәбиньн.
15 Чьмки әва щьмә’та сәр-
һ’ьшк ә,
бь гӧһа гьран дьбьһен
у ч’ә’вед хwә гьртьнә,
wәки бь ч’ә’ва нәбиньн,
бь гӧһа нәбьһен
у бь һ’ьш фә’м нәкьн, вә-
нәгәр’ьн,
кӧ Әз wан qәнщ кьм›*.

16 Ле хwәзи ль ч’ә’вед wә, кӧ
дьбиньн у гӧһед wә, кӧ дьбь-
һен. 17 Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
гәләк п’ехәмбәр у мәрьвед р’аст
һ’ьзрәта дитьна ван тьшта бун
чь кӧ һун дьбиньн, ле нәдитьн
у бьбьһистана чь кӧ һун дьбь-
һен, ле нәбьһистьн.

Шьровәкьрьна мәсәла т’охьмр’әш

(Марqос 4:13-20; Луqа 8:11-15)

18 Ньһа һун шьровәкьрьна
мәсәла т’охьмр’әш бьбьһен.
19 Һәр кәсе кӧ хәбәра П’адша-
тийе дьбьһе у фә’м накә, йе
Хьраб* те т’охьме дьле wида
чанди дьр’әвинә. Әва әw ьн
кӧ дәве р’е һатьнә чандьне.
20 Әwед ль ә’рде кәвьри һатьнә
чандьне әw ьн, кӧ чахе хәбәре
дьбьһен, әw зу бь әшq у ша qәбул
дькьн. 21 Ле р’аw кӧ нава wанда
т’ӧнәнә, дьреж т’аw накьн. Гава
бона хәбәре р’асти тәнгасийа[ф]
йан зерандьне тен, әw зу жь
р’е дьк’әвьн. 22 Әwед ль нава
стьрийада һатьнә чандьне әw
ьн, кӧ хәбәре дьбьһен у хәмед
ве дньйайе у дәрәwед дәwлә-
тийе хәбәре дьхәньqиньн, әw
бе бәр дьминьн. 23 Ле әwед ль
нава ә’рде qәнщда һатьнә чан-
дьне әw ьн, кӧ хәбәре дьбьһен,
фә’м дькьн у бәр дьдьн, һьнәк
сәд, һьнәк шест у һьнәк си».

* 13:15 Ишайа 6:9-10.

* 13:19 Бь готьнәкә дьн: «Мирещьн».

Мәсәла гәньм у зиwане

24 Иса мәсәләкә дьн жи wа-
нар’а пешда ани у гот: «П’ад-
шатийа Ә’змана мина ве йәке
йә: Мәрьвәки нав ә’рде хwәда
т’охьме qәнщ чанд. **25** Гава h’ә-
му р’азайи бун, дьжмьне wи
hат у ль нав гәньмда зиwан
жи чанд у чу. **26** Гава гәньм
гьhишт бәре хwә да, hьнге
зиwан жи пер’а к’ьфш бун.
27 Хöламед хwәйе ә’рде незики
wи бун у готьне: ‹Ахайе мә!
Тә нава ә’рде хwәда т’охьме
qәнщ нәчанд? Ле әв зиwан
жь к’ö hатьн?› **28** Әwи ль wан
вәгәр’анд у гот: ‹Дьжмьнәки
әв тьшт кьрийә›. Хöлама жи
готә wи: ‹Ньhа тö qайл и кö
әм hәр’ьн wан р’акьн?› **29** Әwи
гот: ‹На, нәбә чахе hун зиwане
р’акьн, геньм жи пер’а дәрхьн.
30 Бьhельн бьра hәр дö жи
hәвр’а бьгьhижьн h’әта р’ожа
нандьруне. Р’ожа нандьруне
әзе п’алар’а бежьм, пешийе
зиwане бьчьньн, гöр’з-гöр’з
гьредьн бона шәwате, ле геньм
бькьнә ә’мбара мьн›».

Дö мәсәлед ль сәр П’адшатийа Хwәде:

(Марqос 4:30-32;
Луqа 13:18-21)

31 Мәсәләкә дьн жи wанар’а
пешда ани у гот: «П’адшатийа
Ә’змана мина ве йәке йә: Мәрь-
вәки h’әбәкә т’охьме хәрдале[Ф]
hьлда, нав ә’рде хwәда чанд.
32 Әw жь h’әму т’охьма hуртьр
ә, ле гава дьгьhижә, жь h’әму
п’ьнщар’а мәстьр дьбә у дьбә
дар, öса кö тәйрәдед ә’змен
тен hелинед хwә сәр ч’ьqьлед
wе чедькьн».
33 Иса мәсәләкә дьн жи wа-
нар’а гот: «П’адшатийа Ә’з-
мана мина hәвиртьр’шк[Ф] ә,
кö к’öлфәтәке hьлда, нава
се код* арда стьра, h’әта кö
h’әму hьлат».

Иса бь мәсәла хәбәр дьдә

(Марqос 4:33-34)

34 Иса әв h’әму тьшт бь мәсәла
ә’лаләтер’а готьн у бе мәсәлә
т’ö тьшт wанар’а нәдьгот. **35** Әв
йәк аhа бу, кö әw готьна бь заре
п’ехәмбәр бе сери:

---

* 13:33 Се кодед щьhуйа дькьр qаси 25 килограма.

«Әзе бь мәсәла ԝанр’а хәбәр
дьм,
тьштед жь ԝәхте ә’фьран-
дьна дьнйайеда вәшарти
гьли кьм»*.

Шьровәкьрьна мәсәла гәньм у зиԝане

36 Һьнге Иса ә’лаләт һьшт,
һатә мал. Шагьртед Ԝи һатьнә
щәм Ԝи у готьне: «Мәсәла гә-
ньм у зиԝане мәр’а шьровәкә».
37 Әԝи ль ԝан вәгәр’анд у гот:
«Әԝе кӧ т’охьме qәнщ чанд,
Кӧр’е Мерьв ә. 38 Ә’рд дьнйа
йә, т’охьме qәнщ жи мәрьвед
п’ара П’адшатийе нә, ле зиԝан
мәрьвед п’ара йе Хьраб ьн.
39 Дьжмьне кӧ әԝ чанд, мирещьн
ә. Нандьрун ахьрийа дьнйайе
йә, п’алә жи мьлйак’әт ьн. 40 У
чаԝа кӧ зиԝане т’оп дькьн дь-
шәԝьтиньн, ахьрийа ве дьнйайе
жи ԝе ӧса бә. 41 Кӧр’е Мерьв ԝе
мьлйак’әтед Хԝә бшинә у әԝе
жь П’адшатийа Ԝи һ’әмуйед
кӧ мәрийа жь р’е дәрдьхьн у
нәһәqийе дькьн ббьжерьн 42 у
бавежьнә к’ура агьр. Ль ԝьр
ԝе ббә гьри у ч’ьркә-ч’ьрка
дьрана. 43 Һьнге мәрьвед р’аст
ԝе П’адшатийа Баве хԝәда
мина тә’ве шәԝq бьдьн. Гӧһе
к’е һәйә бьра бьбьһе!

Мәсәлед хьзна вәшарти у дӧр’е qимәт

44 П’адшатийа Ә’змана мина
ве йәке йә: Ә’рдәкида хьзнәкә
вәшарти һәбу. Мәрьвәк ԝе дь-
бинә, вәдьшерә, шабуна дьчә
һ’әму һәбука хԝә дьфьрошә у
ԝи ә’рди дьк’ьр’ә.
45 Диса П’адшатийа Ә’змана
мина ве йәке йә: Мәрьвәки
базьргани дӧр’ед р’ьнд дьгә-
р’ә. 46 Гава дӧр’әки п’ьр’ qимәт
дьбинә, дьчә һ’әму һәбука хԝә
дьфьрошә у ԝи дӧр’и дьк’ьр’ә.

Мәсәла т’ор’а авити

47 Диса П’адшатийа Ә’змана
мина ве йәке йә: Т’ор’әк те ави-
тьне нава бә’ре у һ’әму щур’ә
мә’си дьк’әвьне. 48 Гава т’ор’ т’ьжи
дьбә, дьк’ьшиньнә дәве бә’ре
у р’удьнин мә’сийед кер дьбь-
жерьн дькьнә дәрдана[ф], ле йед
бекер ԝеда давежьн. 49 Ахьрийа
дьнйайе жи ԝе ӧса бә. Мьлйа-
к’әте дәрк’әвьн хьраба жь нав
qәнща ббьжерьн 50 у бавежьнә
к’ура агьр. Ль ԝьр ԝе ббә гьри
у ч’ьркә-ч’ьрка дьрана».

* 13:35 Зәбур 78:2.

Р’астийед кәвьн у ну

51 Иса жь wан пьрси: «Wә
әв һ’әму тьшт фә’м кьрьн?»
Wана жер’а гот: «Бәле». 52 Әwи
жи wанар’а гот: «Бона ве йәке
һәр qанунзанәк кӧ П’адша-
тийа Ә’змана һин буйә, мина
мәрьвәки хwәйимьлк’ ә, кӧ
жь хьзна хwә тьштед кәвьн у
ну дәрдьхә».

Бажаре Ньсрәте, ль к’ӧ Иса мәзьн бьбу, Wи qәбул накә

(Марqос 6:1-6; Луqа 4:16-30)

53 Гава Иса әв мәсәлә хь-
лаз кьрьн, жь wьр чу 54 һатә
щи-мьск’әне Хwә, к’ьништа
wанда әw һин дькьрьн. Әw
жи зәндәгьрти дьман у дьго-
тьн: «Әв сәрwахти у qәwата
к’әрәмәта жь к’ӧ гьһишти-
йе? 55 Нә Әв кӧр’е нәщар ә?
Нә наве дийа Wи Мәрйәм ә?
Нә Аqуб[ф], Усьв[ф], Шьмһ’ун у
Щьһуда[ф] бьред Wи нә? 56 Нә
һ’әму хушкед Wи щәм мә нә?
Әв һ’әму тьшт жь к’ӧ гьһиш-
тьнә Wи?» 57 Бь ви аwайи әw
жь Wи чун, ле Иса wанар’а
гот: «П’ехәмбәр т’ӧ щийи нә
беqәдьр ә, пештьри мала хwә
у щи-мьск’әне хwәда». 58 Әwи
ль wе дәре гәләк к’әрәмәт нә-
кьрьн, чьмки баwәрийа wан
т’ӧнәбу.

Кӧштьна Йуһ’әннайе ньхӧмдар

(Марqос 6:14-29; Луqа 9:7-9)

14 1 Һьнге Һеродәсе сәр-
wере Щәлиле бона Иса
бьһист, 2 хӧламед хwәр’а гот:
«Әва Йуһ’әннайе ньхӧмдар ә
жь нав мьрийа р’абуйә. Ләма жи
пе wи к’әрәмәт тенә кьрьне».
3 Чьмки Һеродәс Йуһ’әнна
гьртьбу гьредабу у авитьбу
кәле, р’уйе Һеродийа жьна
Филипойе бьре хwәда. 4 Чьм-
ки Йуһ’әнна Һеродәср’а чәнд
щара готьбу: «Нә р’аст ә кӧ
тӧ Һеродийайе бьстини». 5 У
Һеродәс жи дьхwәст әw бькӧш-
та, ле жь щьмә’те дьтьрсийа,
чьмки щьмә’те Йуһ’әнна чаwа
п’ехәмбәр qәбул дькьр.
6 Гава р’ожа буйина Һеродәс
һат, qиза Һеродийайе шайи-
йеда бона wан р’әqьси у дьле
Һеродәс гәләки хwәш һат.
7 Әwи сонд хwар у готә qизьке:
«Тӧ чь бьхwази әзе бьдьмә тә».
8 Qизьк жи жь дийа хwә һатьбу
ширәткьрьне у готе: «К’а ль вьр,
сәр сьнийе сәре Йуһ’әннайе
ньхӧмдар бьдә мьн». 9 П’адша

бәр xwә к’әт, ле чьмки ль бәр
т’әглифкьрийа сонд xwарьбу,
ә’мьр кьр кӧ xwәстьна we бе
дайине. 10 Әwи шанд кәледа
сәре Йуһ’әнна да лехьстьне 11 у
сәре wи ль сәр сьнийе анин
данә кәч’ьке. Кәч’ьке жи дийа
xwәр’а бьр. 12 Һьнге шагьртед
wи һатьн щьнйазе wи һьлдан
у әw дәфьн кьрьн. Паше чун
Исар’а готьн.

Иса пенщ һ’әзара т’ер дькә

(Марqос 6:30-44; Луqа 9:10-17;
Йуһ’әнна 6:1-14)

13 Гава Иса әв йәк бьһист,
жь we дәре бь qәйьке т’әне чу
щики хәwлә. Ле гава ә’лаләте
бьһист, жь бажара пәйа пәй
Wи чун. 14 Чахе Иса жь qәйь-
ке дәрк’әт у ә’лаләтәкә гьран
дит, һьнге гӧне Wи ль wан һат
у нәхwәшед wан qәнщ кьрьн.

15 Бәре еваре шагьртед Wи
һатьнә щәм у готьне: «Әв дәр
щики хьки-xwәли йә, иди дә-
рәнг ә. Изьна ә’лаләте бьдә
кӧ һәр’ьнә гӧнда xwәр’а хӧрәк
бьк’ьр’ьн». 16 Ле Иса wанар’а гот:
«Нә һ’әwщә йә кӧ әw һәр’ьн.
Һун хӧрәк бьдьнә wан». 17 Wана
ле вәгәр’анд у готьне: «Ль вьр
пештьри пенщ нан у дӧ мә’сийа
тьштәки мәйи майин т’ӧнә».
18 Әwи wанар’а гот: «Wан нан
у мә’сийа биньнә щәм Мьн».
19 Иса ә’мьр кьр кӧ ә’лаләт ль
сәр шинайийе р’унен. Әwи һәр
пенщ нан у һәр дӧ мә’си һьлдан,
бәре Xwә ә’зменда кьр шькьри
да у әw нан кәркьрьн. Паше да
шагьрта, шагьрта жи да ә’лаләте.
20 Һ’әмуйа жи xwар т’ер бун у
донздәһ сәлә жи т’ьжи һурькед
бәрмайи бәрәв кьрьн. 21 Әwед
кӧ xwарьн, пештьри жьн у зар’а
wәкә пенщ һ’әзар мери бун.

Иса п’ийа ль сәр авер’а дьчә

(Марqос 6:45-52;
Йуһ’әнна 6:15-21)

22 Пер’а-пер’а Иса п’ейи сәр
шагьрта кьр, кӧ бьк’әвьнә qә-
йьке у пешийа Wи дәрбази wи
бәри голе бьн, һ’әта кӧ Xwәxa
ә’лаләте вәр’екә. 23 Чахе Әwи
ә’лаләт вәр’екьр, т’әне р’абу чу
сәре ч’ийе, кӧ дӧа бькә. Гава
р’о чу ава, Әw ль wьра т’әне бу,
24 ле qәйьк иди жь дәве голе
дур к’әтьбу у нава пелада бу,
чьмки ба мьqабьли we бу.

25 Qәрәбәрбанге Иса сәр
голер’а пәйа дьчу незики wан
дьбу. 26 Ле гава шагьрта дит
кӧ Әw сәр голер’а пәйа дьчә,
бьздийан у готьнә һәв: «Әв хә-

йал[ф] ә!» У wана жь тьрса кьрә
qир’ин. 27 Ле Иса we дәме дәнг
да wан у гот: «Сәр хwә бьн! Әз
ьм! Нәтьрсьн!» 28 Пәтрус ле
вәгәр’анд у готе: «Хӧдан, һә-
гәр Тӧ йи, ә’мьр кә кӧ әз сәр
авер’а бемә щәм Тә». 29 Иса
готе: «Wәрә!» Пәтрус жь qәйьке
пәйа бу, сәр авер’а чу, кӧ һәр’ә
щәм Иса. 30 Ле чахе әwи байе
qайим дит тьрсийа у иди we
нӧq буйа, кьрә qир’ин: «Хӧдан,
мьн хьлаз кә!» 31 We дәме Иса
дәсте Хwә дьрежи wи кьр, әw
гьрт у жер’а гот: «Кембаwәро!
Чьма тӧ дӧдьли буйи?» 32 Чахе
к’этьнә qәйьке, ба сәкьни. 33 У
әwед qәйькеда сәре хwә ль бәр
Wи данин у готьне: «Р’асти Тӧ
Кӧр’е Хwәде йи».

Иса Щенисартеда нәхwәша qәнщ дькә

(Марqос 6:53-56)

34 Гава әw дәрбази wи бәри
голе бун, ль алийе Щенисар-
тева гьһиштьнә бәже[ф]. 35 Бь-
нәлийед wьр Әw нас кьрьн,
шандьн т’әмамийа дор-бәра,
һ’әму нәхwәш анинә щәм Wи.
36 Wана һиви же дькьр кӧ т’әне
р’ишийед к’ьнще Wи к’әвьн.
У һ’әмуйед кӧ ле дьк’этьн жь
нәхwәшийед хwә qәнщ дьбун.

Р’аw-р’ъзьмед[ф] кал-бава у хәбәра Хwәде

(Марqос 7:1-13)

15 1 Һьнге ферьси у qанун-
занед Оршәлиме һатьнә
щәм Иса у готьне: 2 «Чьма ша-
гьртед Тә пәй р’аw-р’ъзьмед[ф] кал
у бава начьн? Дәстнәшушти
нан дьхwьн».
3 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Ле һун чьма бона р’аw-р’ъзьмед
хwә пәй т’әмийе Хwәде начьн?
4 Чьмки Хwәде гот: ‹Qәдьре де
у баве хwә бьгьрә›* у ‹Әwe кӧ
гьлики qолайи де у баве хwә-
р’а бежә гәрәке бе кӧштьне›**.
5 Ле һун дьбежьн: ‹Әwe кӧ дийа
хwәр’а йан баве хwәр’а бежә:
Әw алик’арийа кӧ гәрәке жь
мьн бьгьһижә тә әw Хwәдер’а
те дайине, 6 иди жь wи нак’әвә
кӧ әw qәдьре де у баве хwә бь-
гьрә›. Бь ви аwайи бона хатьре
р’аw-р’ъзьмед хwә һун хәбәра
Хwәде дькьнә хwәли. 7 Дӧр’уно!
Ишайа бона wә р’аст п’ехәм-
бәрти кьрийә у готийә:

* 15:4 Дәрк’әтьн 20:12; Qануна Дӧщари 5:16.
** 15:4 Дәрк’әтьн 21:17; Qануна К’аһинтийе 20:9.

8 ‹Әва щьмә’та бь заре хwә
qәдьре Мьн дьгьрә,
ле дьле wан жь Мьн дур ә.
9 Бадиһәwа[ф] Мьн дьһ’әбиньн,
т’әмийед мәрьва чаwа qа-
нунед Мьн щьмә’те һин
дькьн›*».

Тьштед кӧ мерьв дьһ’әр’ьминьн

(Марqос 7:14-23)

10 Һьнге Иса ә’лаләт гази щәм
Хwә кьр у готә wан: «Бьбьһен
у фә’м бькьн! 11 Нә кӧ тьште
дьчә дев, әw мәрьва дьһ’әр’ь-
минә, ле чь кӧ жь дев дәрте,
әw мәрьва дьһ’әр’ьминә».
12 Һьнге шагьртед Wи һатьн у
готьнә Wи: «Тӧ зани гава ферь-
сийа әв хәбәр бьһист, дьле wан
ма?» 13 Әwи ль wан вәгәр’анд у
гот: «Һәр дара кӧ Баве Мьни
Ә’змана данәч’ькандийә, wе
жь к’окева бе р’акьрьне. 14 Жь
wан вәгәр’ьн! Әwә кор ьн у
р’ебәре кора нә. Һәгәр кор р’е-
бәрийе кора бькә, һәр дӧйе жи
бьк’әвьнә ч’ә’ле». 15 Пәтрус ле
вәгәр’анд у готе: «Ве мәсәле
мәр’а шьровәкә».
16 Иса гот: «Һун жи һәла һе
фә’м накьн? 17 Чьма һун фә’м
накьн, чь кӧ дьчә дев, дәрбази
нав-дьл дьбә у дәрдьк’әвә дәр-
ва? 18 Ле әw тьштед кӧ жь дев
дәртен, әw жь дьл дәртен у һәма
әв ьн кӧ мерьв дьһ’әр’ьминьн.
19 Чьмки жь дьл[ф] фькьред хьраб,
кӧштьн, зьнек’ари, qави, дьзи,
дәрәwи, бӧхдан дәртен. 20 Әв
ьн кӧ мәрьва дьһ’әр’ьминьн,
ле дәстнәшушти нанхwарьн
мәрьва наһ’әр’ьминә».

Баwәрийа к’ӧлфәта кәнани[ф]

(Марqос 7:24-30)

21 Иса р’абу жь wе дәре чу али-
йе Сур у Сайде. 22 У ва к’ӧлфә-
тәкә кәнани[ф] жь wан дәра һат,
кьрә гази у готә Wи: «Хӧдан,
Кӧр’е Даwьд, мьн wәрә р’ә’ме.
Qиза мьн щьна дьк’әвә, гәләки
щәфе дьбинә». 23 Ле Әwи щаба
wе нәда. Шагьртед Wи незики
Wи бун һиви же кьрьн у готьн:
«Тьштәки бежә ве, бьра дури
мә к’әвә, чьмки пәй мә к’әтийә
дькә qар’ә-qар’». 24 Әwи щаб да
у гот: «Әз т’әне бона пәзед мала
Исраелейә ӧндабуйи һатьмә
шандьне». 25 Ле әw к’ӧлфәта
һат хwә авитә ньге Wи у готе:
«Хӧдан, али мьн бькә!» 26 Әwи

* 15:9 Ишайа 29:13.

ль we вәгәр’анд у готе: «Әв нә
р’аст ә, wәки нане бәр зар’а һьл-
дьн у бавежьнә бәр са». 27 Әwe
жи гот: «Бәле Хӧдан, нә сә жи
wан һурькед кӧ жь сьфра хwәйе
wан дьк’әвьнә ә’рде дьхwьн?»
28 Wи чахи Иса ле вәгәр’анд у
готе: «Ә’вде, баwәрийа тә мә-
зьн ә. Бьра анәгори хwәстьна
тә тәр’а бә». Һәма жь we дәме
qиза we qәнщ бу.

Qәнщкьрьна гәләка

29 Иса жь wьр чу бәр гола Щә-
лиле, р’абу сәре ч’ийе р’уньшт.
30 Ә’лаләтәкә гьран һатә щәм
Wи, кӧ т’әви хwә гәләк сәqәт,
кор, лал, шьлушә’т у нәхwәшед
майин анибун у авитьнә бәр
п’ийед Иса. Әwи жи әw qәнщ
кьрьн. 31 Гава ә’лаләте дит кӧ
лала хәбәр дан, шьлушә’т qәнщ
бун, сәqәт гәр’ийан у ч’ә’ве кора
вәбун, зәндәгьрти ман у пәсь-
не наве Хwәдейе Исраеле дан.

Иса чар һ’әзара т’ер дькә

(Марqос 8:1-10)

32 Иса гази шагьртед Хwә кьр
у гот: «Гӧне Мьн ве ә’лаләте
те. Әва се р’ож ә т’әви Мьн ә у
тьштәки wани хwарьне т’ӧнә.
Әз нахwазьм wан бьр’чи вәр’е-
кьм кӧ р’ева дьле wан хwәва
һәр’ә». 33 Шагьртед Wи жер’а
готьн: «Ль ве бәр’ийе әме жь
к’ӧ һаqас нан биньн, wәки әве
ә’лаләта гьран т’ер кьн?» 34 Иса
wанар’а гот: «Чәнд нане wә
һәнә?» Wана гот: «Һ’әфт нан
у чәнд мә’сийед һур».

35 Иса ә’мьр кьр кӧ ә’лаләт
сәр ә’рде р’уне. 36 Әwи һәр
һ’әфт нан у әw мә’си һьлдан
шькьри да у кәркьрьн. Паше
данә шагьрта, шагьрта жи да-
нә ә’лаләте. 37 Һ’әмуйа жи т’ер
хwар у һ’әфт зәмбил жи т’ьжи
һурькед бәрмайи бәрәв кьрьн.
38 Әwед кӧ хwарьн, пештьри
жьн у зар’а, wәкә чар һ’әзар
мери бун. 39 Паше Әwи ә’лаләт
вәр’екьр, к’әтә qәйькәке у һатә
синоре Мәгәдане.

К’әрәмәтәке чаwа нишан жь ә’змен дьхwазьн

(Марqос 8:11-13;
Луqа 12:54-56)

16 1 Ферьси у садуqи һатьнә
щәм Wи кӧ Wи бьще-
р’ьбиньн у же хwәстьн кӧ жь
ә’змана нишанәке нишани wана
кә. 2 Әwи ль wан вәгәр’анд у гот:
«Гава дьбә евар, һун дьбежьн:
‹Һәwа we хwәш бә, чьмки ә’з-
ман сор буйә›. 3 Ле сәре сьбәһе
дьбежьн: ‹Иро һәwа we хwәш

нибә, чьмки ә’зман хӧмам у сор
ә». Һун р’уйе ә’змен ә’нәнә дькьн
кӧ һәwайе чаwа бә, ле нишанед
зәмана ә’нәнә накьн*. 4 Ньсьле
хьраб у хальфи нишанәке дь-
хwазә, ле жер’а нишанәкә дьн
найе дайине, пештьри нишана
Уньс п’ехәмбәр». У Әwи әw
һьштьн у чу.

Һәвиртьр’шке ферьси у садуqийа

(Марqос 8:14-21)

5 Гава шагьртед wи дәрбази
wи али бун, бир кьрьн хwәр’а
нан һьлдана. 6 Иса wанар’а гот:
«Мьqати хwә бьн, һ’әвза хwә жь
һәвиртьр’шке ферьси у садуqи-
йа бькьн». 7 Ле әwана нав һәвда
хәбәр дьдан у дьготьн: «Нане мә
т’ӧнә, ләма аһа дьбежә». 8 Ле әв
йәк Исава ә’йан бу у гот: «Кем-
баwәрно! Һун чьма нав һәвда
хәбәр дьдьн, кӧ нане wә т’ӧнә?
9 Һун һе фә’м накьн? Найе бира
wә, чаwа пенщ нана т’ера пенщ
һ’әзар мәрьва кьр у wә чәнд сә-
лә бәрмайи һьлдан? 10 У һ’әфт
нана жи т’ера чар һ’әзар мәрьва
кьр у wә чәнд зәмбил бәрмайи
һьлдан? 11 Һун чаwа фә’м накьн,
wәки Мьн бона нан wәр’а нәгот?
Ле бона wе йәке, кӧ һун һ’әвза
хwә жь һәвиртьр’шке ферьси у
садуqийа бькьн».
12 Шагьрта һьнге фә’м кьр,
wәки Әwи бона һәвиртьр’шке
нан wанр’а нәгот, кӧ һ’әвза
хwә бькьн, ле жь һинкьрьна
ферьси у садуqийа.

Пәтрус шә’дәтийе ль сәр Иса дьдә

(Марqос 8:27-30; Луqа 9:18-21)

13 Иса чу алийе Qәйсәрийа
Филипойе у жь шагьртед Хwә
пьрси: «Бь т’әхмина мәрьва Кӧ-
р’е Мерьв к’и йә?» 14 Wана гот:
«Һьнәк дьбежьн ‹Йуһ’әннайе нь-
хӧмдар ә›, һьнәкед дьн дьбежьн
‹Елйас ә›, ле һьнәкед майин жи
дьбежьн ‹Йерәмийа йә, йан жи
йәк жь п’ехәмбәра йә›».
15 Әwи жь wан пьрси: «Ле һун
чь дьбежьн? Бь т’әхмина wә Әз
к’и мә?» 16 Шьмһ’ун-Пәтрус ле
вәгәр’анд у готе: «Тӧ Мәсиһ
и, Кӧр’е Хwәдейе сах». 17 Иса
ле вәгәр’анд у готе: «Хwәзи ль
тә, Шьмһ’уне кӧр’е Йуһ’әнна*,

* 16:3 Нав һьнәк дәстньвисарада жь р’еза 2-а һ’әта йа 3-а т’ӧнәйә.

* 16:17 Бь йунани хәбәр бь хәбәр «кӧр’е Йона» ньвисар ә. Бь зьмане арами «Йона» кӧрткьрьна наве «Йуһ’әнна» у «Уньс» ә.

чьмки хун у гошт әв йәк ә’йани
тә нәкьрьн, ле Баве Мьни ә’з-
мана. **18** Әз тәр’а дьбежьм, кӧ тӧ
Пәтрус* и, аwа готи qәйак и у
ль сәр ви qәйайи Әзе щьвина[ф]
Хwә чекьм у qәwата мьрьне wе
пе ньнкарьбә. **19** У Әзе к’ьлитед
П’адшатийа Ә’змана бьдьмә
дәсте тә у чь кӧ тӧ ль сәр ә’рде
гьреди, ә’зманада жи wе гьредайи
бә у чь кӧ тӧ ль сәр ә’рде вәки,
ә’зманада жи wе вәкьри бә».

20 Һьнге Иса т’әми шагьртед
Хwә кьр, wәки кәсир’а нәбе-
жьн, кӧ Әw Мәсиһ ә.

Иса дәрһәqа щәфа у мьрьна Хwәда дьбежә

(Марqос 8:31–9:1; Луqа 9:22-27)

21 Пәй wе йәкер’а Иса дәстпе-
кьр шагьртед Хwәр’а ә’йан кьр
кӧ гәрәке Әw һәр’ә Оршәлиме,
жь алийе р’успийа[ф], сәрәкед
к’аһина у qанунзанада гәләк
щәфа бьк’ьшинә у бе кӧштьне,
ле р’ожа сьсийа жь мьрьне р’абә.

22 Ле Пәтрус Әw да алики, ле
һьлат у готе: «Дури һьндава Тә,
Хӧдан! Әw тьшт т’ӧ щар ль Тә
нәqәwьмә!» **23** Иса сәр Пәтрус-
да вәгәр’ийа у готе: «Жь бәр
ч’ә’ве Мьн бәтавәбә, Щьно! Тӧ
бона Мьн п’ьшкбун и, чьмки
әw нет-фькьра тә нә жь Хwәде
йә, ле жь мәрьвайе йә».

24 Һьнге Иса шагьртед Хwәр’а
гот: «Һәгәр йәк дьхwазә ль пәй
Мьн бе, бьра хwә инк’ар кә, ха-
че хwә һьлдә у ль пәй Мьн бе.
25 Чьмки к’и кӧ дьхwазә ә’мьре
хwә хьлаз кә, әwе ӧнда кә у к’и
кӧ ә’мьре хwә бона Мьн ӧнда
кә, әwе бьбинә. **26** Чь фәйдә һә-
гәр мәрьв т’әмамийа дьнйайе
qазьнщ кә, ле ә’мьре хwә ӧнда
кә? Йан жи мәрьв чь дькарә
бәр ә’мьре хwәва бьдә? **27** Чьмки
Кӧр’е Мерьв wе бь р’умәта Баве
Хwә т’әви мьлйак’әтед Хwә бе.
Һьнге wе анәгори ә’мәлед һәр
кәси бьдә wан*. **28** Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, һьнәкед ль вьр сәкьни
һәнә wе мьрьне нәбиньн, һ’әта
кӧ Кӧр’е Мерьв бь П’адшатийа
Хwәва те нәбиньн».

Шагьрт Иса нава нур у р’умәтеда дьбиньн

(Марqос 9:2-13; Луqа 9:28-36)

17 **1** Пәй шәш р’ожар’а Иса
т’әви Хwә Пәтрус, Аqуб

* 16:18 «Пәтрус» бь зьмане йунани те фә’мкьрьне: «Qәйа» йан «кәвьр».
* 16:27 Зәбур 62:12.

у бьре wи Йуһ’әнна һьлдан у
р’акьрьнә ч’ийаки бьльнд, ль
wьр әw т’әне бун. 2 Һьнге р’әнге
Wи ль бәр ч’ә’ве wан һатә гӧ-
һастьне. Р’уйе Wи мина тә’ве
бьрьqи у к’ьнщед Wи жи мина
нуре чил-qәрqаш бун. 3 Ньшкева
Муса у Елйас wанва хӧйа бун
у т’әви Wи хәбәр дан. 4 Һьнге
Пәтрус Исар’а гот: «Хӧдан! Чаwа
р’ьнд ә кӧ әм вьр ьн! Һәгәр Тӧ
бьхwази, әзе се һ’олька ль ве
дәре чекьм, йәке Тәр’а, йәке
Мусар’а, йәке жи Елйаср’а».

5 Әwи һе хәбәр дьда, ньшкева
ә’wрәки р’онайи һат у сәр wан
кьрә си, дәнгәк жь ә’wр һат у
гот: «Әв ә Кӧр’е Мьни дәлал,
кӧ Әз же р’ази мә. Гӧһдарийа
Wи бькьн!» 6 Гава шагьрта әw
дәнг бьһист, дәвәр’уйа чун
у р’ьсасе әw гьртьн. 7 Ле Иса
незики wан бу, дәст да wан у
гот: «Р’абьн, нәтьрсьн». 8 Wа-
на жи сәре хwә бьльнд кьр у
пештьри Иса кәсәк нәдитьн.

9 Чахе жь ч’ийе дьһатьнә хwа-
ре, Иса т’әми да wан у гот: «Әw
дитьна кӧ wә дит кәсир’а нәбе-
жьн, һ’әта кӧ Кӧр’е Мерьв жь нав
мьрийа р’анәбә». 10 Шагьртед Wи
же пьрсин: «Ле чьма qанунзан
дьбежьн пешийе гәрәке Елйас
бе?»* 11 Иса ль wан вәгәр’анд у
гот: «Р’аст ә, пешийе Елйасе
бе у һәр тьшти wе диса бинә
щи. 12 Ле Әз wәр’а дьбежьм,
кӧ Елйас һатийә жи, ле әw нас
нәкьрьн у чаwа кӧ хwәстьн, ӧса
сәре wи кьрьн. We ӧса жи сәре
Кӧр’е Мерьв бькьн».

13 Һьнге шагьрта фә’м кьр,
кӧ бона Йуһ’әннайе ньхӧмдар
wанар’а гот.

Иса кӧр’ькәки щьнак’әти qәнщ дькә

*(Марqос 9:14-29;
Луqа 9:37-43а)*

14 Чахе һатьнә щәм ә’лаләте,
мәрьвәк незики Иса бу, бәр чок
да у готе: 15 «Хӧдан, ль кӧр’е мьн
wәрә р’ә’ме! Әw һиве[ф] дьк’әвә
у гәләки щәфа дьбинә. Щарна
дьк’әвә нава агьр у щарна жи
нава аве. 16 Мьн әw ани щәм
шагьртед Тә, ле wана нькарьбу
әw qәнщ кьра». 17 Иса гот: «Нь-
сьле нәбаwәр у хальфи! Һ’әта
к’әнге Әзе т’әви wә бьм? Һ’әта
к’әнге Әзе wә сәбьр кьм? Әwи
биньнә вьр щәм Мьн». 18 Иса ле
һьлат, щьн же дәрк’әт, кӧр’ьк
пер’а-пер’а qәнщ бу.

* 17:10 Малахи 4:5.

[19] Һьнге шагьрт т’әне һатьнә
щәм Иса у же пьрсин: «Мә чьма
нькарьбу әw щьн дәрхьста?»
[20] Иса готә wан: «Бона кем-
баwәрийа wә. Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, һәгәр баwәрийа wә
wәкә һ’әбәкә т’охьме хәрдале
һәбә, һуне ви ч’ийайир’а бе-
жьн: ‹Жь вьр дәрбази wи али
бә!› у we дәрбаз бә. У бона wә
тьштәки нәбуйине we т’ӧнәбә.
[21] Ле әв щьсьне һа пе тьштәки
дьн дәрнайе, пештьри бь дӧа
у бь р’ожийа»*.

Иса диса дәрһәqа мьрьна хwәда дьбежә

(Марqос 9:30-32; Луqа 9:43б-45)

[22] Гава шагьрт Щәлиледа
щьвийан, Иса wанар’а гот:
«Кӧр’е Мерьв we бьк’әвә дәсте
мәрьва, [23] әwe Wи бькӧжьн, ле
р’ожа сьсийа we р’абә». У әwана
гәләки бәр хwә к’әтьн.

Хәрщдайина п’арьстгәһе

[24] Чахе әw һатьнә Кәфәрна-
һуме, хәрщгьред дӧзиве бона
п’арьстгәһе* һатьнә щәм Пәтрус
у готьне: «Дәрсдаре wә хәрще
дӧзиве надә?» [25] Әwи гот: «Бәле».
Чахе Пәтрус һатә мале, пешийе
Иса жь wи пьрси: «Шьмһ’ун!
Тӧ чаwа т’әхмин дьки? П’ад-
шед дьнйайе хәрщ йан бащ жь
к’е дьстиньн, жь бажарванед
хwә, йан жь хәриба?» [26] Пәтрус
готе: «Жь хәриба». Иса готә
wи: «Кӧ ӧса йә бажарван аза
нә. [27] Ле wәки әм ван п’ьшк[ф]
нәкьн, һәр’ә голе шәwке ба-
веже у мә’сийе пешьн кӧ дәр-
дьк’әвә, бьгьрә дәве wи вәкә
у те наләки чарзиве бьбини.
Әwи һьлдә, дәwса Мьн у хwә
бьдә wан».

К’и йә йе һәри мәзьн?

(Марqос 9:33-37; Луqа 9:46-48)

18 [1] Wи чахи шагьрт һатьнә
щәм Иса у готьне: «Ль
нав П’адшатийа Ә’зманада
к’и йә йе һәри мәзьн?» [2] Иса
зар’окәк гази щәм Хwә кьр, әw
нав wанда да сәкьнандьне [3] у
гот: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
һәгәр һун вәнәгәр’ьн у нәбьнә
мина зар’ока, һун т’ӧ щар на-
к’әвьнә П’адшатийа Ә’змана.

* 17:21 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р’еза 21-е т’ӧнә.
* 17:24 Ль гора Qануна Муса наләки «дӧзиве» чаwа хәрщ бона п’арьст-
гәһе дьдан (Дәрк’әтьн 30:13).

⁴ Awa к'и кӧ мина ве зар'оке xwә
бьч'ук кә, әw ә йе һәри мәзьн
П'адшатийа Ә'змана да. ⁵ У к'и
кӧ зар'окәкә аһа бь наве Мьн
qәбул кә, әw Мьн qәбул дькә.

Жьр'едәрхьстьн

(Марqос 9:42-48; Луqа 17:1-2)

⁶ Ле к'и кӧ жь ван бьч'ука
йәки, йе кӧ бawәрийа xwә Мьн
тинә жь р'е дәрхә, wир'а һе
qәнщ ә, wәки бәрашәк стуйе
wива бе гьредане у бьне бә'реда
бьхәньqә. ⁷ Wәй ль дьнйайе,
бона әwед кӧ мәрьва жь р'е
дәрдьхьн. Набә кӧ әw тьшт
нәбьн, ле wәй ль wи кӧ мәрьв
бь wи жь р'е дьк'әвьн.

⁸ Һәгәр дәсте тә йан ньге тә,
тә жь р'е дәрхә, wи жекә у жь
xwә бавежә. Бона тә һе qәнщ
ә кӧ тӧ qоп йан сәqәт бьк'әви
жийине, нә кӧ дӧ дәст йан дӧ
ньгед тә һәбьн у бейи авитьне
нава агьре һ'әта-һ'әтайе. ⁹ У һә-
гәр ч'ә'ве тә, тә жь р'е дәрдьхә,
wи дәрхә у бавежә. Бона тә һе
qәнщ ә кӧ тӧ бь ч'ә'вәки бьк'ә-
ви жийине, нә кӧ бь дӧ ч'ә'ва
бейи авитьне нава агьре доже.

Мәсәла пәза ӧндабуйи

(Луqа 15:3-7)

¹⁰ Һаш жь xwә һәбьн кӧ һун
жь ван бьч'ука йәки беһӧрмәт
нәкьн, чьмки Әз wәр'а дьбежьм,
кӧ мьлйак'әтед wан ль ә'змана
т'ьме р'уйе Баве Мьни ә'змана
дьбиньн. ¹¹ Кӧр'е Мерьв һат кӧ
йе ӧндабуйи бьгәр'ә у хьлаз кә*.
¹² Һун чаwа т'әхмин дькьн? Һә-
гәр сәд пәзед мәрьвәки һәбьн
у йәк жь wан ӧнда бә, әwе нод
нәһа нәһелә ч'ийа-банийа у
нәчә кӧ йа ӧндабуйи бьгәр'ә?
¹³ Ле гава бьбинә, әз р'аст wә-
р'а дьбежьм, әwе бона wе һе
гәләки ша бә, нә кӧ бона нод
нәһед дьнә кӧ ӧнда нәбунә.
¹⁴ Ӧса жи Баве wәйи* ә'змана
нахwазә кӧ жь ван бьч'ука йәк
ӧнда бә.

Бьре кӧ гӧнә дькә

(Луqа 17:3)

¹⁵ Һәгәр бьре тә нәһәqийе
ль тә* бькә, гава тӧ у әw т'әне
нә, wи ширәт кә. Һәгәр әwи
гӧһдарийа тә кьр, иди тә бьре
xwә qазьнщ кьр. ¹⁶ Ле һәгәр

---

* 18:11 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р'еза 11-а т'ӧнә.
* 18:14 Нав һьнәк дәстньвисарада дәwса «wә» «Мьн» һәйә.
* 18:15 Нав һьнәк дәстньвисарада «ль тә» т'ӧнә.

гöhдарийа тә нәкьр, йәки йан
дöдöйед дьн жи т’әви хwә hьл-
дә, wәки: ‹Бь дәве дö йан се
шә’да hәр тьшт избат бә›*.
17 Ле hәгәр әwи гöhдарийа wан
жи нәкьр, щьвинер’аᵠ бежә. У
hәгәр гöhдарийа щьвине жи
нәкьр, бьра әw бона тә бьбә
мина п’утп’арьст у хәрщгьра.

18 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, чь
кö hун сәр ә’рде гьредьн, ль
ә’змен жи wе гьредайи бә у чь
кö hун ль сәр ә’рде вәкьн, ль
ә’змен жи wе вәкьри бә.

19 Диса Әз р’аст wәр’а дьбе-
жьм, hәгәр дöдö жь wә ль сәр
ә’рде бь т’ьфаq бона тьштәки
дöа бькьн у бьхwазьн, Баве Мь-
ни ә’змана wе бьдә wә. 20 Чьмки
к’идәре дö йан се мәрьв бь наве
Мьн бьщьвьн, Әз ль wьр нава
wанда мә».

Мәсәла бона бахшандьн у нәбахшандьне

21 Һьнге Пәтрус незики Wи
бу у готе: «Хöдан. Гава бьре мьн
нәhәqийе ль мьн бькә, гәрәке
әз чәнд щара бьбахшиньме,
h’әта h’әфт щара?» 22 Иса го-
тә wи: «Әз набежьмә тә h’әта
h’әфт щара, ле h’әта h’әфте
щара h’әфт*. 23 Чьмки П’адша-
тийа Ә’змана мина ве йәке йә:
П’адшаки хwәст т’әви хöламед
хwә hәq-h’әсабе хwә р’аст кә.
24 Гава дәст бь h’әсаба кьр, йәк
анинә щәм wи, кö дәhә h’әзар
тәланти* дәйндаре wи бу. 25 Ле
чьмки нькарьбу дәйне хwә бьда,
хwәйе wи ә’мьр кьр, кö әw, жьна
wи, зар’ед wи у h’әму hәбука wи
бенә фьротане, кö дәйне wи бе
дайине. 26 Һьнге хöлам дәвәр’уйа
чу ньге wи, лава же кьр у гот:
‹Ль мьн сәбьр кә. Әзе h’әму жи
ль тә вәгәр’иньм›. 27 Гöне хwәйе
wи ль wи hат, әw бәр’да у дәйне
wи жи бахшанде.

28 Ле чахе әw хöлам дәрк’әт,
р’асти хöлам-hәваләки хwә
hат кö сәд зивиᵠ* дәйндаре
wи бу, дәст кьрә хәнәqе у го-
те: ‹Тö чьqаси дәйндаре мьн
и бьдә!› 29 Һьнге hәвале хöлам
хwә авитә ньге wи, же лава кьр
у готе: ‹Ль мьн сәбьр кә. Әзе
ль тә вәгәр’иньм›. 30 Ле әwи

* 18:16 Qануна Дöщари 19:15.
* 18:22 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Һ’әфте у h’әфт».
* 18:24 Qимәте тәлантәки hәqе п’аләки панздәh сала зедәтьр бу.
* 18:28 Qимәте зивәки wәкә р’ожхәбатәкә п’ала бу.

гӧһ нәда wи, чу әw авитә кәле,
һ'әта кӧ әw дәйне хwә бьдә.
31 Чахе хӧлам-һәвалед wийә
дьн әв йәк дитьн, гәләки бәр
хwә к'әтьн у чун хwәйе хwә-
р'а тьштед кӧ qәwьмибу гьли
кьрьн. 32 Һьнге ахайе wи гази
wи кьр у готе: ‹Хӧламе хьраб!
Мьн һ'әму дәйне тә бахшандә
тә, бона wе йәке кӧ тә лава жь
мьн кьр. 33 Ле жь тә нәдьк'әт
кӧ тӧ жи ль хӧлам-һәвале хwә
бьһатайи р'ә'ме чаwа кӧ әз тә
һатьмә р'ә'ме?› 34 У ахайе wи
һерс к'әт, әw да дәсте зӧлмда-
ред кәле, һ'әта кӧ һ'әму дәйне
хwә вәгәр'инә. 35 Ӧса жи Баве
Мьни Ә'змана wе ль сәре wә
һәр йәки бькә, һәгәр һун бь
дьл нәбахшиньнә бьре хwә».

Пьрса жьнбәр'дане

(Марqос 10:1-12)

19 1 Чахе кӧ Иса әw хә-
бәр сәр һәвда анин, жь
Щәлиле дәрк'әт һатә синоре
Щьһустане, wи али ч'әме Ур-
дӧне. 2 Гәләк ә'лаләт ль пәй
Wи чун у Әwи ль wе дәре әw
qәнщ кьрьн. 3 Жь ферьсийа
һьнәк незики Wи бун у бона
щер'ьбандьне же пьрсин: «Гәло
ль гора Qануне р'аст ә, кӧ бо-
на һәр мә'нике мер жьна хwә
бәр'дә?» 4 Әwи щаба wан да у
гот: «Wә нә хwәндийә, сәре
серида Ә'фьрандар әw ‹qьсьме
мер у жьнеда хӧльqандьн?›* 5 у
гот: ‹Бона ве йәке мер wе де у
баве хwә бьһелә, хwә ль жьне
бьгьрә у һәр дӧ wе бьбьнә бә-
дәнәк›*. 6 Аwа иди әw нә дӧдӧ
нә, ле бәдәнәк ьн. Бона ве йәке
әwед кӧ Хwәде кьрьнә йәк, бь-
ра мәрьв жь һәвдӧ нәqәтинә».
7 Wана жер'а гот: «Ле чьма
Муса т'әми кьр, кӧ мер к'аха-
за жьнбәр'дане бьдә жьне у wе
бәр'дә?»* 8 Әwи ль wан вәгәр'анд
у гот: «Муса жь дәст сәрһ'ьшки-
йа wә изьн да wә кӧ һун жьнед
хwә бәр'дьн. Ле сәрида нә ӧса
бу. 9 Әз wәр'а дьбежьм, к'и кӧ
бе сәбәбийа qавийе жьна хwә
бәр'дә у йәкә дьн бьстинә, әw
зьнек'арийе дькә*».

* 19:4 Дәстпебун 1:27; 5:1-2.
* 19:5 Дәстпебун 2:24.
* 19:7 Qануна Дӧщари 24:1-4.
* 19:9 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «У к'и кӧ йа бәр'дайи бьстинә зьнек'арийе дькә».

10 Шагьртед Wи жер’а го-
тьн: «Һәгәр нав жьн у мерда
тьштәки аhа hәйә, hе qәнщ ә
wәки qәт нәзәwьщьн». 11 Иса
wанр’а гот: «Һәр кәсир’а әв
йәк дәст надә, ле т’әне wанр’а
к’ижанар’а hатийә дайине.
12 Чьмки нәмер[ф] hәнә, кӧ жь
зькмакийеда ӧса бунә у нәмер
жи hәнә, кӧ жь дәсте мәрьва
бунә нәмер у нәмер жи hәнә,
кӧ бона П’адшатийа Ә’змана
wана хwә нәмер кьрьн. К’е-
р’а әв йәк дәст дьдә, бьра ӧса
жи бькә».

Иса дӧа зар’ока дькә

*(Марqос 10:13-16;
Луqа 18:15-17)*

13 Һьнге зар’ок aнинә щәм
Иса, кӧ дәстед Хwә дайнә сәр
wан у дӧа ль wан бькә. Ле ша-
гьртед Wи ль йед данин hьла-
тьн. 14 Иса гот: «Бьра әw зар’ок
бенә щәм Мьн, пешийа wан
нәгьрьн, чьмки П’адшатийа
Ә’змана п’ара йед ӧса йә». 15 У
Иса дәстед Хwә данинә сәр
wан у жь wьр чу.

Хортәки дәwләти ль жийина[ф] h’әта-h’әтайе дьгәр’ә

*(Марqос 10:17-31;
Луqа 18:18-30)*

16 Һьнге йәк незики Wи бу у
готе: «Дәрсдар! Әз чь qәнщийе
бькьм, wәки жийина h’әта-h’ә-
тайе wap бьм?» 17 Әwи жер’а
гот: «Тӧ чьма бона qәнщийе
жь Мьн дьпьрси?* Т’әне Йәки
qәнщ hәйә. Ле hәгәр тӧ дьхwази,
бьк’әви жийина h’әта-h’әтайе,
т’әмийед Хwәде хwәй кә». 18 Әwи
жь Иса пьрси: «К’ижан ьн?»
Иса готе: «Нәкӧжә, зьнек’арийе
нәкә, нәдьзә, шә’дәтийа дәрәw
нәдә, 19 qәдьре де у баве хwә
бьгьрә* у hәвале хwә wәкә хwә
h’ьз бькә**». 20 Хорт жер’а гот:
«Мьн әв h’әму хwәйи кьрьнә.
Иди чь кемасийа мьн hәйә?»
21 Иса готе: «Һәгәр тӧ дьхwази
к’амьл би, hәр’ә hәбука хwә
бьфьрошә бьдә фәqира, hьнге
хьзна тә wе ль ә’змана hәбә. У
пәй мьн wәрә». 22 Гава хорт әв
хәбәр бьhистьн, бәр хwә к’әт у
чу, чьмки гәләк hәбука wи hәбу.

---

* 19:17 Нав hьнәк дәстньвисарада аhа йә: «Тӧ чьма Мьнр’а qәнщ дьбежи?»
* 19:19 Дәрк’әтьн 20:12-16; Qануна Дӧщари 5:16-20.
** 19:19 Qануна К’аhинтийе 19:18.

23 Һьнге Иса готә шагьртед
Хwә: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
дәwләтийар’а зә’мәт ә кӧ бь-
к’әвьнә П’адшатийа[ф] Ә’змана.
24 Әз диса wәр’а дьбежьм, дәвә
wе qӧла дәрзийер’а һе р’ьһ’әт
дәрбаз бә, нә кӧ дәwләти бь-
к’әвә П’адшатийа[ф] Хwәде».
25 Гава шагьрта әв йәк бьһист,
гәләки ә’щебмайи ман у го-
тьн: «Иди к’и дькарә хьлаз
бә?» 26 Иса ль wан ньһер’и у
гот: «Әw тьшт жь дәсте ме-
рьв найе, ле Хwәде һәр тьшти
дькарә бькә».

27 Wе гаве Пәтрус ле вәгә-
р’анд у готе: «Аwа мә һ’әму
тьшт һьштийә у пәй тә һа-
тьнә, ле ахьрийа мә wе чаwа
бә?» 28 Иса готә wан: «Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, гава Кӧр’е
Мерьв Дьнйа Нуда ль сәр
т’әхте Хwәйи р’умәт р’уне,
һунед кӧ ль пәй Мьн тен,
сәр донздәһ к’ӧрсийа р’унен
у диwана донздәһ qәбилед[ф]
Исраеле бькьн. 29 У һ’әмуйед
кӧ мала хwә, йан бьред хwә,
йан хушкед хwә, йан баве хwә,
йан дийа хwә, йан жьна хwә*,
йан зар’ед хwә, йан ә’рдед хwә
бона наве Мьн һьштьнә, әwе
сәд qат бьстинә у wе жийина
һ’әта-һ’әтайе жи wар бә. 30 Ле
гәләкед пеш wе ббьнә паш у
йед паш wе ббьнә пеш».

П’алед р’әзед[ф] тьрийа у һәqе wан

20 1 «П’адшатийа Ә’змана
мина ве йәке йә: Мә-
рьвәки хwәйимьлк’ сьбәһе зу
р’абу, wәки бона р’әзе[ф] тьри-
йед хwә п’ала бьгьрә. 2 Әwи
п’алар’а р’оже зивәк qьрар
кьр у әw шандьнә нава р’әзе
хwә. 3 Незики сьһ’әта нәһа*
дәрк’әт, һьнәкед дьнә кӧ ба-
зареда бәтал сәкьнибун дитьн
4 у готә wан: ‹Һун жи һәр’ьнә
нава р’әзе мьн у чь һәqе wә
йә, әзе бьдьмә wә›. Әw жи
чун. 5 Диса сьһ’әта донздәһа
у сьһ’әта сьсийа дәрк’әт у ӧса
кьр. 6 У незики сьһ’әта пенща
дәрк’әт, һьнәкед дьн жи кӧ

* 19:29 Нав гәләк дәстньвисаред һәрә qәнщда «йан жьна хwә» т’ӧнә.
* 20:3 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Сьһ’әта сьсийа». Ле wи чахи ль гора ә’дәте щьһуйа сьһ’әта сьсийа бь сьһ’әта иройин сьһ’әта нәһайә сьбәһе зу йә. Бона щьһуйа, һьнге сьһ’әт дәрк’әтьна р’ожева дәстпедьбу. Ӧса жи әв шьровәкьрьн бона р’еза 4-а һ’әта 9-а йә.

бәтал сәкьнибун дитьн у готә
wан: ‹Чьма т’әмамийа р’оже
һун ль вьр бәтал сәкьнинә?›
7 Wана жер’а гот: ‹Кәсәки әм
п’алә нәгьртьн›. Әwи wана-
р’а гот: ‹Һун жи һәр’ьнә нава
р’әзе мьн›.
8 Гава р’о чу ава, хwәйе р’әз
wәк’иле мала хwәр’а гот: ‹Гази
п’ала кә, һәqе wан бьде, жь йед
пашьн дәстпебькә һ’әта йед
пешьн›. 9 Әw п’алед кӧ сьһ’әта
пенща гьртьбун, һатьн у һәр
йәки зивәк станд. 10 Гава йед
пешьн жи һатьн, wана т’ьре әwе
зедә бьстиньн. Ле wана жи һәр
йәки зивәк станд. 11 Гава һәqе
хwә стандьн, һьндава хwәйе
р’әзда бина хwә тәнг кьрьн у
готьн: 12 ‹Мә т’әмамийа гьра-
нийа р’оже у гәрма wе к’ьшанд,
ле әвед пашwәхтийе кӧ һатьн
сьһ’әтәке жи нәхәбьтин, тә әw
һьмбәри мә кьрьн›. 13 Малхе
жь wан йәкир’а гот: ‹Һәвал!
Әз нәһәqийе ль тә накьм. Тӧ
мьнр’а зивәки qайл нәбуйи?
14 Һәqе хwә бьстинә у һәр’ә.
Әз дьхwазьм чаwа кӧ мьн да
тә, ӧса жи бьдьмә әве пашьн.
15 Йан изьна мьн ль сәр мале
мьн т’ӧнә, чь кӧ әз бьхwазьм
wе жи бькьм? Йан тӧ һ’әвсу-
дийе дьки, кӧ әз мәр’д ьм?›
16 Бь ви аwайи йед паш wе
бьбьнә пеш у йед пеш wе бь-
бьнә паш*».

Иса щара сьсийа дәрһәqа мьрьна хwәда дьбежә

(Марqос 10:32-34; Луqа 18:31-34)

17 Чахе Иса һьлдьк’ьшийа
Оршәлиме, т’әне һәр донздәһ
шагьртед Хwә т’әви Хwә бьрьн
у р’еда готә wан: 18 «Бьбьһен!
Әм һәвраз дьчьнә Оршәлиме.
Кӧр’е Мерьв wе бьк’әвә дәсте
сәрәкед к’аһина у qанунзана.
Әwе жер’а кӧштьне дәрхьн 19 у
Wи бьдьнә дәсте нәщьһуйа,
wәки qәрфе хwә ль Wи бькьн,
бьдьн бәр qамчийа у хач[ф] кьн.
Ле р’ожа сьсийа Әwе жь мь-
рьне р’абә».

Хwәстьна дийа кӧр’ед Зәбәди

(Марqос 10:35-45)

20 Һьнге дийа кӧр’ед Зәбәди
т’әви һәр дӧ кӧр’ед хwә һатә
щәм Иса, хwә авитә ньге Wи

* 20:16 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Чьмки газикьри гәләк ьн, ле бьжарти һьндьк ьн».

тьштәк же дьхwәст. 21 Иса же
пьрси: «Тö чь дьхwази?» Әwе
готә Wи: «Бежә, кö әв һәр дö
кöр'ед мьн ль нав П'адшатийа
Тәда, йәк ль мьле Тәйи р'ас-
те, йе дьн жи ль мьле Тәйи
ч'әпе р'уне». 22 Ле Иса ль wан
вәгәр'анд у гот: «Һун ньзаньн
чь дьхwазьн. Гәло һун дька-
рьн жь wе к'асе вәхwьн, йа
кö Әзе вәхwьм?*» Wана готә
Wи: «Бәле, әм дькарьн». 23 Әwи
wанар'а гот: «Р'аст ә һуне wе
к'аса Мьн вәхwьн, ле изьна
ль мьле Мьни ч'әп у р'асте
р'уньштьне нә дәсте Мьнда
йә. Әw щи бона wан ьн, к'и-
жанар'а алийе Баве Мьнда
һатьнә һазьркьрьне».

24 Гава һәр дәһә шагьртед
дьн әв йәк бьһист, дьле wан
жь һәр дö бьра ма. 25 Ле Иса
әw гази щәм хwә кьрьн у гот:
«Һун заньн кö миред мьләта
сәрдәстийе wан дькьн у гь-
рәгьред wан һ'öкöми сәр wан
дькьн. 26 Ле нава wәда гәрәке
öса нибә. К'и кö нава wәда
дьхwазә бьбә йе мәзьн, гәрәке
бьбә бәрдәстийе wә. 27 У к'и кö
нава wәда дьхwазә бьбә пеш,
гәрәке бьбә хöламе wә, 28 ча-
wа кö Кöр'е Мерьв нәһатийә
кö жер'а бәрдәстийе бькьн,
ле wәки Әw Хwәха бәрдәсти-
йе бькә у ә'мьре Хwә бьдә, кö
гәләка бьк'ьр'ә».

Иса дö кора qәнщ дькә

(Марqос 10:46-52;
Луqа 18:35-43)

29 Гава әwана жь Әриһайе
дәрк'әтьн, ә'лаләтәкә гьран да
пәй Wи чу. 30 Ва дö кор сәр wе
р'е р'уньштьбун. Гава бьһистьн
кö Иса дәрбаз дьбә, кьрьнә
qир'ин у готьне: «Хöдан*, Кö-
р'е Даwьд, ль мә wәрә р'ә'ме».
31 Ә'лаләте ль wан һьлат, кö
дәнге хwә бьбьр'ьн, ле wана һе
кьрә qир'ин у готьне: «Хöдан,
Кöр'е Даwьд, мә wәрә р'ә'ме!»
32 Иса сәкьни, гази wан кьр у
гот: «Һун чь жь Мьн дьхwазьн
кö Әз бона wә бькьм?» 33 Wана
жер'а гот: «Хöдан, бьра ч'ә'вед
мә вәбьн». 34 Гöне Иса ль wан
һат у дәст дани сәр ч'ә'вед wан.
Дәстхwәда ч'ә'вед wан дитьн,
данә пәй Иса чун.

* 20:22 Нав һьнәк дәстньвисарада әв жи һәйә: «Йан бь wе ньхöмандьне бенә ньхöмандьне, кö Әзе бемә ньхöмандьне?»
* 20:30 Нав һьнәк дәстньвисарада «Хöдан» т'öнә.

Иса бь р’умәт дьк’әвә Оршәлиме

(Марqос 11:1-11; Луqа 19:28-38; Йуһ’әнна 12:12-19)

21 1 Гава әw незики Оршә-
лиме бун, һатьнә гӧнде
Бәйтфаще, ч’ийайеф Зәйт’уне.
Һьнге Иса дӧ шагьртед Хwә
шандьн 2 у wанар’а гот: «Һә-
р’ьнә wи гӧнде пешбәри хwә у
һуне к’әрәкә гьредайи щә’шьк
бәр бьбиньн. Wан к’әра вәкьн
биньнә щәм Мьн. 3 Һәгәр йәк
wәр’а тьштәки бежә, һун бе-
жьн: ‹Хӧданр’а лазьм ьн› у әwе
зу wан бшинә».
4 Әва ӧса qәwьми, кӧ әw го-
тьна бь заре п’ехәмбәр бе сери:
5 «Бежьнә бажаре Сийонеф:
‹Ва П’адше тә те щәм тә,
бәрбьһер, ль к’әре
у щә’шька к’әре сийарбуйи›*».
6 Шагьрт чун у чаwа кӧ Иса
т’әми дабу wан ӧса кьрьн. 7 К’әр
у щә’шьк анин, к’ьнщед хwә
авитьнә сәр wан у Әw ль wан
сийар бу. 8 Ә’лаләтәкә гьран
к’ьнщед хwә сәр р’е р’адьхьс-
тьн, һьнәка жи ч’ьqьле дара
дьбьр’ин у сәр р’е р’адьхьстьн.
9 Ә’лаләта кӧ ль пешийа Wи у
ль пәй Wи дьчу, дькьрә qир’ин
у дьгот: «Һосаннаф Кӧр’е Да-
wьдр’а! Бьмбарәк ә Әwе кӧ бь
наве Хӧдан те!* Һосанна Йе
Һәри Жорьнр’а!**»
10 Гава Иса к’әтә Оршәлиме,
т’әмамийа бажер һ’әжийа у
пьрсин: «Әв к’и йә?» 11 Ә’лаләте
гот: «Әва Исайе П’ехәмбәр ә,
жь Ньсрәта Щәлиле».

Иса п’арьстгәһеда

(Марqос 11:15-19; Луqа 19:45-48; Йуһ’әнна 2:13-22)

12 Иса к’әтә п’арьстгәһе у
һ’әмуйед кӧ п’арьстгәһеда т’ӧ-
щарәтиф дькьрьн дәрхьстьн.
Т’әхтед п’әрәгӧһер’а у к’ӧрсийед
кәвоткфьроша wәлгәр’андьн 13 у
готә wан: «Ньвисар ә: ‹Мала Мьн
мала дӧа wе бе һ’әсабе›*, ле wә
әw кьрийә ‹шкәфта qачаха›!**»

---

* 21:5 Зәкәрийа 9:9; Ишайа 62:11.
* 21:9 Зәбур 118:25-26.
** 21:9 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Һосанна бьльндайиийеда». «Бьльндайи» бә’са щийе Хwәде дькә.
* 21:13 Ишайа 56:7.
** 21:13 Йерәмийа 7:11.

14 Ль ԝьр п’арьстгәһеда кор
у сәԛәт һатьнә щәм Ԝи у Әԝи
әԝ ԛәнщ кьрьн. 15 Ле гава кӧ
сәрәкед к’аһина у ԛанунзана
әԝ к’әрәмәтед кӧ Иса кьрьн
дитьн у ӧса жи әԝ зар’ед
кӧ п’арьстгәһеда дькьрьнә
ԛир’ин у дьготьн: «Һосанна
Кӧр’е Даԝьдр’а!» һерс к’әтьн
16 у готьнә Ԝи: «Тӧ дьбьһейи
әв чь дьбежьн?» Иса ԝанар’а
гот: «Бәле. Ԝә ԛәт нәхԝән-
дийә кӧ: ‹Тә бь заред т’ьфал
у дәргуша пәсьндайин ани
сери›?*»

17 У Әԝи әԝ ль ԝьр һьштьн,
жь бажер дәрк’әт, чу Бәйтан-
йайе у шәв ль ԝьр ма.

Дара һежирейә һ’ьшкбуйи

(Марԛос 11:12-14, 20-24)

18 Сьбәһе зу, чахе Әԝ вәгә-
р’ийа бажер, бьр’чи бу. 19 Сәр
р’е дарәкә һежире дит, нези-
ки ԝе бу, ле пештьри бәлга[ф]
тьштәки дьн пева нәдит у
дарер’а гот: «Жь вьр шунда тӧ
һ’әта-һ’әтайе бәр нәди!» У дар
пер’а-пер’а һ’ьшк бу.

20 Гава шагьрта әв йәк дит,
зәндәгьрти ман у готьн: «Ча-
ԝа әв дара һежире пер’а-пер’а
һ’ьшк бу?» 21 Иса щаба ԝан да
у гот: «Әз р’аст ԝәр’а дьбежьм,
һәгәр баԝәрийа ԝә һәбә у дӧ-
дьли нәбьн, һуне нә т’әне чь
кӧ һатә сәре ве дара һежире
бькьн, ле һәгәр һун ви ч’и-
йайир’а жи бежьн: ‹Р’абә хԝә
бавежә бә’ре›, ԝе бьбә. 22 Һәгәр
баԝәрийа ԝә һәбә, һун чь кӧ
нава дӧада бьхԝазьн, һуне
бьстиньн».

Пьрса дәрһәԛа һ’ӧкӧме Исада

(Марԛос 11:27-33; Луԛа 20:1-8)

23 Гава Әԝ һатә п’арьстгәһе
у щьмә’т һин кьр, сәрәкед
к’аһина у р’успийед щьмә’-
те һатьнә щәм Ԝи у готьне:
«Тӧ бь чь һ’ӧкӧми ван кьра
дьки? У к’е әв һ’ӧкӧм дайә
Тә?» 24 Иса ль ԝан вәгәр’анд
у гот: «Әзе жи тьштәки жь
ԝә бьпьрсьм. Һәгәр ԝә щаба
Мьн да, Әзе жи ԝәр’а бежьм
Әз бь чь һ’ӧкӧми ван кьра дь-
кьм. 25 Һ’ӧкӧме ньхӧмандьна
Йуһ’әнна жь к’ӧ бу, жь ә’змен
бу, йан жь мәрьва бу?» Әԝана
нав һәвда шеԝьрин у готьн:
«Һәгәр әм бежьн: ‹Жь ә’змен
бу›, Әԝе мәр’а бежә: ‹Ле ԝә

* 21:16 Зәбур 8:2.

чьма әw бawәр нәкьр?› 26 Ле
һәгәр әм бежьн: ‹Жь мәрьва
бу›, әм жь ә’лаләте дьтьрсьн,
чьмки һ’әмуйа qәбул дькьр
кӧ Йуһ’әнна п’ехәмбәр бу».
27 Wана щаба Иса да у готьн:
«Әм ньзаньн». Әwи wанр’а гот:
«Әз жи wәр’а набежьм кӧ Әз
бь чь һ’ӧкӧми ван кьра дькьм.

Мәсәла дӧ кӧр’а

28 Һун чаwа т’әхмин дькьн?
Дӧ кӧр’ед мәрьвәки һәбун. Әwи
кӧр’е хwәйи мәзьнр’а гот: ‹Ла-
wо! Иро һәр’ә нав р’әз, шьхӧл
бькә›. 29 Әwи ле вәгәр’анд у гот:
‹Әз начьм›, ле паше п’ошман
бу у чу. 30 Һьнге бав чу щәм йе
дьн әwи жи аһа гот: ‹Бәле, әзе
һәр’ьм баво›, ле нәчу. 31 Ньһа
жь ван һәр дӧ кӧр’а к’ижани
гӧр’а[ф] баве хwә кьр?» Wана готә
Wи: «Йе мәзьн». Иса жи готә
wан: «Әз р’аст wәр’а дьбежьм,
кӧ хәрщгьр у ч’ә’вдәр[ф] wе бәри
wә бьк’әвьнә П’адшатийа Хwә-
де. 32 Чьмки Йуһ’әнна һат кӧ
р’ийа р’астийе нишани wә кә,
wә әw бawәр нәкьр, ле хәрщгьр
у ч’ә’вдәра әw бawәр кьрьн. Wә
әв тьшт дит жи, ле диса һун
ль хwә мӧкӧр’ нәһатьн, кӧ wә
әw бawәр бькьра.

Мәсәла р’әзе тьрийа у р’әзвана

(Марqос 12:1-12; Луqа 20:9-19)

33 Мәсәләкә дьн жи бьбьһен.
Мәрьвәки хwәйимьлк’ һәбу,
р’әзе тьрийа дани, дора wе
сур кьр һ’әwзәки тьриһ’ьнщь-
р’андьне теда к’ола, һеланәкә
нобәдара чекьр у әw бь к’ьре
да р’әзвана, чу wәлатәки дьн.
34 Гава wәхте бәрдайине незик
бу, әwи хӧламед хwә шандьнә
щәм р’әзвана, wәки жь бәре
р’әзе wи жер’а биньн. 35 Р’әз-
вана хӧламед wи гьртьн, йәк
к’ӧтан, йе дьн кӧштьн у йәки
дьн жи данә бәр кәвьра. 36 Әwи
хӧламнә дьн шандьн, жь йед
пешьн гәләктьр у wана ӧса жи
анинә сәре wан. 37 Ахьрийе,
кӧр’е хwә шандә щәм wан у
гот: ‹Һьлбәт wе жь кӧр’е мьн
шәрм бькьн›. 38 Ле гава р’әзван
ч’ә’в кӧр’е wи к’әтьн, һәвр’а
готьн: ‹Әв wаре wи йә. Wәрьн
әм ви бькӧжьн у бьбьнә хwәйе
мират’а[ф] wи›. 39 У әw гьртьн жь
р’әз дәрхьстьнә дәр у кӧштьн.
40 Ле гава хwәйе р’әз бе, wе чь
сәре wан р’әзвана бькә?» 41 Го-
тьнә Wи: «We qьр’а wан нәһәqа
бинә у р’әз бьдә р’әзванед ӧса,

йед кӧ we wәхтда бәре р’әзе
wи бьдьне».
42 Иса готә wан: «Wә ньвиса-
реда qәт нәхwәндийә?
‹Әw кәвьре кӧ hоста т’әхсирᶠ
кьр,
әw бу сәре ә’нишкеᶠ.
Әв йәк жь алийе Хӧданда
qәwьми
у ль бәр ч’ә’ве мә h’әйр-h’ӧж-
мәк’ар ә!›*
43 Бона ве йәке Әз wәр’а дьбе-
жьм, кӧ П’адшатийа Хwәде we
жь wә бе стандьне у мьләтәки
ӧсар’а бе дайине, wәки бона Wи
бәр бинә. 44 К’и кӧ бьк’әвә сәр
ви кәвьри, we hурдәхwәши бә
у әw кәвьр бьк’әвә сәр к’е, we
wи бьh’ьнщьр’инә»*.
45 Гава сәрәкед к’аhина у фе-
рьсийа мәсәлед Wи бьhистьн,
фә’м кьрьн кӧ Әw бона wан
дьбежә. 46 Кьрьн кӧ Wи бьгь-
рьн, ле жь ә’лаләте тьрсийан,
чьмки Әw wәкә п’ехәмбәрәки
qәбул дькьрьн.

Мәсәла дә’wате

(Луqа 14:15-24)

22 1 Диса Иса бь мәсәла
wанар’а хәбәр да у гот:
2 «П’адшатийа Ә’змана мина
ве йәке йә: П’адшаки дә’wата
кӧр’е хwә кьр. 3 Әwи хӧламед
хwә шандьн кӧ гази хwәндийед
дә’wате кьн, ле wана нәхwәс-
тьн бен. 4 Хӧламнә дьн шандьн
у гот: ‹Хwәндийар’а бежьн:
Мьн щанәга у h’әйwанед хwә-
йә дәрмаликьри сәржекьрьнә
у нане хwә hазьр кьрийә, hәр
тьшт hазьр ә. Wәрьнә дә’wа-
те!› 5 Ле wана пьшт гӧhе хwәва
авит, йәк чу ә’рде хwә у йе дьн
т’ӧщарәтийаᶠ хwә. 6 Йед майин
жи хӧламед wи гьртьн, к’ӧтан у
кӧштьн. 7 Чахе п’адше бьhист,
hерс к’әт, ордийа хwә шанд qь-
р’а әwед кӧ хӧлам кӧштьн ани у
бажаре wан шәwьтанд. 8 Һьнге
готә хӧламед хwә: ‹Дә’wат hазьр
ә, ле хwәнди нә hежа бун. 9 Р’а-
бьн hәр’ьнә сәре р’ийа у hун к’е
кӧ бьбиньн, т’әглифи дә’wате
кьн›. 10 У әw хӧлам дәрк’әтьнә
сәре р’ийа, к’и кӧ дитьн, qәнщ
у хьраб, т’әв щьвандьн у мала
дә’wате бь хwәндийава т’ьжи бу.
11 Ле гава п’адша чу hьндӧр’
кӧ хwәндийа бьбинә, мәрьвәк
ль wьр дит кӧ к’ьнще дә’wате
ле т’ӧнәбу 12 у готә wи: ‹Һәвал!

---

* 21:42 Зәбур 118:22-23.
* 21:44 Нав hьнәк дәстньвисарада р’еза 44-а т’ӧнә.

Тӧ чаwа бе к’ьнще дә’wате к’ә-
ти вьр?› Әwи дәнг нәкьр. 13 We
гаве п’адше бәрдәстийар’а гот:
‹Дәст у п’ийе wи гьредьн, бь-
гьрьн бавежьнә тә’рийа дәрва.
Ль wьр we бьбә qир’ин у ч’ьр-
кә-ч’ьрка дьрана›.
14 Аwа газикьри гәләк ьн, ле
бьжарти һьндьк ьн».

Пьрса хәрщдайин у нәдайине

(Марqос 12:13-17;
Луqа 20:20-26)

15 Һьнге ферьси чун шеwьрин,
кӧ Wи чаwа бь хәбәра бьгьрьн.
16 Wана шагьртед хwә т’әви
пьштгьред Һеродәс шандьнә
щәм Wи у готьне: «Дәрсдар!
Әм заньн кӧ Тӧ йәки р’аст и
у р’ийа Хwәде р’аст һин дьки.
Мьнәте жь кәси нагьри, чьмки
нав мәрьвада фьрqийе данайни.
17 Ньһа бежә мә, Тӧ чаwа т’әх-
мин дьки? Гәло р’аст ә кӧ әм
хәрщ бьдьнә Qәйсәр[ф] йан на?»
18 Иса qәлпийа wан заньбу у
гот: «Чьма һун Мьн дьщер’ь-
биньн, дӧр’уно? 19 П’әре хәрщ-
дайине нишани Мьн кьн». У
wана зивәк Wир’а ани. 20 Иса жь
wан пьрси: «Әв наве ньвисар у
сьфәт[ф] йе к’е йә?» 21 Wана гот:
«Йед Qәйсәр ьн». Һьнге готә
wан: «Аwа чь кӧ йед Qәйсәр ьн
бьдьнә Qәйсәр у чь йед Хwәде
нә бьдьнә Хwәде». 22 Гава wан
бьһист зәндәгьрти ман, Әw
һьштьн у чун.

Пьрса р’абуна мьрийа

(Марqос 12:18-27;
Луqа 20:27-40)

23 Садуqи[ф], кӧ дьбежьн р’абуна
мьрийа т’ӧнә, we р’оже һьнәкә
жь wан һатьнә щәм Иса же
пьрсин 24 у готьне: «Дәрсдар!
Муса гот: ‹Һәгәр йәк безӧр’әт
бьмьрә, бьра бьре wи жьна wи
бьстинә у wаре бьре хwә шин
кә›*. 25 Аwа һ’әфт бьра ль щәм
мә һәбун. Бьре мәзьн зәwьщи,
безӧр’әт мьр, жьна wи бьре wи-
р’а ма. 26 Ӧса жи һатә сәре бьре
дӧда у йе сьсийа, хӧләсә һатә
сәре һәр һ’әфта жи. 27 Ль пәй
һ’әмуйар’а әw жьна жи мьр. 28 Дә
ижар we Р’ожа[ф] Р’абуна мьрийа
әw к’ӧлфәте бьбә жьна к’ижа-
ни жь wан һәр һ’әфта? Чьмки
һ’әмуйа жи әw стандьбу».
29 Иса ль wан вәгәр’анд у
гот: «Һун хальфи нә, чьмки нә
ньвисара заньн, нә жи qәwата
Хwәде. 30 Р’ожа Р’абуна мьрийа

* 22:24 Qануна Дӧщари 25:5.

нә we бьзәwьщьн, нә жи мер
кьн, ле әwe мина мьлйак’әтед
ә’змен* бьн. 31 Ле дәрhәqа р’абуна
мьрийада, чьма wә әw хәбәра
кö Хwәде wәр’а готьбу нәхwән-
дийә? 32 ‹Әз Хwәдейе Бьраhим,
Хwәдейе Исhaq у Хwәдейе Аqуб
ьм›*. Хwәде нә Хwәдейе мьрийа
йә, ле Хwәдейе зендийа йә».
33 Гава ә’лаләте әв тьшт бь-
hистьн, сәр hинкьрьна Wи
зәндәгьрти ман.

Т’әмийа сәр т’әмийар’а

(Марqос 12:28-34;
Луqа 10:25-28)

34 Ле гава ферьсийа бьhист
кö Иса садуqи дәнгбьр’и кь-
рьн, h’әму ль щики щьвийан.
35 Ььнге жь wан qанунзана
йәки пьрс да Иса кö Wи бь-
щер’ьбинә у готе: 36 «Дәрсдар.
Qанунеда к’ижан ә т’әмийа
hәрә мәзьн?» 37 Иса готә wи:
«‹Хöдан Хwәдейе хwә h’ьз бь-
кә бь т’әмамийа дьле[ф] хwә, бь
т’әмамийа щанийа хwә у бь
т’әмамийа h’ьше хwә›*. 38 Әв ә
т’әмийа пешьн у hәрә мәзьн.
39 У йа дöда жи мина ве йә:
‹Ьәвале хwә wәкә хwә h’ьз бь-
кә›*. 40 Жь ван hәр дö т’әмийава
h’әму ньвисаред п’ехәмбәра у
Qануне гьредайи нә».

Мәсиh кöр’е к’е йә?

(Марqос 12:35-37;
Луqа 20:41-44)

41 Гава ферьси щьвийан, Иса
жь wан пьрси 42 у гот: «Ьун бона
Мәсиh чь дьфькьрьн, т’әхми-
на wә Әw кöр’е к’е йә?» Жер’а
готьн: «Кöр’е Даwьд ә».
43 Иса готә wан: «Ле чаwa
Даwьд Wи пе Р’öh’ Хöдане хwә
h’әсаб дькә? Чьмки wи гот:
44 ‹Хöдан готә Хöдане мьн:
Ль мьле Мьни р’асте р’уне,
h’әта кö Әз дьжмьнед Тә
бькьмә бне п’ийед Тә›*.
45 Ьәгәр Даwьд Wи ‹Хöдан›
h’әсаб дькә, Әw чаwa дьбә
кöр’е wи?» 46 У кәсәки нька-
рьбу щаба Wи бьда у ль пәй
we р’öжер’а кәсәки нәwерьбу
пьрсәк же бькьра.

* 22:30 Нав hьнәк дәстньвисарада аhа йә: «Мьлйак’әтед Хwәде».
* 22:32 Дәрк’әтьн 3:6.
* 22:37 Qануна Дöщари 6:5.
* 22:39 Qануна К’аhинтийе 19:18.
* 22:44 Зәбур 110:1.

Һ’əвза хwə жь qанунзан у ферьсийа бькьн

(Марqос 12:38-40;
Луqа 11:37-52; 20:45-47)

23 1 Һьнге Иса ə’лалəт у
шагьртед Хwəр’а хəбəр
да у гот: 2 «Qанунзан у ферьси
ль сəр к’öрсийа Муса р’уньш-
тьнə. 3 Иди əwана чь wəр’а бе-
жьн хwəй кьн у бьqəдиньн, ле
мина wан нəкьн, чьмки əwана
дьбежьн, ле накьн. 4 Баред
гьран у зə’мəт гьредьдьн, да-
тиньнə сəр мьлед мəрьва, ле
əw хwəха нахwазьн т’ьлийа
хwə жи бьдне. 5 Əw һəр тьш-
ти дькьн, кö бəр мəрьва бенə
к’ьфше. К’иськед мəзьн ль мьл
у ə’нийед хwəва гьредьдьн* у
р’ишийед к’ьнщед хwə дьреж
дькьн**. 6 Шайийада һəрəма[ф]
жорьн һ’ьз дькьн, к’ьништада
жи к’öрсийед пешьн, 7 базарада
сьлаве бьдьнə wан у мəрьв жи
wанр’а ‹мамоста*› бежьн. 8 Ле
бьра wəр’а нəбежьн: ‹Мамос-
та›, чьмки дəрсдаре wə йəк ə*
у һун һ’əму жи бьра нə. 9 Ль сəр
дьне һун т’ö кəсир’а нəбежьн:
‹Баво›, чьмки Баве wə йəк ə,
кö ə’змана йə. 10 Нə жи wəр’а
бежьн: ‹Р’ебəр›, чьмки Р’ебəре
wə йəк ə, əw Мəсиһ ə. 11 Бьра
нава wəда йе һəри мəзьн бьбə
бəрдəстийе wə. 12 К’и кö хwə
бьльнд кə, əwe ньмьз бə, ле к’и
кö хwə ньмьз кə, əwe бьльнд бə.

Wəй ль дöр’уйа

13 Ле wəй ль wə qанунзан у
ферьсийа! Дöр’уно! Һун дəре
П’адшатийа Ə’змана ль бəр
мəрьва дадьдьн. Нə һун дь-
к’əвьне у нə жи дьһельн əwед
кö дьхwазьн бьк’əвьне. 14 Wəй

* 23:5 Чаwа кö Qануна Дöщари 6:8-да ньвисар ə, щьһуйа к’иськед мьл у ə’нийед хwəда ньвисаред сəрəкə у т’əмийед Хwəдейə жь Пəймана[ф] Кəвьн хwəй дькьрьн. Əв ьн əw ньвисаред жь к’ьтебед Муса кö гə-лəки дькьрьнə к’иська: Дəрк’əтьн 13:1-10; 13:11-16; Qануна Дöщари 6:4-9; 11:13-21.

** 23:5 «Р’ишийед к’ьнщед хwə дьреж дькьн», wəки бдьнə к’ьфше, кö əw жь алийе Хwəдеда Хwəдер’а дайи у амьн ьн (Жьмар 15:37-41; Qануна Дöщари 22:12).

* 23:7 Бь йунани хəбəр бь хəбəр аһа йə: «Р’абби». «Р’абби» бь зьмане арами[ф] те фə’мкьрьне: «Дəрсдар».

* 23:8 Нав һьнəк дəстньвисарада əв жи һəйə: «Əw Мəсиһ ə».

ль wә qанунзан у ферьсийа!
Дöр’уно! Аликива һун малед
жьнәбийа һ’уфи хwә дькьн,
алийе дьнва жи бь дöр’ути
дöайе хwә дьреж дькьн. Бона
ве йәке диwана wә we һе гьран
бә*. 15 Wәй ль wә qанунзан у
ферьсийа! Дöр’уно! Һун бә’р
у бәже ль һәв дьдьн, кö йәки
нәбаwәр биньн сәр р’ийа хwә.
Гава мәрәме wә дьбә, һун әwи
жь хwә дö щара зедәтьр дькьнә
п’ара щә’ньме. 16 Wәй ль wә р’е-
бәред кор, һун дьбежьн: ‹К’и
кö бь п’арьстгәһе сонд дьхwә,
нә тьштәк ә. Ле к’и кö бь зер’е
ль нав п’арьстгәһе сонд дьхwә,
дьбә дәйндар›. 17 Һәй беһ’ьш
у корно! К’ижан мәзьн ә, зер’
йан п’арьстгәһ, кö зер’ һ’әлал[ф]
дькә? 18 Öса жи һун дьбежьн:
‹К’и кö бь горигәһе сонд дь-
хwә нә тьштәк ә, ле к’и кö бь
һ’әдийа ль сәр горигәһе сонд
дьхwә, дьбә дәйндар›. 19 Һәй
корно!* К’ижан ә мәзьн? Һ’әди
йан горигәһ, кö һ’әдийе һ’әлал
дькә? 20 Аwа к’и кö бь горигә-
һе сонд дьхwә, әw һьн бь we
сонд дьхwә, һьн жи бь һ’әму
тьштед кö сәр we һәнә сонд
дьхwә. 21 К’и кö бь п’арьстгәһе
сонд дьхwә, әw һьн бь we сонд
дьхwә, һьн жи бь Йе кö wеда
дьжи сонд дьхwә. 22 У к’и кö
бь ә’змен сонд дьхwә, әw һьн
бь т’әхте Хwәде сонд дьхwә,
һьн жи бь Йе кö ль сәр Р’у-
ньштийә сонд дьхwә. 23 Wәй
ль wә qанунзан у ферьсийа!
Дöр’уно! Һун дәһәке[ф] пунге[ф],
анисойе[ф] у к’емуне[ф] дьдьн, ле
тьштед Qанунейә пеш, аwа готи
һәqийе, р’ә’ме у баwәрийе даве-
жьнә пьшт гöһе хwә. Wә гәрәке
әв йәк бькьрана у дәст жь йед
майин нәк’ьшанда. 24 Р’ебәред
кор! Һун к’әрмеша дьпарзьньн,
ле дәва дадьqöртиньн! 25 Wәй
ль wә qанунзан у ферьсийа!
Дöр’уно! Һун т’ас у финщана
р’уйе дәрвава паqьж дькьн,
ле һьндöр’ва т’ьжи тьмайи у
ч’ә’вбьр’чийи нә*. 26 Ферьсийе
кор! Пешийе һьндöр’е финщан
у т’асе паqьж кә, wәки ль дәр-
ва жи паqьж бә. 27 Wәй ль wә
qанунзан у ферьсийа! Дöр’уно!

---

* 23:14 Нав дәстньвисаред һәрә qәнщда р’еза 14-а т’öнә.

* 23:19 Нав һьнәк дәстньвисарада аһа йә: «Һәй беһ’ьш у корно».

* 23:25 Аһа жи те фә’мкьрьне: «Ле һьндöр’ва бь тьштед зöлме у ч’ә’в-
бьр’чийе qазьнщкрива т’ьжи нә».

Һун мина т’ьрбед сьпикьри нә,
кӧ дәрвава бәдәw хӧйа дьбьн,
ле һьндӧр’ва бь һәстуйе мь-
рийа у бь һ’әму һ’әрамийева
т’ьжи нә. 28 Ӧса жи һун дәрва
мәрьвава р’аст к’ьфш дьбьн,
ле һьндӧр’ва һун дӧр’у нә у
нәһәq ьн.

Иса ахьрийа wан wанр’а дьбежә

29 Wәй ль wә qанунзан у фе-
рьсийа! Дӧр’уно! Һун мәхбәред
п’ехәмбәра чедькьн у т’ьрбе
йед р’аст дьхәмьлиньн 30 у дь-
бежьн: ‹Һәгәр әм р’ожед бавед
хwәда буна, мә т’әви wан хуна
п’ехәмбәра нәдьр’ет›. 31 Иди
һун ньһа хwәха дьдьнә избат-
кьрьне, кӧ һун зар’ед wан бава
нә, йед кӧ п’ехәмбәр кӧштьнә.
32 Дә кемасийа хьрабийед ба-
вед хwә т’әмам кьн. 33 Мә’рно!
Ч’ежькед мә’ра! Һуне чаwа жь
диwана доже[ф] бьр’әвьн?

34 Бона ве йәке ва Әзе п’е-
хәмбәра, сәрwахта у qанунзана
бьшиньмә щәм wә у һуне жь
wан һьнәка бькӧжьн, хач кьн,
һьнәка жи нав к’ьништед хwә-
да бьдьнә бәр qамчийа у ба-
жар-бажар бьзериньн. 35 Һ’әму
хуна бесущә кӧ сәр р’уйе әрде
һатийә р’етьне wе бе сәр wә,
жь хуна Һабиле[ф] бесущ һ’әта
хуна Зәкәрийайе кӧр’е Бәрә-
хийа, әwе кӧ wә нав п’арьстгәһ
у горигәһеда кӧшт. 36 Әз р’аст
wәр’а дьбежьм, әв һ’әму хуне
бе сәре ви ньсьли.

Иса ль сәр Оршәлиме дьловинә

(Луqа 13:34-35)

37 Оршәлим! Оршәлим! Тә
п’ехәмбәр дькӧштьн у шан-
дийед щәм хwә дьданә бәр
кәвьра! Чәнд щара Мьн хwәст
кӧ зар’ед тә ӧса бьщьванда,
чаwа мьришк щущукед хwә
бьн баске хwәда дьщьвинә,
ле wә нәхwәст! 38 Ва мала wә
wе хьрабә у дәстжек’ьшанди
бьминә. 39 Әз wәр’а дьбежьм,
иди жь вьр шунда һун Мьн т’ӧ
щар набиньн, һ’әта кӧ бежьн:
‹Бьмбарәк ә Әwе кӧ бь наве
Хӧдан те›*».

Иса пешда дәрһәqа wеранбуна п’арьстгәһеда дьбежә

(Марqос 13:1-2; Луqа 21:5-6)

24 1 Гава Иса жь п’арьст-
гәһе дәрк’әт чу, шагьрт

* 23:39 Зәбур 118:26.

чунә щәм Wи, кӧ авайийед
п’арьстгәһе нишани Wи кьн.
2 Иса wанр’а гот: «Һун ван һ’ә-
муйа дьбиньн? Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, әв һ’әмуйе жи wеран
бьн, ль вьр кәвьре ль сәр кәвьр
qәт нәминә!»

Тәнгаси у зерандьн

(Марqос 13:3-13;
Луqа 21:7-19)

3 Чахе Әw сәр ч’ийайе Зәй-
т’уне р’уньштьбу, шагьртед
Wи т’әне һатьнә щәм Wи у же
пьрсин: «Бежә мә, әв тьшт wе
к’әнге бьqәwьмьн? У нишана
һатьна Тә у ахьрийа ве дьнйайе
wе чаwа бә?» 4 Иса щаба wан
да у гот: «Һаш жь хwә һәбьн,
кӧ т’ӧ кәс wә нәхапинә, 5 чьм-
ки гәләк wе пе наве Мьн бен
у бежьн: ‹Әз ьм Мәсиһ› у wе
гәләка бьхальфиньн. 6 Һуне
дәнге шәр’а у бә’са шәр’а бь-
бьһен, ле һаш жь хwә һәбьн
кӧ һун хwә ӧнда нәкьн. Гә-
рәке әв тьшт бьqәwьмьн, ле
әw һе нә ахьри йә. 7 Мьләте
р’абә ль сәр мьләт, п’адшати
ль сәр п’адшатийе, щи-щийа
wе хәлайи-щәлайе у ә’рдһ’әже
бьбьн. 8 Ле әв һ’әму мина еша
к’ӧлфәте йә, кӧ дәстпедькә пе
дьгьрә. 9 Һьнге wе wә бьдьнә
щәфе, wә бькӧжьн у бона наве
Мьн бәр ч’ә’ве һ’әму мьләта
р’әш бьн. 10 Һьнге гәләке жь
р’е бьк’әвьн, нәмамийа һәвдӧ
бькьн у бәр ч’ә’ве һәв бьк’әвьн.
11 Гәләк п’ехәмбәред дәрәw wе
дәрк’әвьн у гәләка бьхальфи-
ньн. 12 Жь дәст зедәбуна нәһә-
qийе һ’ьзкьрьна гәләка wе сар
бә. 13 Ле к’и кӧ һ’әта хьлазийе
тәйах кә, әwе хьлаз бә. 14 У әв
Мьзгинийа П’адшатийе wе
ль нав т’әмамийа дьнйайе бе
даннасинкьрьне, кӧ һ’әму мь-
ләтар’а бьбә шә’дәти у һьнге
хьлази wе бе.

Һ’әрамийа Wеранкьрьне

(Марqос 13:14-23;
Луqа 21:20-24)

15 Чахе һун ‹һ’әрамийа wе-
ранкьрьне›* щийе пирозда
сәкьни бьбиньн, чаwа кӧ Да-
нийел п’ехәмбәр гот», (әwе
кӧ дьхунә бьра фә’м бькә),
16 «һьнге әwед кӧ Щьһуста-
неда нә бьра бьр’әвьнә ч’ийа.
17 Әwе кӧ сәр хани йә бьра
жорда нәйе хwаре кӧ жь мала
хwә тьштәки һьлдә. 18 У әwе кӧ

* 24:15 Данийел 9:27; 11:31; 12:11.

к'әwшенда йә бьра вәнәгәр'ә
кӧ п'оте хwә һьлдә. 19 Ле wәй
ль һ'әмла у дәстдәргуша wан
р'ожада! 20 Дӧа бькьн, кӧ р'әва
wә нәк'әвә зьвьстане, йан жи
р'ожа шәмийе. 21 Чьмки һьнге
тәнгасикә ӧса мәзьн wе бьбә,
кӧ жь дәстпебуна дьнйайе һ'әта
ньһа мина wе нәбуйә у нә жи
wе бьбә. 22 Һәгәр әw р'ож кьн
нәбуна, т'ӧ кәс хьлаз нәдьбу,
ле бона хатьре бьжартийа әw
р'оже кьн бьн.

23 Һьнге, һәгәр йәк wәр'а бежә:
‹Ва йә Мәсиһ›, йан жи ‹Wа йә›,
бawәр нәкьн. 24 Чьмки мәсиһ
у п'ехәмбәред дәрәw wе дәрен,
нишан у к'әрәмәтед мәзьн бь-
кьн, кӧ бькарьбьн бьжартийед
Хwәде жи бьхальфиньн. 25 Ва
йә Мьн пешда wәр'а гот.

26 Һәгәр әwана wәр'а бежьн:
‹Wа йә Мәсиһ бәр'ийеда йә›,
дәрнәк'әвьн, йан: ‹Ва йә Әw
фьлан одеда йә›, бawәр нә-
кьн. 27 Чьмки чawа бьруск жь
р'оһьлате бьрq дьдә у һ'әта
р'оавайе хӧйа дьбә, wе һатьна
Кӧр'е Мерьв жи ӧса бә. 28 Бә-
рәт'ә[ф] к'идәре һәбә, тәйре жи
ль wьр бьщьвьн.

Һатьна Кӧр'е Мерьв

(Марqос 13:24-27;
Луqа 21:25-28)

29 Ль пәй тәнгасийа wан р'о-
жар'а,

р'уйе р'ойе wе бе гьртьне
у һиве жи р'онайа хwә нәдә,
стәйрке жь ә'змен бьк'әвьн
у т'опед ә'змана wе жь р'ийед
хwә дәрен*.

30 Һьнге нишана Кӧр'е Мерьв
wе ль ә'змен хӧйа бә у һ'әму
мьләтед дьнйайе wе шине бь-
кьн, гава бьбиньн Кӧр'е Мерьв
ль сәр ә'wред ә'змен бь qәwат
у р'умәта мәзьн те*. 31 Әwе
мьлйак'әтед Хwә бь бор'ийа
дәнге бьльнд бьшинә у wе
бьжартийед Wи жь һәр чар
qӧлба бәрәв кьн, жь п'әр'әки
ә'змана һ'әта п'әр'е дьн.

Дәрса дара һежире

(Марqос 13:28-31;
Луqа 21:29-33)

32 Жь дара һежире дәрсәке
һин бьн. Чахе ч'ьqьлед wе тәр'
дьбьн у бәлгед wе дьбьшкьвьн,
иди һун заньн кӧ һавин незик
ә. 33 Ӧса жи гава һун ван һ'әму

---

* 24:29 Аһа жи те фә'мкьрьне: «Qәwатед ә'змана wе бьһ'әжьн».
* 24:30 Ишайа 13:10; 34:4; Данийел 7:13. (Бьхуньн: Ә'йанти 1:7.)

тышта бьбиньн, бьзаньбьн кӧ әв
тышт* незик ә, ль бәр шемике
йә. 34 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, әва
ньсьла дәрбаз набә, h’әта кӧ әв
h’әму тышт нәqәwьмьн. 35 Ә’рд
у ә’змане дәрбаз бьн, ле готь-
нед Мьн т’ӧ щар дәрбаз набьн.

Р’ож у сьh’әт нә ә’йан ә

(Марqос 13:32-37;
Луqа 17:26-30, 34-36)

36 Ле бона wе р’оже у wе сьh’әте
т’ӧ кәс ньзанә, нә мьлйак’әтед
ә’змана, нә жи Кӧр’*, ле т’әне
Бав. 37 Чаwа кӧ р’ожед Нӧhда[ф]
qәwьми, hатьна Кӧр’е Мерьв
жи wе ӧса бьqәwьмә. 38 Чаwа
кӧ wан р’ожед бәри лейийе
мәрьва дьхwарьн, вәдьхwарьн,
дьзәwьщин у мер дькьрьн, h’әта
wе р’ожа кӧ Нӧh к’әтә гәмийе*
39 у мәрьв пе нәh’әсийан, h’әта
кӧ лейи р’абу у h’әму жи хәнь-
qандьн. Һатьна Кӧр’е Мерьв жи
wе ӧса бә. 40 Һьнге дӧ мәрьв wе
нав ә’рде хwәда бьн, йәке бе
hьлдане у йе дьне бе hьштьне.
41 У дӧ к’ӧлфәте сәр дәстар’әки
бьн, йәке бе hьлдане, йа дьн
бе hьштьне. 42 Аwа h’ьшйар
бьминьн, чьмки hун ньзаньн
Хӧдане wәйе к’ижан р’оже бе.
43 Ле ве йәке бьзаньбьн. Һәгәр
хwәйе мале бьзаньбуйа кӧ дьзе
к’ижан дәма шәве бьhата, wе
h’ьшйар бьма у нәhьшта кӧ
мала wи дәрәвәкьра. 44 Бона ве
йәке hун жи hазьр бьн, чьмки
Кӧр’е Мерьв wе сьh’әтәкә ӧсада
бе, кӧ hун нә ч’ә’вньhер’и нә.

Хӧламе амьн
у хӧламе беамьн

(Луqа 12:35-48)

45 Аwа к’и йә әw хӧламе амьн
у сәрwахт, кӧ ахайе wи әw сәр
хӧламед хwә сәрwер к’ьфш кьр,
кӧ wәхтда хwарьна wан бьдә wан?
46 Хwәзи ль wи хӧлами, кӧ чахе
ахайе wи бе, әwи ӧса бьбинә.
47 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, әwе
wи бькә сәрwере т’әмамийа
hәбука хwә. 48 Ле hәгәр хӧламе
хьраб дьле хwәда бежә: ‹Ахайе
мьн hатьна хwә дәрәнги ехьст›
49 у дәстпекә ль хӧлам-hәвалед
хwә хә у т’әви йед сәрхwәш бь-
хwә у вәхwә, 50 ахайе wи хӧлами

* 24:33 Аhа жи те фә’мкьрьне: «Әw, аwа готи Мәсиh незик ә, ль бәр шемике йә».
* 24:36 Нав hьнәк дәстньвисарада «нә жи Кӧр’» т’ӧнә.
* 24:38 Дәстпебун 6-8.

we р’ожәкә өса бе, кө әw нә
һивийе йә у сьһ’әтәкә өса, кө
әw ньзанә. 51 Әwe wи qәт-qәти
кә у п’ара wи we т’әви дөр’уйа
кә. Ль wьр we бьбә гьри у ч’ьр-
кә-ч’ьрка дьрана.

Мәсәла дәһә qизед бьк’ьр

25 1 Һьнге П’адшатийа Ә’з-
мана we мина ве йәке
бә: Дәһә qизед бьк’ьр ч’ьред
хwә һьлдан пешийа зә’веда
чун. 2 Жь wан пенщ сәрwахт
бун, ле пенщ бефә’м. 3 Бефә’-
ма ч’ьред хwә һьлдан, ле р’ун
хwәр’а һьлнәдан, 4 ле сәрwахта
т’әви ч’ьра р’ун жи дәрданада
хwәр’а һьлдан. 5 Гава зә’ва дә-
рәнги к’әт, һ’әму жи һеньжин
у хәwр’а чун.

6 Ниве шәве дәнгәк һат: ‹Ва
йә зә’ва те! Пешийа wида һә-
р’ьн!› 7 Һьнге һ’әму бьк’ьр р’абун
ч’ьред хwә саз кьрьн. 8 Бефә’ма
готә сәрwахта: ‹Жь wи р’уне хwә
бьдьнә мә жи, чьмки ч’ьред мә
ведьсьн›. 9 Ле сәрwахта щаба wан
да у готьн: ‹На хер, әв р’ун we
т’ера мә у wә нәкә. Qәнщ ә кө
һун һәр’ьнә щәм йед кө дьфьро-
шьн хwәр’а бьк’ьр’ьн›. 10 Гава әw
чун бьк’ьр’ьн, зә’ва һат у әwед
һазьр т’әв wи к’әтьнә дә’wате
у дәри һатә гьртьне. 11 Паше
бьк’ьред дьн һатьн у готьн: ‹Әм
хөлам, Әм хөлам! Дәри ль мә
вәкә!› 12 Ле әwи щаба wан да
гот: ‹Әз р’аст wәр’а дьбежьм, әз
wә нас накьм›. 13 Аwа һ’ьшйар
бьминьн, чьмки һун нә р’ожа
һатьна Көр’е Мерьв заньн, нә
жи сьһ’әте.

Мәсәла се хөлама

(Луqа 19:11-27)

14 Wи чахи П’адшатийа Ә’зма-
на we мина ве йәке бә: Мәрьвәк
кө we дәрк’әта р’еwитийе, гази
хөламед хwә кьр у һәбука хwә
спартә[ф] wан. 15 Пенщ тәлант*
данә йәки, дө тәлант данә
йәки у тәлантәк жи да йәки,
һәр кәсир’а wәкә qәwата wи у
р’ек’әт чу. 16 Әwe кө пенщ тә-
лант стандьбун, пер’а-пер’а чу
бь wан к’ьр’и у фьрот, пенщед
дьн жи qазьнщ кьрьн. 17 Өса
жи әwe кө дө тәлант станд-
бун, дөдөйед дьн жи qазьнщ
кьрьн. 18 Ле әwe кө тәлантәк
стандьбу, чу ә’рд к’ола у зиве
ахайе хwә теда вәшарт.

19 Пәй гәләк wәхтр’а ахайе wан
хөлама һат у хwәст һәq-һ’әсабе

* 25:15 Qимәте тәлантәки һәqе п’аләки панздәһ сала зедәтьр бу.

хwә т’әви wан р’аст кә. 20 Әwе кӧ
пенщ тәлант стандьбун пеш-
да һат, пенщ тәлантед майин
жи анин у гот: ‹Ахайе мьн,
тә пенщ тәлант дабунә мьн.
Ва мьн сәр wанда пенщед дьн
жи qазьнщ кьрьнә›. 21 Ахайе
wи готеда: ‹Ә’фәрьм, хӧламе
qәнщ у амьн! Тӧ нав тьштед
һьндькида амьн майи, әзе
тә дайньмә сәр гәләк тьшта.
Бьк’әвә шайийа ахайе хwә!›

22 Әwе кӧ дӧ тәлант стандь-
бун жи һат у гот: ‹Әз хӧлам! Тә
дӧ тәлант дабунә мьн. Ва мьн
дӧдӧйед дьн жи ль сәр wанда
qазьнщ кьрьнә›. 23 Ахайе wи
готе: ‹Ә’фәрьм, хӧламе qәнщ у
амьн! Тӧ нав тьштед һьндькида
амьн майи, әзе тә дайньмә сәр
гәләк тьшта. Бьк’әвә шайийа
ахайе хwә!›

24 Ле әwе кӧ тәлантәк стан-
дьбу һат у гот: ‹Ахайе мьн, мьн
заньбу кӧ тӧ мәрьвәки һ’ьшк
и. Жь wи щийе тә нәчанди-
йә дьдьруйи у щийе кӧ тә нә
р’әшандийә бәрәв дьки. 25 Әз
жи тьрсийам у чум тәланте тә
ә’рдеда вәшарт. Һане мале тә
тәр’а бә›. 26 Ахайе wи ле вәгә-
р’анд у готе: ‹Хӧламе хьраб у
хwәр’анәдити! Тә заньбу әз жь
wи щийе кӧ мьн нәчандийә
дьдьрум у жь wи щийе кӧ мьн
нәр’әшандийә бәрәв дькьм,
27 тә чьма зиве мьн нәда к’ар-
кьра у әз бьһатама мьн мале
хwә бь сәләф бьстанда? 28 Ньһа
тәлант жь wи бьстиньн у бь-
дьнә әwе кӧ дәһә тәлантед wи
һәнә. 29 Чьмки йе к’е кӧ һәйә,
wир’а wе бе дайине у сәрда зедә
бә, ле йе к’е кӧ т’ӧнә, чь һәйә
жи wе же бе стандьне. 30 Ле әw
хӧламе бекер бавежьнә тә’рийа
дәрва. Ль wьр wе бьбә гьри у
ч’ьркә-ч’ьрка дьрана›.

Р’ожа[ф] Ахрәте

31 Гава Кӧр’е Мерьв т’әви һ’ә-
му мьлйак’әта у р’умәта Хwәва
бе, һьнге wе сәр т’әхте Хwәйи
р’умәте р’уне 32 һ’әму мьләт wе
ль бәр Wи бьщьвьн. Әwе wана
жь һәв башqә кә, чаwа шьван
пез жь бьзьна вәдьqәтинә.
33 Әwе пез ль мьле Хwәйи р’асте
бьдә сәкьнандьне, ле бьзьна
ль мьле Хwәйи ч’әпе. 34 Һьнге
П’адша wе йед ль мьле Хwәйи
р’астер’а бежә: ‹Wәрьн бьмба-
рәкбуйийед алийе Баве Мьнда!
Әw П’адшатийа кӧ бона wә жь
wәхте ә’фьрандьна дьнйайеда
һазьр буйә wар бьн. 35 Чьмки Әз
бьр’чи бум wә хwарьн да Мьн,
Әз т’и бум wә ав да Мьн, Әз

хәриб бум ԝә Әз ԛәбул кьрьм,
36 Әз тә’зи бум ԝә Әз к’ьнщ кь-
рьм, Әз нәхԝәш бум һун сәр
Мьнда һатьн, Әз кәледа бум
һун һатьнә щәм Мьн›. 37 Һьн-
ге йед р’аст ԝе Ԝир’а бежьн:
‹Хӧдан, мә к’әнге Тӧ бьр’чи
дити у хԝарьн дайә Тә? Йан
мә Тӧ т’и дити у ав дайә Тә?
38 Мә к’әнге Тӧ хәриб дити у
Тӧ ԛәбул кьри, йан жи Тӧ тә’зи
дити у Тӧ к’ьнщ кьри? 39 К’ән-
ге мә Тӧ нәхԝәш йан кәледа
дити у әм һатьнә щәм Тә?›
40 П’адшайе жи ԝанр’а бежә:
‹Әз р’аст ԝәр’а дьбежьм, һәгәр
ԝә ԛәнщи жь ван хушк-бьред
Мьнә йе һәри бьч’ук йәкир’а
кьр, ԝә Мьнр’а кьр›.

41 Һьнге Әԝе йед мьле Хԝәйи
ч’әпер’а бежә: ‹Ньфьр’лебу-
йино! Дури Мьн һәр’ьн нава
агьре һ’әта-һ’әтайе, кӧ бона
мирещьн у мьлйак’әтед ԝи
һазьр буйә*. 42 Чьмки Әз бьр’-
чи бум ԝә хԝарьн нәда Мьн,
Әз т’и бум ԝә ав нәда Мьн,
43 Әз хәриб бум ԝә Әз ԛәбул
нәкьрьм, Әз тә’зи бум ԝә Әз
к’ьнщ нәкьрьм, Әз нәхԝәш
у кәледа бум һун сәр Мьнда
нәһатьн›. 44 Һьнге әԝе Ԝир’а
бежьн: ‹Хӧдан! Мә к’әнге Тӧ
бьр’чи йан т’и, йан хәриб, йан
бе сьт’ар, йан нәхԝәш, йан кә-
леда дити у мә алик’ари нәда
Тә?› 45 Ԝи чахи Әԝе щаба ԝан
бьдә у бежә: ‹Әз р’аст ԝәр’а
дьбежьм, һәгәр ԝә ԛәнщи жь
әвед һәри бьч’ук йәкир’а нәкьр,
ԝә Мьнр’а жи нәкьр›. 46 У әве
һәр’ьнә щәфе һ’әта-һ’әтайе, ле
йед р’аст ԝе һәр’ьнә жийина
һ’әта-һ’әтайе».

Гьртьн, хачкьрьн[ф] у р’абуна Иса

Шеԝьра кӧштьна Иса

(Марԛос 14:1-2; Луԛа 22:1-2; Йуһ’әнна 11:45-53)

26 1 Гава Иса әв һ’әму хәбәр
хьлаз кьрьн, шагьртед
Хԝәр’а гот: 2 «Һун заньн кӧ
ԝе дӧ р’ожа шунда Щәжьна[ф]
Дәрбазбуне бә. У Кӧр’е Мерьв
ԝе бе дайине кӧ бе хачкьрьне».
3 Һьнге сәрәкед к’аһина у
р’успийед щьмә’те сәрайа сә-
рәкк’аһинда кӧ наве ԝи Ԛәйафа
бу щьвийан 4 у ль һәв шеԝьрин

* 25:41 Ә’йанти 20:10.

кӧ Иса дьзива бь фелбазийе бь-
гьрьн, бькӧжьн. 5 Ле wана дьгот:
«Бьра әв йәк щәжьнеда нибә,
wәки щьмә’т р’анәбә сәр ньга».

Иса Бәйтанийайеда те р’ункрьне[ф]

(Марqос 14:3-9; Йуһ’әнна 12:1-8)

6 Чахе Иса ль Бәйтанийайе
мала Шьмһ’уне к’отида бу,
7 к’ӧлфәтәкә кӧ дәрданәкә wейә
алабастьрейи р’уне бинхwәш
һәбу, һатә щәм Wи у чахе Әw
ль сәр сьфре р’уньшти бу, әwе
әw р’ун р’етә сәр сәре Wи. 8 Га-
ва шагьрта әв йәк дит, ль wан
хwәш нәһат у готьне: «Чьма әва
зийана бу? 9 Әва р’уна[ф] wе qи-
мәтәки бьһа бьһата фьротане у
фәqирар’а бьһата бәлакьрьне».
10 Ле әw йәк Исава ә’йан бу
у wанар’а гот: «Чьма һун хать-
ре wе к’ӧлфәте дьк’әвьн? Әwе
тьштәки qәнщ бона Мьн кьр.
11 Фәqире һәр гав т’әви wә бьн,
ле Әзе һәр гав т’әви wә нибьм.
12 Әwе бона дәфьнкьрьна[ф] Мьн
әw р’ун р’етә сәр бәдәна Мьн.
13 Әз р’аст wәр’а дьбежьм, дьн-
йайеда к’идәре әва Мьзгинийа
бе даннасинкьрьне, wе кьрьна
ве к’ӧлфәте жи бона биранина
wе бе готьне».

Щьһуда нәмамийа Иса дькә

(Марqос 14:10-11; Луqа 22:3-6)

14 Һьнге йәк жь һәр донздәһа
кӧ Щьһудайе Исхәрйоти дьһатә
готьне, чу щәм сәрәкед к’аһина
15 у гот: «Һуне чь бьдьнә мьн,
wәки әз Wи бьдьмә дәсте wә?»
У wана си зив жьмьрин дане.
16 Жь wьр шунда әw мәщаләке
дьгәр’ийа кӧ чаwа Иса бьдә
дәсте wан.

Иса т’әви шагьртед Хwә шива Щәжьна Дәрбазбуне дьхwә

(Марqос 14:12-21; Луqа 22:7-13; Йуһ’әнна 13:21-30)

17 Ль р’ожа пешьнә Щәжьна[ф]
Нане Шкәва, шагьрт һатьнә
щәм Иса у жер’а готьн: «Тӧ ль
к’ӧ дьхwази Шива Щәжьна
Дәрбазбуне бьхwи, wәки әм
Тәр’а һазьр кьн?» 18 Әwи жи
гот: «Һәр’ьнә бажер, щәм фьлан
мәрьви у бежьнә wи: ‹Дәрсдар
дьбежә: Р’ожа Мьн незик ә. Әзе
т’әви шагьртед Хwә мала тәда
Щәжьна Дәрбазбуне дәрбаз
кьм›». 19 У шагьрта ӧса кьр, ча-
wа кӧ Иса wанар’а ә’мьр кьрьбу
у шива Щәжьна Дәрбазбуне
һазьр кьрьн.
20 Еваре т’әв һәр донздәһа сәр
сьфре р’уньшт. 21 Гава wана һе

дьxwар, Иса гот: «Әз р’аст wәр’а
дьбежьм, йәки жь wә we нәмами-
йа Мьн бькә». 22 Шагьрт гәләки
бәр xwә к’әтьн у һәр йәки жь
wан готә Wи: «Xӧдан, дьбә кӧ әз
ьм?» 23 Әwи ль wан вәгәр’анд у
гот: «Әwe кӧ пә’рийе Xwә т’әви
Мьн т’аседа кьр, әwe нәмамийа
Мьн бькә. 24 Р’аст Кӧр’е Мерьв
we ӧса һәр’ә чаwа кӧ бона Wи
һатийә ньвисаре, ле wәй ль wи
мәрьве кӧ нәмамийа Кӧр’е Мерьв
бькә! Wир’а һе qәнщ бу кӧ әw
qәт дьне нәк’әта». 25 Щьһудайе
кӧ we нәмамийа Wи бькьра, ле
вәгәр’анд у готе: «Дәрсдар, дьбә
кӧ әз ьм?» Иса wир’а гот: «Тә
бь дәве xwә гот».

Шива Xӧдан

(Марqос 14:22-26; Луqа 22:14-23; Корьнт’и I, 11:23-25)

26 Аwа гава wана һе нан дь-
xwар, Иса нан һьлда шькьри
да, кәркьр да шагьрта у гот:
«Һан һьлдьн бьxwьн. Әва бә-
дәна Мьн ә».

27 Пәйр’а к’ас һьлда шькьри
да, да wан у wанар’а гот: «Һун
һ’әму жи жь ве вәxwьн, 28 әва
xуна Мьн ә бона пәймане[ф]*,
кӧ бона баxшандьна гӧнед гә-
ләка те р’етьне. 29 Ле Әз wәр’а
дьбежьм, иди Әз жь вьр шун-
да т’ӧ щар жь ве мәйа тьрийе
вәнаxwьм, һ’әта we р’ожа кӧ
Әзе т’әви wә П’адшатийа Баве
Xwәда жь йа ну вәxwьм».

30 Паше wана зәбурәк[ф] сть-
ра, дәрк’әтьн чунә ч’ийайе
Зәйт’уне.

Иса дәрһәqа инк’арийа Пәтрусда дьбежә

(Марqос 14:27-31; Луqа 22:31-34; Йуһ’әнна 13:36-38)

31 Һьнге Иса wанар’а гот:
«Ишәв һун һ’әмуйе жи жь
Мьн п’ьшк бьн һәр’ьн, чьмки
ньвисар ә: ‹Әзе ль шьвен xьм у
пәзе жи бәла-бәлайи бә›*. 32 Ле
гава кӧ Әз жь мьрьне р’абьм,
Әзе бәри wә һәр’ьмә Щәлиле».
33 Пәтрус ле вәгәр’анд у готе:
«Һәгәр һ’әму жи жь Тә п’ьшк
бьн һәр’ьн, ле әз т’ӧ щар жь
Тә начьм». 34 Иса wир’а гот:
«Әз р’аст тәр’а дьбежьм, һәма
ишәв һе бәри бангдана дик,
те се щара Мьн инк’ар ки».
35 Пәтрус Wир’а гот: «Һәгәр щи
бе, әзе т’әви Тә бьмрьм жи,

* 26:28 Нав һьнәк дәстньвисарада «пәймана ну» һәйә.
* 26:31 Зәкәрийа 13:7.

ле т’ö щар Тә инк’ар накьм».
Һ’әму шагьрта жи öса гот.

Иса ль Гетшәманийе дöа дькә

(Марqос 14:32-42;
Луqа 22:39-46)

36 Һьнге Иса т’әви wан чу wи
щийе кö жер’а Гетшәмани дь-
бежьн у шагьртар’а гот: «Вьра
р’унен, һ’әта Әз һәр’ьм дәра һан
дöа бькьм». 37 Әwи т’әви Хwә
Пәтрус у һәр дö кöр’ед Зәбәди
һьлдан, к’әсәр һате у бәр Хwә
к’әт. 38 Һьнге Иса wанар’а гот:
«Дьле Мьн һаqас дәрд у к’әдәр
ә, мина бәр мьрьне. Вьра бьми-
ньн у т’әви Мьн һ’ьшйар бьн».
39 Һьнәки пешда чу Хwә дәвә-
р’уйа авит дöа кьр у гот: «Баве
Мьн! Һәгәр дьбә, бьра әв к’аса
щәфе сәр Мьнр’а дәрбаз бә.
Ле нә кö чаwа Әз дьхwазьм, ле
бьра хwәстьна Тә бә».
40 Паше һатә щәм шагьрта,
әw р’азайи дитьн у готә Пәтрус:
«Wә ськарьбу кö сьһ’әтәке һун
т’әви Мьн һ’ьшйар бьмана?
41 Һ’ьшйар бьминьн у дöа бь-
кьн, wәки һун нәк’әвьнә нава
щер’ьбандьне. Бәле р’öһ’ р’ази
йә, ле бәдән сьст ә».
42 Щарәкә дьн жи Иса чу дöа
кьр у гот: «Баве Мьн! Һәгәр
набә кö әв к’аса щәфе жь Мьн
дәрбаз бә һ’әта кö Әз wе вәнә-
хwьм, бьра хwәстьна Тә бә».
43 Иса һат, әw диса хәwеда
дитьн, ч’ә’вед wан жь хәwе
вәнәдьбун. 44 У әw һьштьн чу,
щара сьсийа дöа кьр, диса әw
хәбәр готьн.
45 Һьнге һатә щәм шагьрта
у wанар’а гот: «Һун һәла һе
р’азайи нә у р’ьһ’әт дьбьн? Ва
wәхт пер’а гьһишт кö Кöр’е
Мерьв бьк’әвә дәсте гöнәк’ара.
46 Р’абьн әм һәр’ьн. Ва йә әwе кö
нәмамийа Мьн дькә незик бу».

Гьртьна Иса

(Марqос 14:43-50; Луqа
22:47-53; Йуһ’әнна 18:3-12)

47 Әwи һе хәбәр дьда, ньш-
кева Щьһудайе кö йәк жь wан
донздәһа бу һат. Әwи т’әви хwә
жь алийе сәрәкед к’аһина у
р’успийед щьмә’теда ә’лалэтәкә
гьран анибу, бь дара у шура.
48 Аwа нәмаме Wи ә’шәрәт дабу
wан у готьбу: «Әз к’ижани кö
р’амусьм, Әw ә, Wи бьгьрьн».
49 Һьнге Щьһуда незики Иса бу
у готе: «Сьлав ль Тә, дәрсдар!» у
р’амуса. 50 Иса wир’а гот: «Һәвал,
те чь бьки зу бькә!»* Wе гаве әw
пешда һатьн, дәст авитьнә Иса
у Әw гьртьн. 51 Ньшкева йәки
жь әwед кö т’әви Иса бу, р’абу

шуре хwə к’ьшанд ль хӧламе
сəрəкк’аhин хьст у гӧhе wи пə-
канд. 52 We гаве Иса wир’а гот:
«Шуре хwə бькə щи. К’и кӧ шур
hьлтинə, əwe бь шур həр’ə. 53 Тə
т’ьре Əз нькарьм жь Баве Хwə
бьхwазьм wəки пер’а-пер’а донз-
дəh ордийа зедəтьр мьлйак’əт
бьгьhинə Мьн? 54 Ле ньвисар
we чаwа бенə сери кӧ дьбежьн,
гəрəке h’əму аhа бьн?»

55 We гаве Иса ə’лалəтер’а
гот: «Те бежи wə сəр qачахə-
кида гьртийə, кӧ hун бь дара у
шура hатьнə Мьн бьгьрьн? Нə
Əз həр р’ож т’əви wə п’арьстгə-
hеда р’удьньштьм Мьн hун hин
дькьрьн, ле wə Əз нəдьгьртьм.
56 Ле əв h’əму тьшт qəwьмин,
кӧ ньвисаред п’ехəмбəра бенə
сери». We дəме h’əму шагьрта
Əw hьштьн у р’əвин.

Иса ль бəр щьвина[ф] гьрəгьра

(Марqос 14:53-65; Луqа 22:54-55, 63-71; Йуh’əнна 18:13-14, 19-24)

57 Йед кӧ Иса гьртьн, Əw бь-
рьнə щəм Qəйафайе сəрəкк’а-
hин, ль wи щийе кӧ qанунзан
у р’успи щьвийабун. 58 Пəтрус
жи дурва h’əта h’əwша сəрəк-
к’аhин п’е-п’е пəй Wи чу к’ə-
тə hьндӧр’ у ль нав нобəдара
р’уньшт, кӧ бьзаньбə ахьри we
чаwа бə. 59 Сəрəкед к’аhина у
т’əмамийа щьвина[ф] гьрəгьра жи
мьqабьли Иса шə’дəтикə дəрəw
дьгəр’ийан кӧ Wи бькӧжьн, 60 ле
нəдитьн. Гəлəк шə’дед дəрəw
жи hатьн, диса нəдитьн. Паше
дӧ шə’дед дəрəw пешда hатьн
61 у готьн: «Əви гот: ‹Əз дькарьм
п’арьстгəhа Хwəде hьлшиньм у
нава се р’ожада диса we чекьм›».

62 Сəрəкк’аhин[ф] р’абу сəр
п’ийа у Wир’а гот: «Бона ван
шə’дəтийа кӧ əвана мьqабьли
Тə дьдьн Тӧ чьма щабəке на-
ди?» 63 Ле Иса дəнге Хwə нəкьр.
Сəрəкк’аhин диса Wир’а гот:
«Əз Тə бь Хwəдейе сах дьдь-
мə сонде. Мəр’а бежə, Тӧ йи
Мəсиh, Кӧр’е Хwəде?» 64 Иса
готə wи: «Тə бь дəве хwə гот.
Ле Əз wəр’а дьбежьм,

жь вьр шунда hуне Кӧр’е Мерьв ль к’еләка[ф] Йе Һəри Зор,
ль мьле Wийи р’асте р’уньшти
у ль сəр ə’wред əзмен те бьбиньн»*.

---

* 26:50 Аhа жи те фə’мкьрьне: «Һəвал, тӧ бона чь hати?»
* 26:64 Зəбур 110:1; Данийел 7:13.

65 Һьнге сәрәкк’аһин к’ьн-
щед хwә qәлаштьн у гот: «Әва
Хwәде беһӧрмәт дькә! Иди
шә’дә чи мәр’а нә? Ва wә бь-
һист Әwи чаwа Хwәде беһӧрмәт
кьр! 66 Wәва чаwа хӧйа дькә?»
Wана жи ле вәгәр’анд у готьн:
«Wир’а кӧштьн дьк’әвә».

67 We гаве т’уйи р’уйе Wи
кьрьн, бь к’ӧлма лехьстьн,
һьнәка жи шәмаq ле дьдан 68 у
дьготьне: «Мәсиһ, п’ехәмбәр-
тийе мәр’а бькә, к’а к’и бу кӧ
Тә хьст?»

Пәтрус Иса инк’ар дькә

(Марqос 14:66-72; Луqа 22:56-62;
Йуһ’әнна 18:15-18, 25-27)

69 Wи чахи Пәтрус дәрва ль
һ’әwшеда р’уньштьбу. Щарик
һатә щәм wи у готе: «Тӧ жи
т’әви Исайе Щәлиле буйи».
70 Ле әwи ль бәр һ’әмуйа ин-
к’ар кьр у гот: «Әз ньзаньм тӧ
чь дьбежи».

71 Чахе әw чу бәр дәргәһ,
йәкә дьн әw дит у готә әwед
кӧ ль wьр бун: «Әве һан жи
т’әви Исайе Ньсрәте бу». 72 Әwи
диса бь сонд инк’ар кьр гот:
«Әз wи мәрьви нас накьм».
73 Хеләке шунда әwед кӧ ль
wьр бун чунә щәм Пәтрус у
готьне: «Һәбә-т’ӧнәбә тӧ жи
жь wан и, чьмки хәбәрдана
тә тә дьфьрошә». 74 Һьнге әwи
ньфьр’ хwә кьр, сонд хwар у
гот: «Әз wи мәрьви нас накьм».

We гаве дик банг да 75 у Пәт-
рус әw готьна Иса ани бира
хwә кӧ wир’а готьбу: «Бәри
бангдана дик, те се щара Мьн
инк’ар ки». Дәрк’әтә дәрва у
к’әлә-к’әл гьрийа.

Иса дьбьнә бәр Пилато[ф]

(Марqос 15:1; Луqа 23:1-2;
Йуһ’әнна 18:28-32)

27

1 Гава сьбәһ сафи бу,
т’әмамийа сәрәкед к’а-
һина у р’успийед щьмә’те ль һәв
шеwьрин кӧ Иса чаwа бьдьнә
кӧштьне. 2 Әw гьредан, бьрьн
данә дәсте Пилатойе[ф] wәли.

Ахьрийа Щьһуда

(К’аред Шандийа 1:18-19)

3 Һьнге Щьһудайе кӧ нә-
мамийа Wи кьр, дит кӧ Иса
һатә нәһәqкьрьне, п’ошман
бу, әw си зив вәгәр’андә сә-
рәкед к’аһина у р’успийа 4 у
гот: «Мьн гӧнә кьр. Әз бумә
сәбәбе хуна бесущ». Wана
жи готә wи: «Чи мәр’а нә? Тӧ
зани». 5 Әwи жи әw зив ави-

тьнә нав п’арьстгәhе, дәрк’әт
чу хwә хәньqанд.
[6] Сәрәкед к’аhина зив hьлдан
у готьн: «Нә р’аст ә кӧ әм ван
бькьнә нав хьзна п’арьстгәhе,
чьмки әw hәqе хуне йә». [7] Һьнге
әw ль hәв шеwьрин у бь wан
зива Ә’рде Ахинкәр к’ьр’ин,
бона т’ьрбед хәриба. [8] Ләма әw
ә’рд h’әта иро жи «Ә’рде Хуне»
те готьне. [9] Һьнге әw готьна бь
заре Йерәмийа п’ехәмбәр hатә
сери: «Си зив qимәт дан, wәкә
wи qимәте кӧ hьнәкә жь зар’ед
Исраеле qайл бун [10] у әw данә
Ә’рде Ахинкәр, чаwа кӧ Хӧдан
мьнр’а ә’мьр кьр»*.

Пьрса Пилато

(Марqос 15:2-5; Луqа 23:3-5; Йуh’әнна 18:33-38)

[11] Иса бәр wәли сәкьни, wә-
ли жь Wи пьрси у гот: «Тӧ йи
п’адше щьhуйа?» Иса wир’а
гот: «Тә бь дәве хwә гот». [12] Ле
чахе сәрәкед к’аhина у р’успийа
давитьнә Wи, Әwи qәт щаба
кәсәки нәда. [13] Һьнге Пилато
Wир’а гот: «Тӧ набьhейи чьqас
шькийатеᵠ Тә дькьн?» [14] Әwи
диса щаба кәсәки нәда, h’әта
wәли жи шаш ма.

Диwанеда h’ӧкӧме кӧштьне ль сәр Иса дәрдьхьн

(Марqос 15:6-15; Луqа 23:13-25; Йуh’әнна 18:39–19:16)

[15] Ә’дәте wәли бу кӧ ль щә-
жьнеда бь хwәстьна ә’лаләте
гьртик wанр’а бәр’да. [16] Һьнге
гьртики wани к’ьфш hәбу, кӧ
наве wи Барабас бу. [17] Гава кӧ
әwана щьвийан, Пилато wана-
р’а гот: «Һун к’ижани дьхwазьн
кӧ әз бона wә бәр’дьм, Барабас
йан Исайе кӧ Мәсиh те готьне?»
[18] Әwи заньбу кӧ жь дәст h’әв-
судийе Иса дабунә дәсте wи.
[19] Гава әw ль hәрәма диwане
р’уньштьбу, к’ӧлфәта wи щаб
шанд у гот: «К’аре тә әwи Бе-
сущ нәк’әтийә, чьмки ве шәва
дәрбазбуйи хәwнеда бона Wи
гәләк тьшт сәр мьнр’а дәрбаз
бун». [20] Ле сәрәкед к’аhина у
р’успийа ә’лаләт р’ази кьр, кӧ
Барабас бьхwазьн у Иса ӧнда
кьн. [21] Wәли диса wанар’а гот:
«Һун жь ван hәр дӧйа к’ижани
дьхwазьн кӧ әз wәр’а бәр’дьм?»
Wана жи гот: «Барабас!» [22] Пи-
лато wанар’а гот: «Ле әз Исайе
кӧ Мәсиh жер’а дьбежьн чаwа
бькьм?» Һ’әмуйа жи гот: «Бьра

* 27:10 Зәкәрийа 11:12-13; Йерәмийа 32:6-9.

бе хачкьрьне!» 23 Wәли гот: «Ле
Әви чь хьраби кьрийә?» Һьнге
wана һе кьрә qир’ин у готьн:
«Бьра бе хачкьрьне!»

24 Пилато жи дит, wәки тьш-
тәк к’аре надә, ле һе шәр’ у дә’w
дәстпедьбә, ав һьлда ль бәр
ә’лаләте дәстед хwә шуштьн
у гот: «Әз жь хуна Ви бесущ
ьм. Һун хwәха бьньһер’ьн».
25 У т’әмамийа щьмә’те щаба
wи да у гот: «Бьра хуна Wи ль
сәр мә у ль сәр зар’ед мә бә!»

26 Һьнге Пилато Барабас wа-
нар’а бәр’да, ле Иса да бәр
qамчийа у да дәсте wан кӧ бе
хачкьрьне.

Әскәр qәрфе хwә ль Иса дькьн

(Марqос 15:16-20; Йуһ’әнна 19:2-3)

27 Һьнге әскәред wәли Иса
бьрьнә һьндӧр’е qәсьре у т’ә-
мамийа р’әфа әскәра сәр Wи
щьвийа. 28 К’ьнще Wи же ехьстьн
у чӧхәки соре гәвәз ле кьрьн.
29 Паше т’ащәк жь стьрийа вә-
гьртьн данә сәре Wи у qамишәк
жи данә дәсте Wийи р’асте.
Һьнге бәр Wи чок дан, qәрфе
хwә пе кьрьн у готьн: «Хwәш
бә, П’адше Щьһуда!» 30 Т’уйи
Wи кьрьн, qамиш һьлдан сәре
Wи хьстьн. 31 Пәй qәрфкьрьнер’а
чӧхе сор жь Wи ехьстьн у к’ьнще
Wи лекьрьн у данә пешийа хwә
бьрьн кӧ Wи хач кьн.

Хачкьрьна Иса

(Марqос 15:21-32; Луqа 23:26-43; Йуһ’әнна 19:17-27)

32 Чахе әw дәрк’әтьнә дәрва,
әскәра йәки курени дит кӧ
наве wи Шьмһ’ун бу, п’ейи сәр
wи кьрьн кӧ хаче Wи һьлдә.
33 Әwана гьһиштьнә wи щийе
кӧ жер’а Голгота дьготьн, кӧ
те фә’мкьрьне: «Щийе Qафа».
34 Шәрава зьрав т’әвкьри дане
кӧ вәхwә. Ле чахе Әwи тә’м кьр,
нәхwәст вәхwә.

35 Әw хач кьрьн, сәр к’ьнще
Wи п’әшк авитьн у ль нав хwәда
бәла кьрьн*. 36 Паше wе дәре
р’уньштьн у нобәдари ль Wи
кьрьн. 37 Нәһәqийа Wи ньви-
син данин феза сәре Wи: «ӘВ
ИСА, П’АДШЕ ЩЬҺУЙА ЙӘ».

38 Һьнге дӧ qачах жи т’әви
Wи һатьнә хачкьрьне, йәк мь-
ле р’асте у йе дьн мьле ч’әпе.

* 27:35 Нав дәстньвисаред пашwәхтийеда әв жи һәйә: «Кӧ готьна п’е-
хәмбәр бе сери: ‹К’ьнщед Мьн ль нав һәвда бәла кьрьн у сәр чӧхе
Мьн п’әшк авитьн›» (Зәбур 22:18).

39 Әwед кö wърр'а дьчун-дьһатьн
Әw беһöрмәт дькърьн, сәре хwә
дьһ'әжандьн 40 у дьготьне: «Нә
Тәйе п'арьстгәһ һьлшанда у се
р'ожада чекьра? Дә Хwә хьлаз
кә, һәгәр Тö Кöр'е Хwәде йи!
Жь хач wәрә хwаре!» 41 Öса жи
сәрәкед к'аһина, qанунзана у
р'успийа т'әвайи qәрфе хwә
Wи дькърьн у дьготьн: 42 «Хәлq
хьлаз кьр, ле Хwә нькарә хьлаз
кә! Әв нинә П'адше Исраеле?
Дә бьра ньһа жь хач бе хwаре
у әме баwәрийа хwә Wи би-
ньн. 43 Гöмана Хwә дани сәр
Хwәде, дә бьра ньһа Wи хьлаз
кә, һәгәр Хwәде жь Wи р'ази
йә, чьмки гот: ‹Әз Кöр'е Хwә-
де мә›». 44 Qачахед кö т'әви Wи
һатьнә хачкърьне, wана жи öса
тә'н ль Wи дьхьстьн.

Мьрьна Иса

(Марqос 15:33-41; Луqа 23:44-49; Йуһ'әнна 19:28-30)

45 Нивро жь сьһ'әта донздәһа
һ'әта сьһ'әта сьсийа т'әмамийа
ә'рде бу тә'ри. 46 Незики сьһ'әта
сьсийа Иса бь дәнгәки бььлнд
кьрә qир'ин у гот: «Ели, Ели,
лама сабахтани?» кö те фә'мкь-
рьне: «Хwәдейе Мьн, Хwәдейе
Мьн, Тә чьма Әз һьштьм?»*
47 Әwе кö незик сәкьнибун,
гава әв хәбәр бьһистьн, готьн:
«Әw гази Елйас дькә». 48 Йәк
жь wан бь ләз бәзи, луфька[ф]
бә'ре һьлда сьркеда кьр, ль сәр
qамишәкива дани у да Wи кö
вәхwә. 49 Ле һьнәкед дьн готьн:
«Бьсәкьнә. Әм бьбиньн, к'а
Елйасе бе Wи хьлаз кә?»

50 Иса диса бь дәнгәки бь-
льнд кьрә гази у р'öһ'е Хwә да.

51 Һәма һьнге п'әр'да п'арьст-
гәһе жь сери һ'әта бьни qәльши,
бу дö тиша[ф]. Ә'рд һ'әжийа, кә-
вьр qәльшин, 52 т'ърб вәбун у
гәләк мрийед бöһöрти р'абун.
53 Әw жь т'ърба дәрк'әтьн пәй
р'абуна Исар'а, чунә Бажаре
Пироз у гәләка әw дитьн.

54 Чахе сәрсәд у әwед кö т'әви
wи нобәдарийа Иса дькърьн,
ә'рдһ'әж у әw һ'әму тьште qә-
wьми дитьн, р'ьсасе әw гьртьн
у готьн: «Р'асти жи Әва Кöр'е
Хwәде бу!»

55 Ль wе дәре гәләк к'öлфәт
жи һәбун, кö дурва дьньһер'ин.
Әw жь Щәлиле ль пәй Иса
һатьбун, бәрдәсти Wир'а кь-
рьбун. 56 Мәрйәма Мәждәлани,
Мәрйәма дийа Аqуб у Усьв[ф] у

* 27:46 Зәбур 22:1.

дийа һәр дӧ кӧр’ед Зәбәди ль
нав шанда бун.

Дәфьнкьрьна Иса

*(Марqос 15:42-47; Луqа
23:50-56; Йуһ’әнна 19:38-42)*

57 Бәре еваре мәрьвәки дәw-
ләти жь Аримәтйайе һат, кӧ
наве wи Усьв[ф] бу. Әw жи йәк жь
шагьртед Иса бу. 58 Әw чу щәм
Пилато у щьнйазе Иса жь wи
хwәст. We гаве Пилато ә’мьр
кьр кӧ щьнйаз бе дайине. 59 Усьв
щьнйаз һьлда, qәдәке к’ьтанийи
паqьжда к’әфән[ф] кьр 60 у дани
нав т’ьрба* хwәйә ну кӧ qәйеда
к’олабу. Паше әwи кәвьрәки
мәзьн һоли бәр дәре т’ьрбе кьр
у чу. 61 Мәрйәма Мәждәлани у
Мәрйәма дьн ль we дәре бун у
пешбәри т’ьрбе р’уньштьбун.

Нобәдаред т’ьрбе

62 Р’ожа дьн кӧ пәй р’ожа[ф]
т’ьвдарәккьрьне* бу, сәрәкед
к’аһина у ферьсийа ль щәм
Пилато щьвийан 63 у готьн:
«Әм хӧлам, те бира мә, кӧ Әwи
дәрәwин сахтийа Хwәда готьбу:
‹Әзе р’ожа сьсийа жь мьрьне
р’абьм›. 64 Ньһа ә’мьр кә кӧ һ’әта
р’ожа сьсийа мьqати т’ьрбе бьн,
нәбә кӧ шагьртед Wи бен Wи
бьдьзьн у щьмә’тер’а бежьн:
‹Әw жь мьрьне р’абуйә›. Иди
хальфандьна пашийе жь йа
пешийе хьрабтьр бә». 65 Пи-
лато wанр’а гот: «Ва нә wәр’а
әскәред нобәдар. Һәр’ьн чаwа
кӧ һун заньн ӧса жи мьqати
т’ьрбе бьн». 66 Әw жи чун мьqати
т’ьрбе бун, кәвьр мор кьрьн у
әскәред нобәдар ль бәр данин.

Иса жь мьрьне р’адьбә

*(Марqос 16:1-8; Луqа 24:1-12;
Йуһ’әнна 20:1-10)*

28 1 Пәй шәмийер’а, р’ожа
йәкшәме* сәре сьбә-
һе зу Мәрйәма Мәждәлани у
Мәрйәма дьн һатьн кӧ т’ьрбе
бьбиньн. 2 Ньшкева ә’рд qайим
һ’әжийа, чьмки мьлйак’әтәки
Хӧдан жь ә’змен һатә хwаре,
кәвьр жь бәр т’ьрбе wеда кьр у
сәр р’уньшт. 3 Диндара wи мина

* 27:60 Т’ьрба Иса мьхарәк бу. Щьһуйа һьнге дәсте к’ева бьһата мьрийед хwә дькьрьнә мьхара. Әw йан шкәфт бун йан жи qәйада дьк’олан.
* 27:62 «Р’ожа т’ьвдарәккьрьне» р’ожа инийе бу.
* 28:1 Бь йунани хәбәр бь хәбәр аһа йә: «Р’ожа һ’әфтийейә пешьн», чьмки бона щьһуйа, р’ожа һ’әфтийейә пешьн йәкшәм бу, аwа готи «лә’д».

бьруске бу у к’ьнще wи мина
бәрфе сьпи бун. 4 Нобәдар жь
тьрса wи т’әвиһәв бун у бунә
мина мьрийа. 5 Мьлйак’әт wан
к’ӧлфәтар’а гот: «Нәтьрсьн! Әз
заньм һун ль Wи Исайи дьгәр’ьн,
Йе кӧ һатә хачкьрьне. 6 Әw нә
ль вьр ә, чьмки Әw жь мьрьне
р’абуйә, чаwа кӧ Әwи готьбу.
Wәрьн wи щийе кӧ Әw* п’ал-
дайи бу бьбиньн. 7 Зу һәр’ьн
бежьнә шагьртед Wи: ‹Әw жь
мьрьне р’абуйә у Әwе бәри wә
һәр’ә Щәлиле. Ль wьр һуне Wи
бьбиньн›. Ва йә мьн wәр’а гот».
8 Әw бь хоф у әшqәкә мәзьн ләз
жь т’ьрбе дәрк’әтьн у ләзандьн
кӧ шагьртар’а бежьн. 9 Ньшкева
Иса р’асти wан һат у гот: «Сьлав
ль wә!» Әwана незики Wи бун,
хwә авитьнә ньгед Wи гьртьн
у сәре хwә бәр данин. 10 Һьнге
Иса wанар’а гот: «Нәтьрсьн!
Һәр’ьн бежьнә бьред Мьн, кӧ
әw һәр’ьнә Щәлиле у ль wьр wе
Мьн бьбиньн».

Нобәдар тенә р’ӧшәткьрьне[ф]

11 Чахе кӧ к’ӧлфәт чун, һьнәк
жь нобәдара һатьнә бажер у
тьштед кӧ qәwьмибун сәрәкед
к’аһинар’а готьн. 12 Сәрәкед к’а-
һина т’әви р’успийа щьвийан у
шеwьрин. Паше wана гәләк п’әрә
данә нобәдара 13 у готьн: «Бежьн:
‹Чахе әм хәwеда бун, шагьртед
Wи һатьн Әw дьзин›. 14 У һәгәр
әв тьшт бьгьһижә гӧһе wәли, әме
wи р’ази кьн у wә бехәм кьн».
15 Wана жи п’әрә һьлдан у ӧса
кьрьн, чаwа кӧ һатьбунә һинкь-
рьне. У әв готьн ль нав щьһуйада
һ’әта р’ожа иро бәла буйә.

Иса Хwә нишани шагьртед Хwә дькә

(Марqос 16:14-18; Луqа 24:36-49; Йуһ’әнна 20:19-23; К’аред Шандийа 1:6-8)

16 Һәр йанздәһ шагьрт жи
чунә Щәлиле wи ч’ийайе кӧ
Иса wанр’а готьбу. 17 Гава кӧ
дитьн, сәре хwә бәр Wи данин,
ле һьнәк жи дӧдьли бун. 18 Иса
незики wан бу, wанр’а хәбәр да
у гот: «Һ’әму һ’ӧкӧме ә’рд у ә’з-
мен Мьнр’а һатә дайине. 19 Ньһа
һәр’ьн һ’әму мьләта һин кьн у
wана бь наве Бав, Кӧр’ у Р’ӧһ’е[ф]
Пироз бьньхӧминьн[ф] 20 у wан
һ’әму т’әмийед кӧ Мьн данә wә
мьләта һин кьн, wәки әw хwәй
кьн. Әз ва ирода һәр т’ьм һ’әта
ахьрийа дьнйайе т’әви wә мә!»

28:6 Нав һьнәк дәстньвисарада «Хӧдан» һәйә.